

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SPORUN SOSYALLEŞME SÜRECİNDEKİ ROLÜ
(ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
OKULLAR LİĞİ ÖRNEĞİ)**

Adem SAYKAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

Danışman

Prof. Dr. İ. Bülent FİŞEKÇİOĞLU

KONYA-2019

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SPORUN SOSYALLEŞME SÜRECİNDEKİ ROLÜ
(ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
OKULLAR LİĞİ ÖRNEĞİ)**

Adem SAYKAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

Danışman

Prof. Dr. İ. Bülent FİŞEKÇİOĞLU

KONYA-2019

S.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Adem SAYKAL tarafından savunulan bu çalışma, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Prof.Dr.Hakan Salim ÇAĞLYAN
Selçuk Üniversitesi

Danışman: Prof.Dr.İ.Bülent FİŞEKÇİOĞLU
Selçuk Üniversitesi

Üye: Doç.Dr.Mehmet Fatih YÜKSEL
Necmettin Erbakan Üniversitesi

İmza

İmza

İmza

ONAY:

Bu tez, Selçuk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu tarih vesayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Prof.Dr.Ender ERDOĞAN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Çalışmam da gerekli olan araştırma izni ve imkânını bize sağlayan Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne ve personeline, okul yöneticileri ve Beden Eğitimi öğretmenlerine, Antalya Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Hizmetleri Daire Başkanlığına, çok kıymetli yönetici ve antrenörlerine, ankete katılarak katkılarını esirgemeyen sevgili öğrencilere teşekkür ederim.

Tezin ortaya çıkması ve yürütülmesinde bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım sevgili hocam Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi danışmanım Prof. Dr. Bülent FİŞEKÇİOĞLU' na ve Yüksek lisans konusunda beni cesaretlendiren, üzerimde çok emekleri olan kıymetli hocam Dr.Öğr. Gör. Selçuk BUĞDAYCI' ya teşekkür ederim. Ayrıca görüş ve fikirlerinden faydalandığım, yazım çalışmalarım da yardımını esirgemeyen Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi hocam Doç. Dr. Hasan ŞAHAN' a ve istatistiksel verilerin düzenlenmesini sağlayan çok değerli arkadaşım Dr. Yalçın TÜKEL ve Arş. Gör. Doğukan GÜLŞEN' e teşekkür ederim.

Her zaman benim yanımda olan, bana sabreden ve manevi destek veren sevgili eşim ve kızlarıma çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

SİMGELER VE KISALTMALAR	v
ÖZET.....	vi
SUMMARY	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Spor	2
1.1.1. Spor Kavramı	2
1.1.2. Sporun Sosyal Boyutu	5
1.1.3. Sporun Amaç ve Fonksiyonları	6
1.1.4. Spora Katılımı Etkileyen Unsurlar	9
1.2. Sosyalleşme	10
1.2.1. Sosyalleşme Kavramı	10
1.2.2. Sosyalleşmenin Özellikleri	13
1.2.3. Sosyalleşmenin Fonksiyonları	14
1.2.4. Sosyalleşme Süreci	16
1.3. Sosyalleşme Sürecine Etki Eden Faktörler.....	17
1.3.1. Aile.....	18
1.3.2. Okul ve Eğitim.....	21
1.3.3. Arkadaş ve Akran Grupları.....	25
1.3.4. Kitle İletişim Araçları.....	27
1.4. Sporun Sosyalleşme Üzerindeki Etkileri.....	30
1.4.1. Spor ve Sosyalleşme	30
1.4.2. Sporun Kişilik Üzerine Etkileri	32
1.4.3. Sporun Sosyalleşme Üzerine Olumlu Etkileri.....	33
1.4.4. Sporun Sosyalleşme Üzerine Olumsuz Etkileri.....	34
1.4.5. Sporun Gençlerin Sosyalleşmesindeki Etkileri.....	35
1.5. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi	37
1.5.1. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Amacı.....	37
1.5.2. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligindeki Spor Branşları	38
1.5.3. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Sezon Bilgileri	38
2. GEREÇ ve YÖNTEM.....	39
2.1. Yöntem	39

2.2. Araştırmanın Modeli	39
2.3. Araştırma Evren ve Örneklemi.....	39
2.4. Veri Toplama Araçları.....	45
2.4.1. Demografik Bilgi Formu	45
2.4.2. Sporda Sosyalleşme Ölçeği	45
2.5. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	46
3. BULGULAR	47
4. TARTIŞMA	63
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	71
6. KAYNAKLAR	73
7. EKLER.....	77
EK A: Etik Kurul Kararı	77
EK B: Sağlık Bilimleri Enstitüsünün Yazısı	78
EK C: Antalya Büyükşehir Belediyesi İzin Onayı	79
EK D: Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Onayı.....	80
EK E: Sosyalleşme Ölçek İzni	81
EK F: Kişisel Bilgi Formu.....	82
EK G: Sosyalleşme Ölçeği	84
8. ÖZGEÇMİŞ.....	85

SİMGELER VE KISALTMALAR

SPSS : Statistical Package For Social Sciences

GSGM : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

AÖF : Açık Öğretim Fakültesi

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

A.B.B. : Antalya Büyükşehir Belediyesi

ÖZET

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü (Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Örneği)

Adem SAYKAL
Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ / KONYA-2019

Bu araştırmanın amacı ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyalleşmesinde sporun etkileri, öğrencilerin spor aktiviteleri ile sosyalleşme sürecinde meydana gelen değişimin ortaya çıkarılması, spor ve spor aktivitelerinin öğrencilerin sosyalleşmesi üzerindeki etkisinin olup olmadığı oluşturmaktadır.

Bu çalışma, ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyalleşmesinde sporun rolünü incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan toplam 705 ortaokul ve lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmamızın evrenini Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan Ortaokul ve Liseler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evrenden tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan Ortaokul ve Liseler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan 2017-2018 sezonunda Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan toplam 6750 sporcu ortaokul ve lise öğrencisinden 705 sporcu öğrenciye uygulanmıştır.

Çalışma iki bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde spor ve sosyalleşme kavramı ile ilgili literatür taramaları yapılmıştır. İkinci bölümde ise Şahan tarafından geliştirilen "Sporda Sosyalleşme Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler IBM SPSS 25.0 paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, ki kare ve t - testi kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümlerlerin anlamlılık düzeyi $P<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın neticesinde sporun bireyin sosyalleşmesine olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Bu araştırma spor yöneticilerine, yerel yönetimlere, beden eğitimi öğretmenlerine, antrenörlere yararlanacağı bir kaynak sunması, ülkemizde insanların spora bakış açılarının, toplumsal ve kültürel değer yargılarının yansıtılması ve ülkemizde spor alanında hizmet götürecek kurum ve kuruluşları yönlendirebilmek açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci; Sosyalleşme; Spor.

SUMMARY

REPUBLIC of TURKEY
SELÇUK UNIVERSITY
HEALTH SCIENCES INSTITUTE

The Role Of Sport In The Socialization Process (Antalya Metropolitan Municipality School League Example)

Adem SAYKAL
Department Of Sport Management

MASTER THESIS / KONYA-2019

The purpose of this study is to find out the effects of sports in the socialization of secondary and high school students as well as the changes that appear during the socializing process of the students doing sports facilities and lastly if sports has an effect in students' socialization or not.

This study has been done to examine the role of the sports in socialization of the students at secondary or high school level. 705 secondary and high school students having participated Antalya Metropolitan Municipality schools league have participated in this research. The universe of our research consists of the secondary schools and high schools participating in the Antalya Metropolitan Municipality Schools League. The samplings of this research are secondary and high schools chosen randomly from Antalya Metropolitan Municipality schools league. It has been applied to 705 students who form the sampling group, among total 6750 students having participated Antalya Metropolitan Municipality schools league.

The study is composed of two parts. In the first part, literature search on the concept of sports and socialization was made. In the second part, 'The socialization in sports scale' developed by Şahan was used. The data obtained has been evaluated in IBM SPSS 25.0 program. Frequency, percentage, arithmetic mean, standart deviation, chi-square, and t- test were used to analyze the data. The significance level of the statistical analyzes was accepted as $P > 0,05$.

At the end of the research, it has been observed that sport has a positive effect on the socialization of individuals. This research is important in terms of providing a resource for sports managers, local governments, physical education teachers, and coaches; reflecting the people's viewpoints on sports, social and cultural value judgements in our country, and it is also important to guide the institutions and organizations that will bring service in the field of sports in our country.

Key words: Socialization; Sport; Student.

1. GİRİŞ

Spor sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmenin ana unsuru insanın ruh ve beden sağlığını geliştirmek, kişilik oluşumuna katkı sunmak, yetenek, bilgi ve beceri kazanmasını sağlayarak, çevresine uyumunu kolay hale getirebilmektir. Kişiler, toplumlar ve milletler arasında dayanışmayı, kaynaşmayı ve barışı tesis etmek için, bireyin mücadele gücünü arttırabilmek, heyecanı hissetmek, üstünlük sağlamak ve yarışmak gayesiyle yapılmaktadır. Toplumların geleceğinde sorumluluk alacak olan bireylerin olumlu alışkanlıklar kazanmasında, kişiler arası veya toplumlar arası iyi ilişkilerin kurulması ve devam ettirilmesinde, barışın hâkim olduğu mutlu bir hayat için, bireylerin çocukluktan başlayarak spor etkinliklerine yönlendirilmesi, iyi alışkanlıkların kazandırılmasında ehemmiyet arz etmektedir (Toksöz 2008).

Spor, genç bireylerin sosyalleşmelerinde ve iyi birer yurttaş olmalarında büyük rol oynamaktadır. Gençleri spor faaliyetlerine teşvik etmek için aileye, öğretmenlere, okula ve toplumu oluşturan kurumlara büyük sorumluluk düşmektedir.

Bu araştırmanın amacı, sporun ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyalleşmesinde etkisinin olup olmadığının ortaya çıkarılmasıdır.

1.1. Spor

1.1.1. Spor Kavramı

Spor, kişilerin ruh ve beden sağlığının gelişmesi amacıyla, belirli kurallar çerçevesinde ve yarışma kuralları içerisinde mücadele etmek, coşku duymak, yarışmak, galip gelmek ve asıl manada başarıma kuvvetini arttırmak, bununla birlikte ulaşabileceği en üst seviyeye çıkarmak için yapılan çabaların tamamıdır (Aracı 1999).

Kabadayı'ya göre spor, bireysel ya da takım olarak oynanan, aletli ya da aletsiz yapılabilen, belli kuralları içinde barındıran yarışma temeline dayalı, bireysel ve toplumsal boyutu olan bir süreç şeklinde tanımlanmaktadır.(Kabadayı 2010)

Spor hep, daha yüksek, daha hızlı ve daha güçlü olmak için yapılan bir çaba, aynı anda herkesçe kabul edilen kuralları ve ilkeleri olan bir yarışma, eğlence ve oyundur. Spor, yarışmak ve rekabet içerisinde olmakla birlikte içerisinde barış, kardeşlik ve sevgi barındırmaktadır. Spor yapanlar ya da taraftar ve izleyicilerin kişisel veya sosyal sebeplerle bu amaçları görmemeleri, sporu kötü amaçla kullanmaları, sporu saldırganca davranan kişilerin ve şiddet içeren eylemlerinin yapıldığı savaş alanına dönüşmesine neden olmaktadır (Köknel 1996, Acet 2005).

Spor yapmanın fiziksel gelişime faydalarının yanı sıra insanın sosyal ve psikolojik durumu üzerinde pozitif etkileri bulunmaktadır. Efe ve ark (2008)' ları tarafından yapılan araştırmada, spora katılımın sosyal gelişimi çeşitli yönlerden desteklediği, özellikle genç yaşlarda spora yönelmenin sonucunda kendine güven ve toplum içinde aktif rol alma becerisini geliştirdiği ifade edilmektedir.

Ayrıca modern yaşamın getirdiği tek düze yaşamdan kurtulmanın, hareket etme imkânı kazanmanın ve sonucunda ruh sağlığının geliştirilmesinde beden eğitiminin ve spor faaliyetlerinin önemli olduğu bilinmektedir (Öztürk ve Şahin 2007).

Spor, duygularımızın olabildiğince özgürce ortaya konduğu bir ortam sağlar. Her türden spor faaliyetleri sosyal tecrübedir ve genellikle duyguları da içinde barındırır. Spor faaliyetlerine katılanlar hareket ve oyun yoluyla hislerini ifade etme imkânına kavuşur. Spor ve beden eğitimi kişinin öfke, saldırganlık ve utangaçlık gibi duygularında deşarj olanağı sunar ve bu sayede bu duygularını kontrol altına almayı

öğrenmiş olur. Birikmiş ve baskılanmış enerjiden kurtulmak oyun oynamak, spor yapmak ve beden eğitimi faaliyetlerine katılmakla mümkündür (Küçük ve Koç 2004).

Spor; yapanlar tarafından yarışmaya kazanmaya dayalı zihni, fiziki ve teknik çabayı, izleyiciler yönünden heyecan veren ve estetik duygularını geliştiren, genel olarak bakıldığında psikoloji, ortopedi, fizyoloji ve anatomi gibi bilim kollarının desteğiyle ile gelişebilen, gelişimini devam ettiren bilimsel bir gerçekliktir (Erkal 1992).

Sporu kişinin kendi başına yapalabildiği gibi topluca da yapılabilen, kendine has kurallar içinde barındıran, genel itibarıyla yarışmaya dayalı zihinsel ve fizyolojik yeteneğin gelişimine katkı sunan, eğiten ve eğlendiren uğraşların tamamıdır (Morpa 1997).

Spor oyun, avunmak, işten bir nebze uzak durma amacıyla tarih sahnesine çıkmıştır. Günümüze gelindiğinde ise ekonomi, politika, eğitim, uluslararası ilişkiler, propaganda, reklam, ırkçılık, şiddet, turizm, çevre, gençlik, kadın, engelliler, meslek gibi kavramlarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilendirilmektedir. Kısaca spor kişiler, toplumlar ve uluslararası arenada özellikli ve önemli tesirleri olabilen bir sosyal kurum durumundadır (Yetim 2005).

Bir eğitim aracı olarak spor, insan karakterini oluşturan hareketler, oyunlar ve yarışmalardır. Tüm unsurlarda dinlenmek, eğlenmek olduğu kadar amaç, sosyal yakınlaşmadır. Spor insanı birtakım ideallere sevk eder. Yapılmak istenen bir şeyin sonucunu kısa zamanda almaya yardımcıdır. Grupları birbirine yakınlaştırır. Spor aynı zamanda ülkelerin propaganda aracıdır (Savaş 1993).

Takım Spor

Takım sporu; bir spor branşında müsabaka ve yarışmalara katılmak üzere, geçici veya kalıcı oluşturulan sporcular topluluğudur (basketbol, voleybol, hentbol, futbol vb.) (Şahin 2006)

Dünya üzerinde spor ilk çağlarda başlayan ve insanlar için vazgeçilmeyen bir unsur olarak yapılmasından günümüze kadar geçen sürede gelişerek ve değişerek bugünkü şekline gelmiştir. Özellikle 1950’li yıllardan itibaren tüm dünyada spor özellikle takım sporları, insanları etkileyerek ilgi alanına girmiştir. Teknolojide

meydana gelen ilerlemeler 1980'ler öncesinde bireysel sporların daha çok ilgi çekmesini 1980'lerden sonra ise takım sporlarının öne çıktığı gözlenmektedir. Özellikle futbol branşına artan ilgi diğer spor branşlarına da sıçrayarak devam etmiştir. Günümüzde dünyada en büyük spor organizasyonu olimpiyatlar ve dünya futbol şampiyonasının olduğu bir gerçektir. Futbol başta olmak üzere basketbol, voleybol, hentbol, Amerikan futbolu, su topu, hokey gibi spor branşları son derece önemli takım sporlarıdır (Şahan 2007).

Bireysel Spor

Bireysel spor, tek başına yapılabildiği gibi genel olarak yarışmacı sporcuları teke tek karşı karşıya getiren sporlar branşları veya ferdi olarak yapılan spor dallarıdır (atletizm, atıcılık, jimnastik, Taekwondo, karate vb.) (Şahin 2006).

Bireysel sporlar atıcılık, atletizm, bisiklet, bilardo, binicilik, boks, dağcılık, dövüş sporları, eskrim, golf, güreş, halter, jimnastik, judo, taekwondo, kano, kayak (kış sporu), okçuluk, snowboard, sörf, tenis, yüzme, vücut geliştirme gibi birçok dalları bulunmaktadır.

İnsanlık tarihinin geneline bakıldığında sporun aslında hem yaşamak için hem de doğada savunma amaçlı kullanıldığını bilmekteyiz. Daha sonraları bu uğraşlar gelişerek ve değişerek günümüzdeki hâline gelmiştir. Özellikle bireysel sporların önceliği de bireyin ben duygusunu geliştirerek onun mücadele gücünü artırmaktadır. Bu gelişmeler sonucunda ise günümüz toplumlarında ekonomik yönden ilerleme, bireysel gelir seviyesinin artması insanları sosyal aktivitelere yöneltmekte bu aktivitelerden de en çok spor payını almaktadır. Özellikle sporun yaygınlaşması sonucu bireyler arasında bir branşlaşma meydana gelmiş ve bazı spor dallarının da daha öne çıkmasına neden olmuştur (Şahan 2007).

Bireysel spor aktivitelerini tanımlamak gerekirse, bireyin başka bireylerle bir mücadele, bir uğraş, karşılıklı etkileşime girmeden yapılan spor türüdür. Gelir ve eğitim düzeyi düşük, nitelik gerektirmeyen işlerde çalışan bireyler daha çok sportif aktiviteler yolu ile kendilerini sergilemenin ve ortaya koymanın çabası içine girebilirlerken, eğitim ve gelir düzeyi yüksek ve nitelik gerektiren işleri yapanların oluşturduğu yüksek statü gruplarında da spor yapma eğilimleri bireysel spor aktivitelerinde kendini daha çok prestij, eğlence sporları şeklindedir. Bireysel sporlara

örnek tenis, golf, çeşitli doğa ve dağcılık sporları, çeşitli su sporları sayılabilir (Şahan 2007).

1.1.2. Sporun Sosyal Boyutu

Spor, bireylerin doğal çevrelerini sosyal çevre haline getirirken kazanımları geliştiren, belli kuralları olan araçlı ya da araçsız, tek başına veya toplu halde zaman geçirme etkinlikleri kapsamında yapılan faaliyettir. Kişinin tüm vaktini aldığı anda meslek olarak kabul gören, sosyalleştiren, toplumu bütünleştiren, ruhsal ve fiziksel gelişim sağlayan rekabete dayalı, dayanışmayı geliştiren, kültürel bir olguya verilen isimdir (Erkal 1982).

Türk tarihinin Göktürklerden başlayarak çeşitli oyunlar adı altında spor ile içli dışlı oldukları tespit edilmiştir. Ergenekon'dan çıkış törenleri için halkın çok geniş alanlarda bir araya gelerek çeşitli sportif eğlenceler tertip etmeleri ve bunu gelenek hâline getirmeleri çok eski tarihlerden günümüze sporun sosyal etkileşimi açısından önemli bir noktadır. Yine eski Yunan, Mısır, Çin medeniyetlerinde de spor toplumlar için önemli bir sosyal olgu olmuştur (İşcan 1988).

Daha sonraki süreçte orta çağda ve günümüze kadar geçen süreçte sporun hem Batı hem Doğu toplumlarında devletler açısından ve bireyler açısından önemli bir toplumsal olgu olarak devam etmiştir. Günümüzdeki modern spor oyunlarının başlangıcı ise 19'yy son çeyreğinden itibaren sporun uluslararası anlamda bugünkü şeklini almasının başlangıcı olmuştur. Baron Pierre de Coubert' in öncülüğünde 5 Nisan 1896 yılında Atina'da 13 ülkenin 361 sporcusu ile katıldığı ilk modern olimpiyatlar bugünkü sporlar için dönüm noktası teşkil etmektedir (Şahan ve ark 2005).

Günümüzde beden eğitimi ve sporun bireysel anlamda, ulusal ve uluslararası düzeyde faydaları herkesçe kabul görmektedir. Formal manada bir spor olgusuna geçilmeden önceki çağlarda, spor, kişi ya da toplulukların varlıklarını devam ettirebilmeleri için zorunlu yaşama mücadelesi olarak, daha doğrusu yaşama ve geçim sıkıntılarından doğan hareket veya alıştırma biçiminde görülmektedir. Sonraları madenlerin işlenmesi ve çeşitli aletlerin kullanımı, hayvanlarında evcilleştirilmesi ile geniş bir boyuta doğru ilerlemiştir. Yine günümüz toplumlarının gelişmesi ya da ilerlemesi, bir bakıma fertlerin ruhen ve bedenlen sağlıklı olmasına bağlıdır. Motorlu araçlar ile ateşli silahların olmadığı, ekonomik hayatın ve özellikle savaşıların beden

gücüne dayandığı eski devirlerde yapılan spor belki de günümüzden daha fazla hayati bir önem taşımaktaydı. Bilindiği gibi o çağlarda yapılan sporlar daha ziyade savaş hazırlığı özelliğini göstermektedir. O dönemlerin en hızlı ulaşım ve savaş aracı olan atı en iyi yönlendiren bununla birlikte süngü, ok vb. benzeri savaş araçlarını en iyi kullanan toplumlar çağdaşlarına göre birçok alanda olduğu gibi özellikle siyasi ve askeri sahada kudret sahibi olmuşlardır (Alpman 2001).

Modern toplumların en belirgin sosyal aktivitelerinden bir tanesi de spordur. Spor sanat, edebiyat, kültür gibi entelektüel uğraşlarla kıyaslanamayacak kadar yaygın bir etkinlik alanına sahiptir. Sporun işlevleri, sosyal ve kültürel beğeni ile duyarlılık artırır. Spor kişilerin boş zaman kavramını sağlıklı bir şekilde geçirmesine, hoşgörü anlayışının gelişmesine, kişilerin ve toplumların sosyal mesuliyetlerini yapmasına, uğraşınların statü kazanmasına ve kişinin içinde bulunduğu toplumla bağlarının gelişmesine katkıda bulunur. Toplumun kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlar. Kişilerin içinde bulundukları topluma mensubiyet duygularını geliştirir. Sonucunda da toplumsal beraberliğin oluşturulmasında etkili olduğu görülmektedir (Yetim 2000).

1.1.3. Sporun Amaç ve Fonksiyonları

Günümüzde teknolojik gelişmeyle birlikte kol gücüne duyulan ihtiyaç azalmış ve özellikle gelişmiş toplumlarda insan doğasıyla örtüşmeyen bir yaşam biçimi içselleştirilmiştir. Bu yaşam tarzı stres, dolaşım ve solunum sistemi rahatsızlıkları gibi birçok hastalığı tetiklemiştir. İşte spor, günümüz insanına bu tehlikelerden korunabilmesi ve kurtulabilmesi için kapı aralayarak bir çözüm sunmaktadır. Bununla birlikte sporun bireyin kişisel ve toplumsal karakter gelişimiyle ilgili pozitif yönde bir katkı sağladığı kabul edilmektedir (Öztürk 1998).

Sporun amaçlarını ve fonksiyonlarını dört başlık halinde sıralayabiliriz. Bunlar;

- Fiziksel gelişme
- Motor gelişme
- Zihinsel gelişme
- Sosyal gelişme

Sporun fiziksel gelişim amacı, organizmanın işlevsel etkinliğini arttırmak ve sağlık ve zindelik kazandırmaktır. Motor gelişme dediğimiz sinir kas sistemlerinin

gelişmesinde spor ve hareket en büyük katkıyı sağlar. Zihinsel gelişim, bilgi ve algılayış ile alakalıdır. Fiziksel aktiviteler olarak görülen kurallar, taktiksel yaklaşımlar, spor içindeki değişik faaliyetler ve bunlara özgü yöntemleri öğrenmek, özellikle sağlıklı bir hayat, fiziki orantı ve bunların insanın hayatındaki yerinin kavratılmasında zihinsel gelişime katkısı olmaktadır. Zihinsel gelişme süreci, bilgiyi kavrayabilme ve saklamakla ila alakalıdır. Bunların vasıtasıyla çocuğun yorum yapma, değerlendirme, karar verebilme ve düşünebilme yetenekleri gelişmektedir. Sporun sosyal gelişim sürecindeki amacı hem kişi hem de toplum açısından önemlidir. Spor aktiviteleri vasıtasıyla kişilerin sosyal bir çevre edinmeleri ve kendisini gerçekleştirebilmesi mümkün olabilmektedir (İmamoğlu 1992).

Spor kişinin sosyal çevrelerle ilişki kurmasını sağlaması bakımından toplumsal bir faaliyettir. Bu nedenle bireyin sosyalleşmesinde önemli bir paya sahip olduğu söylenebilir. Modern toplumlarda spor genellikle grupsal bir tarzda yapıldığından bireyin birbirinden farklı kişilerle etkileşime girmesi doğal bir sonuç olarak görülmektedir. Kişi kendi dar dünyasından çıkarak inanç, düşünce ve davranış gibi temellerde birbirinden oldukça farklı bireylerle diyalog kurar, onları etkiler ya da onlardan etkilenir. Bu perspektiften bakıldığında sporun kişiler arası dostlukların kurulmasına imkân vererek toplumsal kaynaşmaya katkı sağladığı ifade edilebilir. Yine bu doğrultuda spor, yalnızca spor yapanların seviyesinde değil, izleyici açısından da önemli bir sohbet konusu oluşturmaktadır (Çiftçi 2001).

Sporun sosyal gelişime katkıları şu şekilde sıralanabilir:

- Sportif aktivite sırasında çocuk ve gençlerden birer takım olarak hareket etmeleri, takım arkadaşlarıyla birlikte çalışmaları istenmektedir. Bu tür oyunlarda grup çıkarlarını kendi çıkarının üstünde tutan gençlerde aidiyet ve fedakârlık duyguları ön plana çıkarmaktadır. Böylece sporla birlikte bireyde başkalarının haklarına saygı, girişkenlik, kurallara riayet etme, uzlaşma, doğru ve yanlış birbirinden ayırabilme gibi özellikler gelişim gösterir (Şahan 2007).
- Arkadaşlık duygularının gelişmesine yardımcı olur.
- Sosyal sorumlulukların edinilmesini sağlar.
- (Sporcu bakımından) iş birliği yapabilme ve iyi bir seyirci olabilmeye olanak sağlar.
- Liderlik vasıfları kazandırır.

- Kişiliğin gelişimi konusunda olumlu yönde katkı sağlar.
- Öz saygı ile birlikte başkalarına saygı, sevgi, güven ve diğerlerini kabul etme duyguları geliştirir.
- Saldırgan tutumlar yararlı faaliyetlere yönlendirilebilir (Tamer 1988).

Sporun amacını genel bir çerçevede belirtmek gerekirse tüm bireylere spor yapmayı teşvik ederek sağlıklı, gayretli, morali ve motivasyonu üst düzeyde, uygar bir toplum oluşturma ve bireysel bazda ait olduğu topluma karşı vazifelerinin bilincinde, fiziksel ve ruhsal sağlığı yerinde, yapıcı, üretken ve ahlaklı kuşaklar yetiştirerek toplumu oluşturan tüm bireylerin zinde, yüksek moralli ve mutlu olmasını sağlamaktır. Sporun amaç ve fonksiyonlarının neler olduğu konusunu daha net bir şekilde ortaya koyabilmek için bireyleri spora sevk eden sebeplere bakmak faydalı olacaktır. Bunlardan birkaçı sıralanacak olunursa;

- Bazı sosyal gereksinimleri karşılama
- Sağlık, rehabilitasyon ve fiziksel uygunluğu elde etme
- Estetik ihtiyaçları karşılama
- Gerilim ve kontrollü risk almayı tatma
- Spor aracılığıyla bilgece tecrübe kazanma
- Kendini gerçekleştirme
- Sevinç, eğlence ve haz gibi duyguları elde etme
- Yeni deneyimler kazanma isteği
- Kendini gösterme
- Maddi yarar ve ayrıcalık elde etme
- Dayanıklılık, sürat ve koordinasyon yeteneği kazanma
- Hastalanmalar karşısında mukavemet kazanmak
- Zayıflama isteği
- Genç ve güzel kalma isteği
- Boş zamanları faal, etkin bir şekilde değerlendirebilmektir (İnal 2003).

Ayrıca sporun yukarıdaki amaç ve fonksiyonlarına aşağıdaki maddeleri de ekleyebiliriz:

- İnsanın fiziksel ve ruhsal sağlığını geliştirir.
- İradeyi güçlendirerek bireyin özgüvenini geliştirir ve kişiliğin oluşmasında yardımcı olur.

- Keşfedilmemiş özellikleri ortaya çıkarır.
- Grup çalışmasıyla birlikte bireyler arasında kaynaşma ve dayanışmayı sağlar (Erkal 1986).
- Psikolojik açıdan spor bireylerin mutlu hissetmelerini sağlar ve bir şeyleri başarmış olmanın hazzını yaşatır (Güçlü 2005).
- Bireyin bir gruba ait olma duygusunu ortaya çıkararak geliştirir. Spor, toplum üyeliğinin kazanılması ve kişinin sosyal çevrelere iştirakini harekete geçiren bir toplumsal faaliyet olması bakımından bireyin sosyalleşmesi sürecinde olumlu yönde bir katkı sunar. Aile üyesi olmak, bir takımda olmak, millete mensubiyet bireyin toplumdaki rolünün belli olmasında ve toplumsal bir statü sahibi olmasında etkili olduğu söylemek mümkündür (Şahan 2007).
- Çalışanların emek verimliliğini artırır ve onların fiziksel ve ruhsal sağlığını korur. Aynı zamanda boş vakitlerini değerlendirmelerini sağlar.
- Engelli bireylerin topluma kazandırılmasında yardımcı olur.
- Bireyin günlük yaşamın kendisine getirdiği gerginlik ve sıkıntıları atmasına yardım eder. Sportif etkinlik sırasında birey bedeninden teri atarken aynı zamanda ruhî sıkıntılarından ve zihnindeki kaygılardan da arınmış olur. Bu açıdan bakıldığında sporun teskin edici bir özelliği vardır.
- Spor oyun formatıyla aslında hayatı -belirli zamana göre uyarlanmış- bir eğlenceye dönüştürür.
- Sınırsız olan tutkuların köreltilmesini sağlar.
- Son olarak spor, modern toplumlarda ekonomik bir sektör olarak da anılmaktadır (Çaha 1999).

1.1.4. Spora Katılımı Etkileyen Unsurlar

Spor, modern çağda gelişen teknolojiyle birlikte kişinin hayatında ortaya çıkan monotonluğa alternatif olarak bireyin toplumla uyum sağlamasını ve var olan kültürle bütünleşmesini sağlayan bir mekanizma olmuştur (Biçer 1987).

Bütün fonksiyonları ile esaslı bir sosyalleşme aracı olduğu bilinen spor genel eğitime katkı sağlarken, ferdi ve toplumsal kalkınmayla birlikte ülke kalkınmasının da temel araçlarından biridir (Taşmektepligil 1995).

Bireye sporun tanıtılması ilk olarak sporla ilgilenen aile üyeleri tarafından gerçekleştirilir. Akranların etkisi ise küçük yaşta sporda sosyalleşmeye neden olduğu söylenebilir. Bu süreçte kitle iletişim araçlarının da gençleri etkilemektedir; zira bir rol model olarak spor kahramanlarının sporda sosyalleşmede önemli rolü vardır (Kenyon 1974).

Günümüzde sıkça telaffuz edilen ve “Her Yerde Spor”, “Herkes İçin Spor”, “Hayat Boyu Spor”, “Sağlık İçin Spor” gibi kalıplaşmış sloganlaşmış sözlerde ifadesini bulan uygulamalar tüm dünya da imkânları zorlayarak faaliyet sahalarının sınırlarını genişletebilme çabalarını sürdürmektedir. Son yıllarda spor aktivitelerine olan ilgilerdeki değişimler, spor kavramının boyutlarının genişlemesi, sosyal ve kültürel yapılar ile spor aktiviteleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır (Karaküçük 1999).

Bireyi spora yönelten nedenler şu şekilde sıralanabilir:

- Ebeveynlerinin eski bir sporcu olması
- Yeni bir çevre edime isteği
- Beden eğitimi öğretmenin yönlendirmesi
- Hareket dürtüsü, kendi değerini ölçme ve saldırganlık duygularını köreltme isteği
- Başarısızlık ve hayal kırıklıklarını telafi etme isteği
- Dünya görüşünün spor yapmayı gerektirmesi
- Sporun seyahat imkânı sunması
- Milli duyguları yaşamak istemesi
- Spordan hoşlanması (Koç 1994).

1.2. Sosyalleşme

Sosyalleşme, belli bir grup ya da topluluğun yaşayış tarzının öğrenilmesi, aynı zamanda da müşterek bir etkileşme sürecinin adıdır. Bu öğrenme safhasında, toplumda kalıplaşmış eylemler fert tarafından kişiselleştirilerek bireyin, o topluma ya da gruba özgü bir kimlik geliştirmesidir (Demir 2004).

1.2.1. Sosyalleşme Kavramı

Birey ve toplum için önemli bir kavram olan sosyalleşme, kişinin doğumu ile başlayıp yaşadığı toplumun üyeliğini kazanma sürecinde geçirdiği evrelerin bütünü olarak tarif edilir. Sosyalleşme süreci ise bireyin doğumundan ölümüne kadar devam

eden, kişisel karakterinin gelişmesi ve bireyin toplum içinde anlamlı bir yer edinmesidir (Binbaşıoğlu 1995).

Sosyalleşme, bir bireyin içinde yer aldığı grubun kültürel tutumlarını, değerlerini ve rollerini öğrenerek, kendisine özgü bir kişilik kazanıp, sosyal etkileşim sürecini oluşturarak toplumun bir ferdi olduğunu ortaya koyar (Kenyon ve McPherson 1974)

Sosyalleşme, fertlerin fiziki özellikleri ve biyolojik etkenler maddi altyapısını, zekâ ve içgüdüleri ise insanların manevi yapılarını oluşturur. Ailesinden ve içinde bulunduğu toplumdan aldığı değerler de insanın manevi yapılarını şekillendirir. (Güney 2000)

Sosyalleşme; toplumda var olan ya da olması istenen görevleri yerine getirebilmek için lazım olan becerinin, bilginin, değer, ilgilerin ve karakteristik özelliklerin benimsenmesi ve geliştirilmesidir (Kenyon ve McPherson 1974).

İnsan davranışlarının çoğu öğrenilmiş davranışlardan meydana gelmektedir. Yani öğrenme sürecinde belli davranış şekilleri gösterilir. İnsanda içgüdüsel davranışlar oldukça az derecede bulunmaktadır. İnsanların toplumda yeni bir şeyler öğrenmeleri sosyalleşme süreci içinde gerçekleşir. Bu süreç kişinin doğduğu an itibarıyla içinde bulunduğu toplumun dilini, kültürünü öğrenmesi ve gelecek nesillere aktarmasını içermektedir (AÖF 2003).

Sosyalleşme süreci içerisinde en önemli yapı ailedir. Aile müessesesi içinde birey bazı davranış şekillerini ve ait olduğu toplumla ilgili temel ilkeleri alır. Bu aşamada en büyük hisse anneye aittir. Annenin, iyi yetişmiş olması, belirli kültüre sahip olması ve yeterli bir sosyal çevreden gelmiş olması çocuk üzerinde olumlu etki yapar. Ailesi ve okulu çevresinde pişen ve ağır ağır sosyalleşme aşamasında donanmış olarak yol alan birey sonraları çalışma hayatı içerisinde de kendi benliğini bularak geliştirir. İş yaşamı da aile ve okul gibi ferdi içine alan bir sosyal çevredir. Benliğini bulan ve sosyal ilişkilerini arttıran kişi artık farklı amaçları olan topluluk veya kuruluşların (kooperatif, mesleki kuruluş, spor kulübü, sendika vs.) çalışmalarına katılarak sosyal hayat içinde yaratıcı olma, topluma ve çevresine faydalı olma özelliğini de geliştirmektedir (Erkal 1986).

Bireyin dünyaya geldiği andan itibaren öğrenme yolu ile davranışlarında değişimler meydana gelmektedir. Bu süreç içerisinde kültür de bir nesilden diğerine aktarılacak yolu ile yaşatılır. Sosyalleşme vesilesiyle fert, içinde bulunduğu toplumun sunduğu tutum ve davranış formlarını, örneklerini ve düşünme modellerini öğrenebilmektedir. Böylelikle sosyalleşme, ferdin toplumun kültürüyle bütünlük sağlamak ve ait olduğu toplumla bütünleşmesini olası kılan bir mekanizma özelliğini taşımaktadır (Ozankaya 1991).

Sosyalleşme, toplumsal bilimin ve sosyal psikolojinin bir ifadesi olarak, belirli bir kültür etkileşimi ve sosyal yapının içerisinde kişilerin geçirdiği en temel süreç diye adlandırılabilir. Bu süreç toplumların manevi temellerini meydana getiren her türlü tutumları, eylemleri, bilgi, görenek ahlak ve hukuk kurallarını içine alan, kişinin varoluş şartlarını düzene sokan bir oluşumdur (Tolon 1991).

Toplumsal birliktelik, insanın mevcudiyetini devam ettirebilmek ve çoğalmak imkânını sunduğu için onun, zamanla geliştirip getirdiği bir ahenk sistemidir. Birlikte yaşamak sonucunda, insan kendisinin diğer canlılardan ayrılan özelliklerini meydana çıkararak, sosyalleşmiş, kültürünü yayarak geliştirmiştir (Yetim 2000).

Sosyalleşme, toplumun bir ferdi olarak diğer insanlarla aynı ortamda yaşamaktır. Bu süreçte kişi diğer insanlarla etkileşimde bulunarak kişiliğine özgü toplumsal davranış ve değerleri geliştirebilir (Uluğtekin 1991).

Sosyalleşen birey kişilik ile birlikte öz benlik kazanmış olur. Öz benlik, ferdin başka bireylerle paylaştıklarının ve kendisini diğerlerinden ayırtıran detayların bilincine varmasıdır. Sosyolog Cooley'e göre öz benlik, başkalarının kişiyi bir konu olarak görmesi, bir şey olarak tasarımıyla oluşmaktadır. Başka bireylerin bizi nasıl gördükleri, reflekslerimizi, verdiğimiz cevaplara nasıl yorum yaptıkları ile ilgili kendimizce bir sonuca varırız. Hâsılı başkasının aynasında kendimizi görebiliriz (Tezcan 1984).

Bu noktadan hareketle, toplumbiliminde öğrenme sürecine “sosyalleşme” denir. Sosyalleşme süreci sayesinde toplum kültürü yeni kuşaklara geçmektedir. O halde sosyalleşme, toplumun norm, değer ve inançlarını üyelerine nakletme mekanizmasına verilen addır (Dönmezer 1994).

Sosyalleşme yoluyla kişi, toplumun meydana çıkardığı tutum ve davranış şekillerini, örnekleri ve düşünüş biçimini öğrenir. Böylelikle sosyalleşme ferdin toplumsal kültürle uyum sağlamasını ve içinde yaşadığı topluma entegre olmasını sağlayan yapıdır (Dönmezer 1994).

1.2.2. Sosyalleşmenin Özellikleri

Sosyalleşmenin temel özelliklerini ise şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Sosyalleşme dünya üzerinde bulunan herhangi bir toplum için söz konusudur. Soyut veya ideal bir toplum ya da bireyin içinde yaşamadığı bir toplumla ilgili bir sosyalleşme sürecinden bahsedilemez.
- Sosyalleşme, grup ya da topluma yeni katılan bireylerin etkisi üzerine eğilmez, daha ziyade insanlar arası karşılıklı etkileşim sonucu değer, norm ve davranış kalıplarının değişimi üzerine odaklanır. Bu manada bu süreç tek yönlü olarak ele alınamaz (Atalay 1998).
- Sosyalleşme sürecinde resmi/gayri resmi gruplar, resmi/gayri resmi değer ya da normları bireye aktarır. Bu çerçeveden bakıldığında bireyin nasıl öğrendiği değil ne öğrendiği önemlidir.
- Bu süreç bireyin dünyaya gelmesiyle başlayıp ömür boyu devam eder. Temelde birlikte yaşama ve çevreyle etkileşim söz konusudur.
- Her bireyin farklı kişilik özellikleri ve deneyimleri olduğu için bütünüyle birbirlerine benzemeleri mümkün değildir. Dolayısıyla sosyalizasyon sürecinin her bireyde aynı şekilde gerçekleşmediği söylenebilir. Bununla birlikte bu süreç bireylerin kişilik gelişimlerinin topluma ve kültüre adapte edilmesi sürecindeki benzerliklerle ilgilenir.
- Sosyalleşme bireyi, çevrede bulunan model, beklenti ve duyguları öğrenme kabiliyeti yönünden değerlendirir (Tezcan 1984).
- Sosyalleşme küçük gruplarda, özellikle çocukluk ve ergenlik dönemlerinde daha belirgindir.
- Sosyalleşme bireyin sosyal yaşamın değerli bir üyesi olması durumuna bakmaktadır (Güney 2000).

1.2.3. Sosyalleşmenin Fonksiyonları

Sosyalleşmenin fonksiyonlarını genel manada toplumların devamlılığını sağlama ve bireylerin kişiliklerinin oluşturulması şeklinde değerlendirilebilir. Sosyalleşme, toplumsal sistemin devamlılığını sağlarken aynı zamanda bireylerin kişiliklerinin değişikliklerle birlikte yaşam boyu süreklilik göstermesine de katkı sunar. Toplumun alt kültürlerinin, gruplarının hatta bireylerinin korunması, sürdürülmesi ve değiştirilmesi sosyalleşme ile mümkün olmaktadır. Bu süreçte birey rol beklentilerini, toplumun değer ve kurallarını öğrenir (Ergün 1994).

- Sosyalleşme toplum düzeninin devam etmesini sağlamak için lüzumlu bilgi ve yöntemleri toplumun fertlerine planlı ve amaçlı olarak vermeye çabalar. Bilgi aktarımında fertler arasında ayırım yapılamaz.
- Sosyalleşme, toplumun hedeflerini gerçekleştirmede fertleri motive eder. Sosyalleşme kişilere belirli beklenti aşılayıp ve onların toplumda bir takım ümitler içine sokar. Mesela bir kariyer sahibi olmak zordur fakat kariyer sahibi olduktan sonra bunun sağlayacağı faydalar, kişilerin bazı zorluklara katlanmasını sağlamaktadır.
- Sosyalleşme, insana karşılaşılabilecek durum karşısında nasıl davranması gerekliliğini öğretir. Böylelikle onların zaman kayıplarını ve zor durumlara düşmelerini önlemiş olur (Afacan 2001).
- Sosyalleşme, kişisel ve toplumsal ümit ve beklentileri dengeler. Beklentiler farklılık arz etmesine rağmen sosyalleşme sonucunda yaşama uygun taleplerin gerçekleştirilmesini sağlar.
- Sosyalleşme, fertlerin toplum içerisinde üstlenecekleri vazifeleri öğrenerek benimsemelerini sağlamaktadır.
- Benliğin gelişimini sağlar. Benlik kişilerin hem başkalarıyla paylaştığı hem de onu çevreden ve başkalarından ayırtıran özelliklerinin farkına varmaktır. Sonuçta benlik, insanın diğer insanlarla ve dış çevreyle münasebeti sonucunda oluşur.

Buna göre sosyalleşme bireyin sadece kültürel özellikleri kavraması ve içselleştirmesi değil de ayrıca benlik ve kişilik elde etmesini de sağlar (Güney 2000).

Broma göre sosyalleşmenin amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Sosyalleşme kişilere temel hareket yollarını öğretir. Yemek yeme alışkanlığından tutun bilimsel yöntem kaidelerine kadar her türden davranış yolu fertler sosyalleşme sayesinde kazandırılır. Bu davranış yolları, alışkanlıkları bireyde derinlemesine işler ve verilmek istenen tepkimelerini bile biçimlendirir. Örneğin; inek sütünü içmenin günah olduğuna inanan Hindu, içtiği süte inek sütünün karıştığını; domuz eti yemenin günah olduğuna inanan Müslüman, yemeğine domuz eti karıştığı kuşkusuna kapıldığında sindirim organlarının bozulduğu görülebilmektedir. Günümüz sanayi kent şehir toplumu şartlarında çalışma hayatı insanların yemek yeme, uyku zamanlarını alışılmıştan ayrı saatlere kaydırmalarını gerektirebilmektedir.
- Sosyalleşme bireylerde belirli özlemler oluşturmaktadır. İyi bir ana, baba, çocuk olma özlemi gibi, iyi bir meslek üyesi olmak, partiye üye olmak, takım arkadaşı olma özlemi vb. Toplum düzeni sadece yaşam şekillerini anlatan değerleri fertlere nakletmekle tatmin olmaz. Aynı anda onlarda bazı özel özlemlerde uyandırmaktadır. Bir bilim kurumu seslendiği bireylerin (öğrencilerin) kimisinin bilim adamı, yani uygulamaya değil tekniğe, dayalı veya kimi bireylerinde teknik personel olmayan uygulamaya dayalı bir ekonomik yapı sağlamak zorundadır. Bu tür özlemler önemli ölçüde özveri gerektirmektedir.
- Sosyalleşme süreci bireylere rollerin belletilmesi demektir. Kişinin üyesi olduğu türlü gruplarda ilişki içinde bulunduğu diğer insanları göz önünde bulundurması gerekliliğinden başka belirli özel işleri de yapmasını de zorunlu kılmaktadır.
- Sosyalleşme yoluyla yeteneklerde öğrenilmektedir. Çocuklar ve gençler, böylece yetişkin etkinliklerine katılırlar. Mektup yazma, telefonla görüşmeleri, komşuluk ilişkileri, spor faaliyetlerine katılma, siyasal teşkilatlarda ve genelde derneklerde etkin katılmak için toplumsal yetenek ön koşul önemi taşımaktadır.
- Sosyalleşme, ferdin kişiliğinin oluşmasına katkı sunar. Birey sosyalleştiği boyutta kişi olur.
- Sosyalleşme, bireylere içinde yaşadıkları toplumun kültürünü maddi ve manevi öğeleriyle birlikte öğretmektedir.
- Sosyalleşme, toplumların izafi sürekliliğini sağlarlar ve kişi böylece içinde yaşadığı toplumun bir parçası olup, kültürünü kabullenir (Brom 1965).

1.2.4. Sosyalleşme Süreci

Sosyalleşme, bireyin içinde bulunduğu toplumun normlarını, değerlerini, kendisinden beklentilerini, tutum ve davranışlarını, toplumsal etkileşimde olması gerekli becerileri, kişilik ve benlik duygusunu kazanma, bulunduğu kültürü benimseme sürecidir (Binbaşıoğlu 1995).

Bir diğer ifadeyle fert toplumdaki davranış kalıplarını kişiliğine yerleştirir ve nihayetinde o topluma ait bir birey olur. Yine bu süreçle birlikte ahlaksal değerler benimsenir ve böylelikle benliği kontrol altında tutan bir toplumsal bilinç elde edilmiş olur (Oka 1986).

Bireylerin farklı toplumsal durumlara göre farklı özellikler içeren bir sosyalleşme sürecine girmesini, içinde bulunduğu toplumun yapısı belirlemektedir. Bu süreçte bireyin toplumsal konumuyla birlikte sosyal unsurların da önemli olduğu vurgulanması gereken bir konudur. Sosyalleşme sürecindeki birey ve toplumsal yapı ilişkilerinin asıl etkeni, her ikisi arasındaki etkileşimdir. Belli bir yapı içine doğan birey toplum tarafından kendisine atfedilen rolü oynar. Daha sonra yapıyla girdiği etkileşime göre toplum onu da şekillendirmeye başlar (Kongar 1981).

Sosyalleşme süreci çeşitli sosyal çevrelerde, farklı yollarla, farklı insanlarla kazanılmaktadır. Aile, akran grupları, öğretmenler, iş arkadaşları, komşular, çeşitli sportif etkinlikler aracılığı ile oluşan gruplar gibi buna benzer farklı çevreler de bu sürece katkı sunarlar. Sosyalleşmeyi etkileyen bu etmenler toplumun kültürünün aktarılmasından da görevli yapılardır (Yetim 2000).

Sosyalleşmenin hedefi bireye sosyal yeteneğin kazandırılmasıdır. Bu süreçte başkalarına ve içinde bulunduğu topluma uyum sağlama, karşılıklı etkileşimde bulunma, davranışlarına dikkat etme ve eleştiri gibi özellikler bulunmaktadır. Bu şekilde bireyin kişisel özelliklerinin korunarak geliştirilmesi onun sosyal kişiliğini oluşturmaktır (Atalay 1998).

Özetle insan bu sosyalleşme sürecinde, içinde bulunduğu toplumun kültür öğelerini öğrenerek kendine özgü yetenekler edinip, kişiliğini oluşturmuş bir birey haline gelir (Ergun 1987).

Kişiler içinde doğdukları toplumun nesilden nesile aktarıla gelen kültürünü, sosyalleşme süreci içinde öğrenme yoluyla elde eder. Sosyalleşme diğer kişilerle olan ilişkileri aracılığı ile bireylere iyi-kötü, doğru-yanlış, toplumun yargı ölçülerinin diğer tüm değerlerinin, kural ve normların, toplumca kabul edilebilir tutumların, alışkanlık becerilerin iletilme aşamasıdır. Sosyalleşme sürecinin içerik ve biçimi öğrenme vasıtasıyla belirlenir. Sosyalleşme kişiyi toplumun ve çeşitli grupların birer üyesi hâline getiren değerleri, yaklaşım ve davranışlarını kurumsallaşmış kurallarla uygun olarak tanımlayabilmesine imkân sağlayan bir süreçtir (Öktem 2003).

1.3. Sosyalleşme Sürecine Etki Eden Faktörler

Sosyalleşme süreci farklı sosyal çevreler içerisinde, çok sayıda ve farklı insanlarla, birçok değişik yollarla kazanılır. Anne ve babalar, oyun arkadaşları, öğretmenler, iş arkadaşları, sevgililer, eşler, farklı çevre içerisinde sosyalleşme sürecine katkıda bulunan kimselerdir. Bu süreç aynı zamanda, formel, in formel, amaçlı veya amaçsız bir şekilde de gerçekleşebilmektedir. Bu süreç içinde karşılıklı ve yüz yüze etkileşim çok etkilidir. Ayrıca sosyalleşme farklı yollar olan kitaplarla, mektuplarla ve kitle iletişim araçlarıyla uzaktan da kazandırılabilir (Özkalp 1994).

Sosyalleşme olayında yegâne merci, hiç şüphesiz ki toplumdur. Toplum ister kapalı bir sistem, isterse belirgin bir merci olarak kabul edilsin; o, ferdi kuşatan ve onu yönlendiren en temel ana güç kaynağıdır. Fakat toplumun kendisi gibi gücü de soyuttur. Fertler ve kurumlar toplumu temsil ederler. Bunlarla ilişkiye giren bir kişi, sonunda toplumun soyut olan kanun ve kurallarına ulaşır. Bunun sonucunda fert başkalarının haklarını tanıırken, başkaları da onun hak ve beklentilerini anlamış olur (Akyüz 1991).

Sosyal hayatın şartları devamlı olarak değişmektedir, ama bu değişim kişilerin hayatını çok aşmaktadır. Sosyalleşme, fertleri aynı tarzda yetiştirerek, eski kuşakların kültür birikimlerini sürdürebilmek, sosyal sistemlerinin kişiler üstü olan devamlılıklarını sağlamak için hemen her toplumda gerekli ve lazımdır. Uygarlık ve toplumsal gelişmeler birlikte olurlar. İnsanlar kendileri meydana getirdikleri ve bazen de kontrolünü kaybettikleri bu sistemin içerisinde yaşamak zorundadırlar; toplumdan kaçmak, uzaklaşmak insanın bağımsızlaşması ve sağlam bir kişilik geliştirmesi açısından bir ilerleme sayılamaz, problemleri çözmez; tam aksine insanın ve insan

uygarlığının gelişimini engeller. İnsan şahsiyetini ancak sosyalleşme aracılığıyla kazanabilir (Ergün 1992).

Sosyalleşme kurumları, toplumların sahip oldukları ortak kültürün nesillere nakledilmesinde sorumlu ve mühim yapılardır. Bu kurumlar arasında en önemlileri aile, arkadaş ve akran grupları, eğitim kurumları ve kitle iletişim araçlarıdır (Yetim 2005).

Bu vasıtaları genel olarak şu şekilde sıralamak mümkündür: sosyalleşme sürecine etki eden faktörler:

- Aile
- Okul ve Eğitim
- Arkadaş ve Akran Grupları
- Kitle İletişim Araçları

1.3.1. Aile

Aile kurumu evrenseldir. Bilinen her topluluğun kendine has aile yapısı bulunur. Bu sebepten dolayı tanımlanması en zor kurumlardan birisidir. Ailenin bilinen en basit tanımlarından birisi şudur; birbirlerine kan bağıyla bağlı fertlerin meydana getirdikleri grubun adına aile denir (Özkalp 2005).

Aile, biyolojik ilişkiler sonucunda insan türünün devam etmesini sağlayan, karşılıklı ilişkilerin belli kurallara dayandığı sosyalleşme sürecinin ilk ortaya çıktığı zamana dek toplumdaki tüm maddi ve manevi çeşitliği diğer nesillere nakleden psikolojik, iktisadi ve sosyal boyutları içinde barındıran toplumsal yapının adıdır (Sayın 1990).

Toplumun yapısında ve sosyal düzenin işleminde aile müessesesinin çok önemli bir yeri vardır. Bilindiği üzere aile, nüfusu yenilemek, milli kültürü aktarma, üyelerini sosyalleştirme, ekonomik ve psikolojik doyumu gerçekleştirdiği kurumdur. Aile Türk toplumunun temelini oluşturmaktadır. Aile bir araç olduğundan değil, ferdin mutluluğunun, sevinç ve üzüntülerinin ilk paylaşıldığı yer olduğu için temeldir (Erkal 1997).

İnsanoğlunun temel davranışlarını ve çeşitli özelliklerini çocukluğunda aldığı düşünülürse, ailenin ferdin hayatında ve sosyalleşmesinde önemli bir yeri olduğu görülür. Aile uzun dönem amaçlarının ve temel değerlerin kökleşmesinde en değerli rolü üstlenir (Yetim 2000).

Aile içindeki ilk etkileşimler, çocuğun hayata karşı geliştireceği bakış açısını oluşturması bakımından önem arz etmektedir. Çocuğun toplumsal hayata uyum sağlayabilmesi anne-babasından öğrendiği değer, tutum ve inançlarla mümkündür. Yaşı büyüdükçe çeşitli arkadaş grupları ve yakın çevresiyle etkileşime girerek farklı deneyimler kazanır. Elde ettiği deneyimlerle ailesinden edindiği bilgileri harmanlayarak kendi kişiliğini oluşturur (Muluk 2004).

Aile çocuğun hayatındaki ilk ve en önemli sosyalleşme yeridir. Sosyalleşmede ailenin önemi büyüktür, araştırmacılar sosyalleşmeyi aile içindeki ve aile dışındaki olmak üzere ikiye ayırmaktadır; buna birincil ve ikincil sosyalleşme denilebilir. Birincil sosyalleşme çoğunlukla küçük çocukların aile içerisindeki sosyalleşmesi olarak görülürken, ikincil sosyalleşmede ise büyük çocukluk ve gençlik döneminde arkadaş grupları arasında, okulda ve meslek çevresinde olarak alt bölümlere ayrıldığı görülmektedir (Ergun 1994).

Özellikle insanın kişiliğin yerleşmesinde, içinde doğup büyüdüğü aile ve ev ortamını çok etkilidir. Anne babalar, çocuklarını yetiştirirken, kendileri farkına varsın veya varmasın, çocukları, anne ve babaların birçok özelliklerini, ahlaki ve kültürel yaşantılarını taklit yoluyla öğrenir. Bunlardan başka, aile içindeki bir takım ilişki çeşitleri, seviye ve dereceleri de farklı ölçülerde olmak üzere kişilik oluşumunda önemli bir rolü vardır. İnsanın kişiliğinin asıl çevresinin oluşmaya başladığı 5-6 yaş ve daha sonralarının aile içerisinde geçmesi, ebeveynlerin kendileri ve çocukla olan sosyal ilişkilerine ayrı bir değer katmaktadır (Eroğlu 2000).

Aile çocuğun sosyalleşmesinde en mühim ve en etkili sorumluluğu üstlenmektedir. Ailede gerçekleştirilen sosyalleşme temeli oluşturmaktadır. Kişi daha sonraları başka gruplarda öğrendiklerini, bu temele göre biçimlendirmektedir. Sosyalleşmede ailenin önemi yalnızca bebeklik ve çocukluk döneminde değildir, ergenlik dönemi boyunca da devam etmektedir (Şahan 2007).

Ailenin çeşitli sebeplerle bütünlüğünün sonlanması veya aile içerisindeki etkileşimin istenilen seviyede olmaması toplumsallaşma sürecini önemli şekilde etkilemektedir. Bu durum çocukta kusurlu ya da eksik sosyalleşmeye sebebiyet vermektedir. Anne ve babanın aile içi sosyal ilişkilerde demokratik tutum içerisinde bulunmaları durumunda çocukların daha serbest ve rahat yetişmesini sağladığı görülmektedir. Bunun sonucunda çocuğun objektif olduğu, rasyonel davranış sergilediği ve zaman içerisinde daha aktif olduğu ve başkalarıyla kolay sosyal ilişkiye girdiği tespit edilmiştir. Buna karşılık aile içi ilişkilerde aşırı baskıcı, otoriter, çocuğun isteklerini engelleyen ve kendi görüşlerinin kabullenilmesinde ısrarcı olan ebeveyn davranışlarının, çocuğun yetişkin olduğu süreçte çekingen, içe kapanık ve aynı zamanda otoriter bir kişilik olmasına sebep olduğu gözlemlenmektedir (Eroğlu 2000).

Gıben' e göre anne babaların aşağıdaki davranışlarının çocukların sosyalleşmesini ve başarı motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir:

- Anne babaların çocuklarından olumlu davranışlar ve başarılı olma beklentisi
- Aile içinde duygusal yakınlık ve sakin bir ortam,
- Çocukların değerlerini kavramaları, ebeveynlerin çocuklarının özgün çalışmalarını desteklemesi,
- Uzun süreli planlamalar ve gelecek beklentilerinin yüksek olması yönünde çocuğu alıştırmaları,
- Çocuğun karşılaşacağı problem ve çatışmaları karşılıklı tartışma yoluyla çözmeleri.

Çocuğun daha sonraki sosyalleşme sürecinde aile içindeki ilk tecrübelerinin önemi çok büyüktür. Kişilerin sosyalleşmenin ilk dönemlerinde içselleştirdiği, davranışlar hayatın sonraki aşamalarında kullanılmaktadır. Çocukların ilk beş yıl içerisindeki başarıya motive edilmeleri, onların daha sonraki hayattaki başarılarına büyük ölçüde etki etmektedir (Aries 1962).

Bireyin ergenlik ve daha sonraki gelişim dönemlerinde toplum içinde sağlıklı bir kişi olabilmesinde, çocukluk döneminin huzurlu ve mutlu bir aile ortamında geçmesinin büyük rolü ve önemi vardır. Sağlıklı bir sosyalleşmede hoşgörü sahibi olabilmek ve bunu orantılı olarak uygulamak gerekir. Aşırı hoşgörü ve düşkünlük; sosyalleşmede zararlı bir ölçü olabilir. Çünkü kişiyi bencilleştirir, bireyi güvensiz

kılar, bağımsız kararlar almasını zorlaştırır, bireyi baskı altında bulundurmak ise; ileriki yaşlarda asi, isyankâr ve aşağılık duygusuna itebilir. Çocuk ayırma; tasvip edilmeyen bir yaklaşımdır. Anne babanın ilgi duyduğu ve kolladığı çocuklar topluma uyum sağlarken, kendisiyle ilgilenilmediği duygusuna kapılan birey sosyal ilişkilerinde saldırgan ve baskın bir kişilik sergileyebilir (Taşkesen 2003).

Günümüzde en yaygın aile biçiminin genişlemiş çekirdek aile olduğu kabul edilir. Bu aile yapısı, çeşitli seçeneklere imkân verdiği, coğrafi hareketlilik sağladığı, değer ve tutumları yeni kuşaklara iletmeye aracılık ettiği, hızlı toplumsal değişimlerin yol açtığı gerilimlere karşı bireylere duygusal destek sağladığı için yaygın olarak kabul edilmektedir (Bekir 1995).

Ogburn'un görüşünün bazı değişikliklerle üzerinde uzlaşılan bir görüş olduğu ifade edilebilir. Bu düşünceye göre ailenin görevleri arasında şunlar bulunmaktadır:

- Ailenin varlığını koruyan neslin devamını sağlayan biyolojik görevi,
- Her türlü maddi ihtiyaçların karşılanması için ekonomik görevi,
- Koruyuculuk görevi,
- Duygusal durumların korunması için psikolojik görevi,
- Yetiştirilmesi için ve sosyalleştirilmenin sağlanması için eğitim görevi (Birsen 2004).

1.3.2. Okul ve Eğitim

Okul bir toplumda eğitim gereksinimini karşılayan yegâne kurumdur. Ülkemizde ilkokul 4 yıl ortaokul 4 yıl lise 4 yıl olmak üzere 12 yıl temel eğitim zorunludur ve her birey bu eğitim kurumlarında eğitim almak zorundadır. Lise sonrası üniversite eğitimi ise bireyleri meslek tercihleri noktasında yetiştirip mezuniyet sonrası hayatlarını devam ettirecekleri ve severek yapacakları bir mesleğe yönlendirerek meslek sahibi yapmaktadır.

Eğitim resmi, örgütlü ve planlı bir sosyalleşme kurumudur. Öğretmen ise bu kurum içerisinde sosyalleşmeyi sağlayan en önemli unsurdur. Okul hayatı çocuğa sadece bilgi ve beceri değil, bunun yanında toplumsal sorumlulukları da öğreten bir yapıdır (Yetim 2000).

Eğitim, kişilerin davranışlarında istendik yönde değişmeler oluşturabilme veya yeni davranışlar kazandırma sürecinin adıdır. İnsan davranışlarındaki değişimin kalıcı bir yaşantı ürünü ve çevresiyle etkileşimi sonucu olmalıdır (Ertürk 1997).

Eğitim, genç kuşakların, toplumsal hayatta içerisinde, gerekli olan bilgi, beceri ve yeteneğe sahip kişilik ve davranışlarının olumlu yönde değiştirme faaliyetidir (Başaran 1996)

Modern hayatın yapısı gereği, okul dışında insanın kendi kendini yetiştirmesi olanaklarını çok daraltmaktadır. Bunun için eğitim de okulun en temel görevi haline gelmiştir. Bütün toplumsal yapılar okula muhtaçtır; çünkü okul artık sadece öğretimin sınırları içinde kalmaz, aynı zamanda hayatın ve yetişmenin bütün konularını kapsamaktadır. Sağlıklı bir hayatın bulunduğu okul, bireylerin yeteneklerini meydana çıkarır, işler ve gelişimine katkı sunar (Özmen 1999).

Resmî ve örgütlü bir sosyalleşme kurumu olan okul ve eğitim ve bu eğitimde yer alan öğretmenler (eğitimcilerdir). Okul yaşamı bireye sadece bilgi ve beceri değil, toplumsal sorumluluklarını da öğretmektedir. Bu nedenle bireyi etkileyen ilk organizasyonun eğitim kurumları okullar olduğunu belirtebiliriz. Yeni okula başlayan birey kendine yabancı birçok yüzle karşılaşır. Eğitimin başlamasıyla birlikte toplumun temel yapısı öğretilmeye başlar. Böylece uygulanan çeşitli kural ve kaidelerle bireylere diğer insanlarla olan ilişkilerinde karşılaşacakları güçlükler gösterilmeye, toplum hâlinde yaşamının kuralları anlatılmaya çalışılır. Böylelikle birey toplumun bir parçası olmaya başlar (Öktem 2003).

Okul ailenin eksiklerini tamamlayıcıdır ve aileye göre sosyal yaşama daha açıktır. Burada işaret etmek gerekir ki, modern psikoloji artık adam klişesine göre insan yetiştirmeyi amaç edinmektedir. Bireyi bağımsız bir karakter olarak ele alır ve ona özelliklerine göre benliğini kazandırır ve ahlaki yaşamın ortaya çıkaracağı sorunlara göre gençliğini hazırlar, bireyi kendisine ve topluma yararlı bir kişi olarak yetiştirmeyi amaç edinir (Şemin 1980).

Toplumların inançlarından, örflerinden, tutum ve değerlerinden, becerilerinden, birikmiş bilgilerinden oluşan kültürünü yeni nesillere aktarmak, yetişmekte olan bireylerin zekâ, duygu ve iradelerini dengeli bir şekilde geliştirerek onları birer şahsiyet hâline getirmek ancak eğitim ile mümkün olmaktadır. İnsan

yetiştirmenin iki yönünden birincisi toplumun devamlılığını, ikincisi, yaratıcılık göstererek değişen şartlara uyumunu sağlar. Toplumların varlıklarını sürdürebilmek için meydana getirdiği kurumlardan biri de eğitim ve buna bağlı olarak okullardır. Okul vasıtasıyla, toplumu oluşturan bireylerin ortak bir birikime sahip olması amaçlanmaktadır. Özellikle modern toplumlar kendi sosyal ve siyasal görüşleri çerçevesinde tüm bireylerin okula gitmesini sağlamaya çalışmaktadır (Selçuk 1997).

Okulun toplumsal bir sistem oluşu onun kendine özgü bir sisteminin olmasından dolayıdır. Tezcan, okul kültürünün özelliklerinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır:

- Okulun belirli bir nüfusu vardır.
- Açıkça ifade edilmiş siyasal bir yapısı vardır.
- Üyeler arasında sıkı bir bağ vardır.
- Üyeleri arasında biz duygusu egemendir.
- Kendine özgü bir kültüre sahiptirler.
- Okul nüfusu istikrarlı ve tek düzedir (Tezcan 1984).

Bir toplumda eğitim kurumlarının nihai hedefi, fertleri topluma yararlı bir biçimde yetiştirmektir. Bu ilke doğrultusunda bireyin yetişmesinde çevresinde bulunan canlı cansız tüm elemanların etkisi ve katkısı vardır. Bireyin içinde olduğu ailesi başta olmak üzere; iktisadi, siyasi, kültürel ve benzeri kurumlar bu çevre içinde yer almaktadır. Çocuğun yetişmesinden resmi yönden birinci derecede sorumluluğu olan kurum, okullardır (Küçükahmet ve ark 2000).

Eğitim sürecinde çocukların okula başlamasıyla, öğretmenlerin ve yaşıtların etkisi artarken aile bireylerinin etkisi azalmaktadır. Bu süreçte çocuklar daha bağımsız hâle gelmeye başlar. Büyükler çocukların özerklik isteklerine uyum sağlayabilir ve karşılık verebilirse, eğitim sürecinin daha zevkli hâle getirilebileceği bilinmektedir. Eğitimcilerin asli görevi ve okulun temel işlevinin başında kültür değerlerini genç kuşaklara aktarmanın yanı sıra, onların içinde yaşadıkları kültüre daha kolay uyum göstermelerini sağlayabilmek gelmektedir. Okullardaki eğitim programlarının, ergenin özelliklerinin dikkate alınarak hazırlandığı, öğretim programı zenginleştirildiği ve grup çalışmalarına yer verildiği sürece bu uyumlu çaba doğru yolda desteklenebilir (şahan 2007).

Eğitimi, doğaya göre insan yetiştirmek olarak kabul eden J.J. Rousseou, doğaya önem vermekle önemli bir noktaya dikkati çekmiştir. Doğayı kişinin ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir.

Rousseou' ya göre doğaya önem vermeyen bir eğitim eksiktir. Fakat eğitim için yalnızca fiziksel doğada yeterli değildir. İnsanın çevresine uyumu için fiziksel doğa kadar belki ondan daha fazla toplumun değer yargılarını da kapsayan geniş anlamlı bir toplumsal doğaya da gereksinim duyulmaktadır.

İngiliz filozofu J, mill' e göre eğitim, kişinin hem kendisine hem de başkalarına mutluluk sağlaması amacına yönelik çalışmalardır.

Emil Durkheim' e göre eğitim, yetişkin kuşakların toplumsal yaşama elverişli olmayanlar üzerinde yaptđđ etkidir.

John Dewey eğitimi, kişi ile çevresi arasındaki bir etkileşim süreci olarak görür. Ona göre kişinin kendi yaşantısı eğitimin temelini oluşturmaktadır (zmen 1999).

Aileye göre daha sistematik ve örgütlü bir kurum olan okul, öğrencilerin belli program dâhilinde eğitilerek sosyalleşmelerine katkı sağlar. Bireyler, farklı sosyo-ekonomik çevrelerden diğer öğrencilerle aynı ortamı paylaşırlar ve ailesinden edinmiş olduğu bilgileri burada doğrulama işlemine girişirler. Kısacası okul, çocuğun diğer öğrencilerle ve öğretmenlerle ilişki kurmayı öğrendiği, sosyal dünyasını geliştiren bir yapıdır (Bahar 2005). Okuldaki eğitim aile eğitiminin tamamlayıcısı olma özelliğindedir, çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişimine katkı sağlar ve çocuğun eğitimini bu süreçte okul ve aile birlikte yürütmeye başlarlar (Akyüz 2001).

Okullar geçmişte yalnızca öğretmenler vasıtasıyla bilgi veren bir eğitim kurumu iken günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte rolünü ve önemini daha da arttırmıştır. Öğretmenler, yalnızca bilgi veren bir vasıta olmaktan çıkarak, öğrencilerine teknolojik gelişmeleri aktaran, çeşitli öğrenim stratejilerini gösteren, çocuğun psiko-sosyal durumlarıyla ilgilenen ve çocuğun sosyalleşmesine yardımcı olan bir rol üstlenmektedirler (Kulaksızıoğlu 2014).

Eğitimin amaçları bireye ve topluma olmak üzere iki bölümde ele alınabilir.

Bireye yönelik amaçları;

- İnsanların daha iyi yaşam şartlarına sahip olmaları için bireyler açısından toplumsal hareketliliği sağlamak,
- Bireyin ruhsal, bedensel ve zihinsel açıdan gelişimini sağlamak,
- Bireylerin istenmeyen davranışlarını istenilen davranışlara dönüştürmek,
- Toplumsal yaşam için bireye iletişim ve işbirliği yeteneği kazandırmak,
- Bireye yerinde ve zamanında karar verebilmesi için düşünme gücü kazandırmaktır.

Toplumsal nitelikli amaçları ise:

- Toplumun yaşam stilini korumak,
- Toplumun sürekliliğini sağlamak,
- Toplumun yenileşmesine katkıda bulunmak,
- Toplumsal kültürü zenginleştirmek ve şekillendirmek,
- Ekonomik açıdan toplumun verimliliğini artırmak,
- İnsanların sosyalleşmesini gerçekleştirmek,
- Toplumdaki bireyleri ülkenin yönetim sistemine bağlılıklarını pekiştirmektir (Güney 2000).

1.3.3. Arkadaş ve Akran Grupları

Sosyalleşme sürecinde diğer önemli bir faktörde bireyin kendi yaş grubundaki diğer kişilerdir. Aileler gibi akran grupları da bireylerin ilişkilerinde üstün bir rol oynamaktadır. Akran grupları çocukların düzeyinde eşit bir ilişkiyi simgelemektedirken anne babalar ile bu ilişki daha üst seviyededir. Çünkü anne babalar sevilen, aynı zamanda da sayılan ve sözü dinlenen kişilerdir (Özkalp 1994).

Gencin sosyalleşmesinde etkili olan ve genellikle aynı yaştaki bireylerden oluşan arkadaş çevresi, bireyin sosyal görüş ufkunu genişleterek çok yönlü bir kişilik kazanmasında katkı sağlamaktadır. Bu gruplar aracılığıyla yeni duygu, davranış ve bilgiler öğrenilmektedir (Dodurgalı 2000).

Akran gruplarındaki sosyalleşmede ailede olduğu gibi önceden belirlenmemiştir. Daha ziyade sıradan etkileşimlerden kaynaklanmakta ve tesadüfidir. Akran grubunda çocuk kendi kendisini ifade etmeyi öğrenmelidir. Çünkü bireyin

istekleri akran grubu içinde evdekine göre daha önemsiz kalacaktır. Bundan dolayı çocuk diğer grup üyeleri ile işbirliğini ve kendini kabul ettirme yeteneğini geliştirecek sosyal becerileri geliştirebilmelidir. Akranlar arasında kabul edilme, çok açık bir şekilde farkında olunmasa bile bireyler için önemli bir hedef haline gelmektedir. Akranların beklentilerine uyum sağlama başarısızlığı bireyin arkadaş sahibi olma ve sosyal olarak kabul edilme çabalarını engelleyebilir. Akranların etkileri özellikle gençlerin ergenlik döneminde çok etkili olabilmekte ve burada ilişkiler aile içerisinde çatışmaları da tetikleyebilmektedir (Özyürek 1986).

Arkadaş grupları boş vakitleri değerlendirme, görünüş, oyun, takım tutma, müzik, alışkanlıklar edinme, cinsel davranışlar gibi konularda çocukların hayat görüşleri ve davranışlarını önemli ölçüde etkilemekte ve katkı sunmaktadır (Yetim 2000).

Birey arkadaşları ile olan ilişkilerde çok şeyler öğrenir. Paylaşma, mücadele, kavga etme, büyüklerle olan ilişkiler, başarı, sevilme, beğenilme, birliktelik, hoşgörü, fedakârlık, mensubiyet duygusu, kendi haklarını koruma, kurallara uyma gibi davranışlarını geliştirir (Hazar 1996).

Bireylerin çevresi yalnızca aile ile sınırlı kalmamakta özellikle gençler için arkadaş grupları büyük önem arz etmektedir. Hatta söz konusu gruplar ergenlik dönemindeki bireye aileden daha fazla bir katkı sağlamaktadırlar (Atabek 2003).

Sosyalleşme sürecinde akran grupları bireyler üzerinde üç önemli noktada etkilidir. Birincisi, bireye ahlaki standartları ve cinsel rollerin öğrenilmesine yardımcı olur. Aile dışındaki hayata hazır hâle gelmesini sağlar. İkinci olarak, bireye yeni davranış şekilleri öğretir. Grup etkileşiminde öğrenilen dersler çocuğun diğer gruplara ve belki de okullardaki aktivitelere katılmasına katkı sağlar. Üçüncü olarak ise bireye sosyal rollerin öğrenilmesinde yardımcı olur (lider, örgütleyici, uyum gösterme). Bu rollerle ilişkili olan sorumlulukların yerine getirilmesi, bireyi yetişkinlerin dünyasına hazır hale getirir. Birey akran grubunda kendi pozisyonunu genellikle aile etkisinden daha ziyade bireysel başarıları ve kişiliğine dayalı olarak elde etmektedir (Tezcan 1991).

Birey belli bir çevrede, bir ortam içinde doğar. Bu çevre ve ortam belki onun yaşantısına denk bir önem taşır. Bir çocuğun ömrü, bu ilk çevrede geçeceği gibi

başarısını ve büyüdüğünde toplumda alacağı yeri ve rolleri bu çevre tayin edebilmektedir. Çünkü genç bu ortamda yoğrulacak, çevresinde olup bitenleri, görüp algıladıklarını değerlendirmek için bu ortam ona bir takım ölçüler verecek; edindiği bu ölçülere göre, kendine örnek alacağı kişi ve davranışların birçoğunu, yerine göre hepsini, bu çevreden edindiği ölçülere göre seçecek ve kendine bir yol tayin edecektir (Akdeniz 1994).

Arkadaş ve akran grubu, gencin toplumsal ufkunun genişlemesine ve onun karmaşık bir kişilik kazanmasına katkıda bulunabilir. Arkadaş grubu içinde çocuk sevgi, beğeni, yakınlık arar; bunları elde etmek için kendini grubun ölçülerine ve değerlerine uydurmaya çalışır. Sporda, dansa v.b. konularda başarılı olmak aile içinde çok olumlu olmayabilir. Ancak grup içinde onlar en önemli değerlere dönüşebilir. Gençler arkadaş gruplarını, benzer ilgiler, değerler ve gelir durumu gibi faktörlere göre seçerler. Gruptan dışlanmamak için de, büyük ölçüde arkadaş grubunun kurallarına uyum gösterme çabasını gösterirler (Bozkurt 2004).

Sosyalleşme sürecinde arkadaş gruplarının bireyler üzerindeki etkisini aşağıdaki şekilde ele alabiliriz.

- Bireyin ahlaki standartları ve cinsel rolleri öğrenmesine katkı sağlar, aile dışındaki yaşantıya hazır hâle getirir.
- Bireye, yeni davranış şekilleri öğretir. Grup etkileşiminde öğrenilenler bireyin başka gruplara ve çeşitli aktivitelere katılmasına yardımcı olur.
- Bireyin sosyal rolleri öğrenmesine yardımcı olur (lider, örgütleyici, uyum gösterme).
- Birey arkadaş grubundaki yerini, ailesinin etkisinden çok kendi başarısına ve kişiliğine dayalı olarak elde eder (Tezcan 1991).

1.3.4. Kitle İletişim Araçları

Toplumsal hayat ve onun sürekliliği insanlar arasında fikir, düşünce, kanaat ve haber alışverişini, insanların bu konulardaki gözlemlerini, duygularını ve bunları birbirlerine aktarmalarını diğer bir ifade ile bir iletişimi zorunlu kılmaktadır (Yetim 2000).

En az iki kişi arasındaki eyleme iletişim denir. Ayrıca belirli kaynaktan kodlanan mesajların, belirli mekân ve zamanda, bir amaç doğrultusunda kitle iletişim araçları vasıtası ile mesaj alıcılara yani kitlelere ulaşması işlemdir (Korkut 1984).

Kitle iletişim araçları, gelişen teknolojinin de etkisiyle toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir ögesi haline gelmiştir. Birçok sosyal bilimci, araştırmalarında kitle iletişimi ile birey ve toplum yaşamını sosyolojik, sosyal psikolojik yaklaşımlar ile sorgulamış ve buradan birey ve toplumsal davranış biçimlerini açıklamaya çalışmaktadırlar. Ataerkil aile yapısından modern toplum yapısına geçiş ile birlikte, kitle iletişimi toplum ve grupların âdeta yerini alarak, bireyin gelişim süreci içerisinde önemli bir yer işgal etmiştir. Tek taraflı bir iletişim kaynağı olarak görülen kitle iletişim araçları, birey ve toplumlara yalnızca bilgi aktaran araçlar olmaktan çok, onları eğiten, nerede nasıl davranacaklarını, neyi nasıl algılayarak anlayacaklarını, hatta neyin iyi ya da kötü olduğunu öğreten iletişim ve etkileşim araçları hâline gelmiştir (Demiray 2003).

Birer kitle iletişim araçları olarak radyo ve televizyon, çağdaş toplumların en önemli teknik ve sosyal olgularıdır. Kitle iletişimi, modernleşme düşüncesiyle ile paralellik arz eden bir konudur. Toplumlardaki ekonomik gelişmeler, sanayileşme, kentleşme, uzmanlaşma, üretim ve tüketiminin yaygınlaşması, modern teknolojinin kullanılması, reklam, spor ile birlikte sosyal ve ideolojik dönüşümlerin hepsi birden kitle iletişim sürecinin beslenmesine ve gelişmesine katkı sunmaktadır (Eroğlu 1996).

Günümüzde, toplumlar “iletişim toplumu” ya da “bilgi toplumu” diye isimlendirilmektedir. Teknolojinin hızlı gelişmesine paralel olarak bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde iletişim de hem yaygınlaşmış hem gelişmiş hem de karmaşık bir hal almıştır. Bu olgu, dünyamızı küreselleşen bir dünya haline getirmektedir (Yetim 2005).

Günümüzde posta, telgraf, telefon, faks gibi haberleşme araçları; gazete, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları; uydular, bilgisayarlar (İnternet ve e-mail) birer iletişim aracı olarak insan hayatının vazgeçilmezi durumundadırlar. Bu elektronik iletişim araçları, günümüzde, kurduğu haberleşme ağlarıyla dünya küresel bir köye haline gelmiştir (Akay 2006).

Kitle iletişim araçları çocuk üzerinde sosyalleşme sürecinde önemli bir etki bırakmaktadır. Aile içinde, komşuluk ilişkilerinde, okulda, sosyal hayatta çocuğun üstlenmesi gereken bir dizi rol örnekleri göstermektedir. Medyada yer alan kahramanlar, çocuklar için model olma özelliğindedir. Bu sayede medya çocukların birçok konuda farkındalığını da arttırmayı amaçlamaktadır (Bozkurt 2004).

Toplum varlığının devam ettirebilmesi, maddi ve manevi temellerinin toplumdaki bireylere aktarılmasını gerekli kılar. Bu aktarım işlemi, süreklilik niteliği barındıran bir iletişimi zorunlu hale getirir. Buradan hareketle iletişimin sosyalleşme sürecindeki aile, okul, arkadaş çevresi kadar önemli olduğu anlaşılabilmektedir. Kitle iletişim araçlarının toplumu etkileme gücü ülkeler arasında farklılık gösterse de haber ve enformasyon sağlama, sosyalleştirme, eğlendirme, eğitim ve kültürün gelişmesine katkı gibi işlevleri içinde barındırmaktadır (Kılıçlıgil 1998).

Kitle iletişim araçları günümüz teknolojisinin eğitime getirdiği en yeni eğitsel kurumdur. Bu araçlar çocuğa bir takım davranış modelleri sunarak, kuvvetli şahsiyet tipleri ve kahramanları ortaya çıkartır. Onların yasayış tarzlarına özendirerek çocuğun sosyalleşme sürecine katkı yaparlar (Dodurgalı 2000).

Kitle iletişim araçları, bireylerin toplum ile bütünleşerek onun parçası olmasında, kültürel değerlerini kazanarak bu değerlere yeni öğeler eklemelerinde, inanç, tutum ve davranışlarındaki değişimlerde etkili olmaktadır. Bu etkileşimin seviyesi bireylerin bu araçlara karşı yargılarına, bunları hangi sıklıklarla kullandıklarına ve bunlar aracılığı ile hangi tür mesajların verildiğine ilişkin farklılık arz etmektedir (Güz 1996).

Kitle iletişim araçlarının etkisi, sosyalleştirme sürecini belirleyen diğer faktörlerden çok daha farklı bir yerdedir. Bu araçlar çocukla ödül/ceza ilişkisine girmez fakat onun duygularına ve eylemlerine karşılık verirler. Çocuklar, kitle iletişim araçlarında gördüğü ve duyduğu şeyleri kendi yaşantısına geçirirler ve onlardan bazıları çocuğun yaşam biçimini etkilerler. Böylelikle kitle iletişim araçları çocuğun topluma ait bir kişi olması konusunda katkı sağlamış kabul edilir (Elkin 1995).

1.4. Sporun Sosyalleşme Üzerindeki Etkileri

1.4.1. Spor ve Sosyalleşme

Sosyalleşme, bireyin sosyal gruba katılması olgusunu ifade etmektedir. Bu süreçte toplumda kabul görülen davranış kalıpları, değer ve inançlar öğrenilerek içselleştirilir, toplumsal kişilik ise çocukluk ve gençlik dönemlerinde yer alınan gruplarda geçerli olan değer ve rol beklentilerine göre biçimlenir (Ergün 1987).

Spor, insanın fiziki ve ruhi yapısını geliştirmek ve iradesini güçlü kılmanın yanı sıra, grup çalışmasını kolaylaştırmakta, dayanışmayı sağlamakta, kendine güveni gerçekleştirmektedir. Toplumlarda spor bireylere, iyi bir statü, maddi ve manevi rahatlık, çevresel iyi ilişkiler, boş zamanlarda üretkenlik, iş verimliliği, kısacası hayat kolaylığı sağlamaktadır (Göral 2001).

Sporun geliştirilmesi noktasında, 1982 Anayasamızda 59. Maddede; Devletin her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler almasının kabul edilmesiyle; sporun kitlelere yayılmasını teşvik edeceği beyan edilmiş ve ayrıca başarılı sporcunun devlet tarafından korunacağı belirtilmiştir (Erkal 1982).

Spor bakımından sosyalleşme, bir bireyi sporun içine çeken kişi ya da araçları, yani bir bireyin spora katılma biçimini araştırır. Sporla sosyalleşme spora katılmanın sonuçları üzerinde yoğunlaşır. Sporla sosyalleşme, bireylerin spora katılım yolu ile topluma katılmayı nasıl sağladığını göstermektedir. Sporun takım çalışması, kazanma ve kaybetme (ya da yarışma) adil olma gibi davranışların düzeltilmesinde çok önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir (Snyder ve Spreitzer 1976).

Okullarda uygulanan beden eğitimi dersleri, kuvvet, sürat, çeviklik, denge, koordinasyon, esneklik, dayanıklılık, iyi postür ve vücut mekanizması ve organik randıman konularını içine almalıdır. Fiziki faaliyet ve egzersizler vücudun bütün parça ve sistemlerine etki etmelidir. Bu dersler aynı zamanda dengeli bir fiziki, sosyal ve entelektüel gelişmeye hizmet edecek geniş faaliyetleri de içine alması gerekir. Sınıflar yükseldikçe, faaliyetler, organizasyon ve uygulamaları bakımından gittikçe pekiştirilmeli ve daha üst seviyelerdeki fiziki gelişmeyi sağlamalıdır (Muallimoğlu 1998).

Okulun spora yöneltmeye etkisinde, okul ortamındaki beden eğitimi derslerinin başarı ile uygulanmasının rolü çok fazladır (Kılıcıgil 1998).

Akran gruplarında ve okul ortamındaki oyunun ve sportif aktivitelerin, çocuğun topluma alışmasında ve böylece sosyalleşmesinde çok önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Sporlar ve oyunlar, yeni sosyal rollerin öğretilmesinde önemli yer tutmaktadır (Yetim 2008).

Spor, büyük önem verilen birçok sosyal değerin oluşmasına ve sürekli hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Bu değerler, çok çalışmayı, fedakârlığı, hakkaniyeti, sadakati, sorumluluğu, güvenilirliği, hoşgörüyü ve kendini disiplin altına almayı içine almaktadır. Spor, bireylerin ve toplumun istikrarına; gerekli diğer, kurum ve davranışların oluşumuna katkı sunar (Yetim 2000).

Yine bu görüşü destekleyen bir yazıya göre, spor, ileri toplumlarda olduğu kadar, geri kalmış ve gelişmekte olan toplumlarda da kaynaşmayı sağlayan en önemli araçtır. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri, eski başkan yardımcısı Spino Agnev, “Spor toplumumuzu bir arada tutan tutkaldır” demiştir (Fişekçioğlu 1998).

Birey içinde yaşadığı sosyal çevrenin farkında olduğu oranda bir takım sosyal faaliyetlerin içinde yer almaktadır. Bu faaliyetlere katılım düzeyleri sosyalleşme oranı ile paralellik gösterir. Bu bağlamda spor sosyalleşen ve sosyalleşme düzeyi artan fertlerin uğraşları haline gelir (Erkal ve ark 2000).

Spor bireyin; kültürü farklı, inancı farklı, düşüncesi farklı insanlarla karşılıklı etkileşimde bulunmasını ve bu yolla kendi dar dünyasından kurtularak daha geniş çevrelerde yer ediniş sosyalleşebilmesine, olumlu katkılar sunmaktadır. Spor yalnızca sportif aktivitelerde yer alanlarla değil izleyiciler arasında da önemli bir etkileşim aracıdır (Çaha 2000).

Spor, bireyin farklı sosyal çevreler içinde yer almasını sağladığından dolayı sosyalleşme sürecinde önemli bir yer teşkil eder. Gelişmiş toplumlarda sporun genellikle gruplar ile birliktelik içinde yapılan bir etkinlik olduğu görülmektedir. Sportif faaliyetler ile bireyler çeşitli insan gruplarıyla sosyal ilişkiye girerler. İlk başlarda daha çok bireysel aktiviteler olarak karşımıza çıkan bu faaliyetler sonraları geniş kitlelere ulaşarak toplumsal bir özellik kazanır (Küçük ve Acet 2001).

Spor, bireyde sorumluluk ve iş birliği içinde düzen sağlama kabiliyetlerini geliştirmektedir. Sebatlı, enerjik olmayı sağlar, sosyal gruba ve topluma mensubiyet duygusunu bireye kazandırır, fert ile toplum ilişkilerini ahenkli hale getiren bir olgudur. Spor, aynı zamanda kişiliğin geliştirilmesine de katkı sağlamaktadır (Erkal 1986)

1.4.2. Sporun Kişilik Üzerine Etkileri

Kişiliğin oluşumunda etkili faktörler olarak, kalıtım ve bedensel yapı, sosyal ve kültürel faktörler, aile yapısı, sosyal sınıf farkı, coğrafi ve fiziki şartlar şeklinde sıralanabilir (Cüceloğlu 1991)

Spor yaparken bireyin kişisel özelliklerini geliştirici doğal sportif oyunların oynanması bireyin kişiliğinin gelişmesinde ve toplumla bütünleştirilmesinde önemli bir rolü vardır (Dolores 2005).

Sportif faaliyetler, temelde kişinin bedensel ve ruhsal sağlığını geliştirerek, karakter özelliklerinin gelişimini sunmaktadır. Bireye bilgi, beceri ve yetenek kazandırmaktadır. Yine kişinin mücadele gücünü artırmanın yanında belli kurallar çerçevesinde, rekabet ölçülerine göre mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve kazanma amacıyla yapılan faaliyetleri kapsamaktadır (Yetim 2005).

Sportif faaliyetler sonuç itibari ile ister amatörce, isterse profesyonel olarak yapılsın, kişiyi bazı noktalarda kontrol altına almayı başaran, kişinin eksiklerini tamamlayan, fazlalıklarının da olumlu bir şekilde harcamasına ortam oluşturan faaliyetlerdir (Dolores 2005).

Sporun kişilik gelişimi üzerine etkilerinin genelde fizyolojik, psikolojik ve sosyal anlamda olduğu görülmektedir. Bazı yararlarını sıralamak gerekirse bunlar;

- Temel motorik özellikler dediğimiz dayanıklılık, kuvvet, sürat, beceri ve hareketlilik özelliği gelişir. Hayatın ileriki dönemlerin de kavramlar çok önemli bir noktada olacaktır.
- Bireylerde düzgün duruş alışkanlıkları kazanırlar.
- Bireylerin hareketliliğini olumlu yöne kanalize edilir.
- Kişiye başkalarına ve oyun kurallarına saygı göstermeyi, başarı ve başarısızlığı kabullenmeyi öğretir.

- Kişilerde hoşgörü ve işbirliği davranışı özelliği kazanır.
- Spor ile hareket etmenin verdiği sevinç, heyecan ve başarı ile bitirme gibi deneyimler bireyin kendine güveninin gelişmesine yardım eder.
- Kişini günlük uğraşlardan uzaklaşmasına yardımcı olur.
- Spor kişinin karakterinin şekillenmesine yardımcı olur.
- Spor ile birey kurallara uyma alışkanlığını geliştirir.
- Bireylerin mücadele etme azmini artırır.
- Fizyolojik olarak sağlıklı bir birey olmasına yardımcı olur.
- Bireylerde meydana gelen saldırganlık dürtülerinin doğal yolla giderilmesini sağlar.
- Bireylerde dikkat etmeyi, düşünceyi bir noktada toplamayı, problem çözmeyi, yaratıcılık ve hayal gücünü kullanmayı, paylaşma duygusunu geliştirir (Kuru 2000).

1.4.3. Sporun Sosyalleşme Üzerine Olumlu Etkileri

Dünya milletleri, sporu en doğru propaganda aracı olarak görmüşler ve uluslararası spor organizasyonlarında ülkelerini temsil edecek sporcuların en iyi şekilde yetiştirilmesi gerekliliğini kabul etmişlerdir (GSGM 1970).

Spor sosyalleşme sürecinin önemli bir fonksiyonudur. Çocuklukta başlayan oyun ve hareket deneyimiyle kazanılan özellikler yetişkinlik dönemine de yansımaktadır. Özellikle sportif oyunlar içerisinde bireylerin tavırları, değerleri, normları, rolleri ve becerilerinin yetişkinlik çağına da devam edeceği gözlemlenmektedir (Bailey 1977).

Spor faaliyetlerine katılan birey yapılan aktivitelerle birlikte duygularını ifade etme imkânı bulur. Saldırganlık, öfke, kıskançlık, bencillik gibi duyguların törpülenmesi sağlanır. Spor aktiviteleri ile birlikte baskı ve streslerden uzaklaşma daha çabuk gerçekleşir. Bireyler spor aktiviteleri ile kendilerini ifade imkânı bulurlar. Bunun sonucu olarak kendine güven duygusu gelişir. Spor kişiliğin gelişimine katkı sunar. Aidiyet duygusu, takım ruhu, grup ilişkilerinin gelişmesi bunların genel sonucu olarak da toplumsal birlikteliğin artmasına yardımcı olmaktadır (Erkal ve ark 1998).

Spor yoluyla bireyler kendilerini yalnızlıktan kurtararak kişinin kendisine güven duymasını sağlar. Spor yolu ile bireylerin günlük hayattaki monoton ve amaçsızlık durumlarının ortadan kalkmasına yardımcı olur. Spor faaliyetleri fert ve toplum ilişkilerini geliştirip sosyal bütünleşmeyi sağlamaktadır (Erkal ve ark 1998).

Birey sportif aktivitelerin aracılığı ile çevresini daha iyi tanır. Çevresi ile kolay bir şekilde iletişim kurar. Bu alanlardaki olumlu gelişmeler, bireyin duygusal olarak daha iyi gelişmesine yardımcı olur. Arkadaş gruplarında ve okullardaki oyun ortamlarında gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin, çocuğun topluma alışmasında ve bununla birlikte sosyalleşmesinde çok önemli bir etkiye sahiptir. Sporlar ve oyunlar, yeni sosyal rollerin öğretilmesinde ve bu rollerin benimsenmesinde önemli yeri vardır (Yetim 2008)

Spor yolu ile bireylerde birlikte faaliyet yapabilme özelliği kazanılmaktadır. Birlikte çalışma sonucu sosyal sorumluluk duygusu gelişir. Liderlik özellikleri gelişir. Başkalarının görüş ve düşüncelerini kabullenme duygusu gelişir. Yarışmacı bir duygu, çalışma disiplini, cesaret, girişkenlik, mücadele azmi, yenme ve yenilmeyi kabullenme, paylaşımcı duyguları gelişir. Sosyal sorumluluk duygusunun gelişmesi sonucu toplumsal bütünleşmenin sağlanmasına katkı sunar (Yetim 2008).

1.4.4. Sporun Sosyalleşme Üzerine Olumsuz Etkileri

Sporun sosyalleşme sürecinde, bireyler üzerinde çok önemli bir yere sahip olduğu gerçeği bütün toplumlarca kabul görmektedir. Fakat bazı araştırmacılar sporun, yapıcı olmayan başka sonuçlar da doğurabileceğini belirterek, toplumda var olan farklı bölgesel, etnik, dinsel ve milliyetçi gerilimlere yol açabileceğini belirtmişlerdir (Açıkkada ve Ergen 1990).

Özellikle yapılan çalışmalar da göstermektedir ki;

- Yarışmaların ve kazanmanın aşırı bir biçimde uygulanması,
- Antrenör ve diğer ilgili spor adamlarının beklentilerinde aşırılığa gidilmesi,
- Bireylerin becerilerinin negatif olarak değerlendirilmesi,
- Aşırı spor yaparak günlük hayatın sekteye uğratılması,
- Dinlendirici ve eğitici spor programlarının geliştirilmemesi,

- Bireylerin spor yapmaya yeterli zaman ayıramaması gibi nedenlerde sporun sosyalleşme sürecinde çeşitli olumsuzluklar ortaya çıkarmaktadır (Orlick 1974).

Ancak bulunduğumuz süreçte, ne yazık ki sporu bir kazanç ve propaganda kaynağı olarak görenlerin sayısı artmakta bu da sporu amacından uzaklaştırmaktadır. Buna bağlı olarak sporcular sadece kazanmaya şartlandırılmakta ve yarışmalar özelliklerini kaybetmektedir. Tıp ve teknoloji alanında yaşanan bazı gelişmeler de zaman zaman amaçları dışında kullanılarak sporcuların kendi kapasitelerinin çok üzerinde performanslara ulaşmalarına imkân sağlamaktadır. Buna bağlı olarak; aşırı bedensel ve zihinsel zorlanmalara maruz kalmak, çeşitli sakatlıklar yaşamak, hatta intiharlara varabilen ruhsal bozukluklar yaşamak gibi olumsuzlukları ortaya çıkarır. Bu yaşanan olumsuzluklar sosyalleşme sürecini bozmakta ve sosyal uyumu aksatmaktadır (Başer 1998).

1.4.5. Sporun Gençlerin Sosyalleşmesindeki Etkileri

Bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan sağlıklı toplumların oluşturulabilmesi, spor eğitime verilen önemle ilişkilidir. Günümüzde modern yaşamla birlikte bireylerin hayatı rutin hale gelmiş ve sosyal ilişkiler azalma göstermektedir. Böyle bir hayat tarzına hareketsizlik de eklenince sinir, kas ve dolaşım sistemi bozuklukları ortaya çıkmış ve iş verimi düşmüştür. Gelişmiş ülkeler ve iş dünyası, bu olumsuzlukların önüne geçebilmek için beden eğitimi ve spor programları yürürlüğe koymaya başlamışlardır (Yetim 2011).

Spor ve beden eğitimi; bireyin vücudundaki tüm organ ve sistemlerin gelişerek güçlenmesi ve toplumsal yaşamda kullanılabilecek bilgi, tavır ve alışkanlıkların kazanılmasını sağlayan önemli bir oluşumdur. Bu özellikleriyle genel eğitimin bir parçası durumundadır (Tuncay 1991).

Toplumsal bir nitelik taşıyan spor ve beden eğitimi faaliyetleri aynı zamanda bedensel ve ruhsal eğitimin birer koludur. Bireylerin sosyalleşmesi, toplumunda sosyal yönden kalkınmasında etkili olan eğitim programları, insanda var olan nitelikleri geliştirmek toplumların üretim ve uygarlık alanlarında söz sahibi olmalarını hedeflemektedir (Aytan 2010).

Çocukların sporla tanışması beden eğitimi derslerinde okulda gerçekleştirilen spor faaliyetleriyle mümkün olmaktadır. Okulda yapılan bu etkinliklerin çocukları

spora yönlendirmede etkili olduğu gözlenmektedir. Beden eğitimi derslerinde kendi tanıyan çocuk, yetenek sınırlarını bilir ve onları geliştirme yoluna gider, gerçekleştirdiği faaliyetlerle dinç bir vücuda sahip olur ve bireysel yetenekleri gelişim gösterir. Böylece çocuk, sosyalleşme sürecini de hızlı bir şekilde yaşamaya başlar (Kılıcıgil 1985).

Gençlere ulaşmada en etkili ve kolay yöntem spordur; çünkü sportif faaliyetler gençlerin enerjilerini yine onların sağlığına yarar sağlayacak şekilde kullanma imkânı sunmaktadır. Ayrıca kurallara uyma, iş birliği ve dayanışma gibi toplumsal yaşamın gerekliliklerini de kazandırmış olmaktadır (Öztürk 1998).

Ancak okullarımızda bilinçli ve ayrı bir ders dışı etkinlikler eğitime gereken önem verilmemektedir. Hâlbuki eğitimin temel amaçları arasında öğrencilerin ders dışı zamanlarının iyi ve verimli bir biçimde değerlendirilmesi için okullara sorumluluklar yüklenmiştir (İşler 2001).

Çelik (2002)' e göre ise lise ve dengi okullarımızda spor derslerine ayrılan süre yeterli değildir. Bu eksikliği gidermek amacıyla beden eğitimi öğretmenleri ders dışı faaliyetlerde bulunarak spor takımları yetiştirme yolunu seçmişlerdir. Bu gün birçok okulumuzdan şampiyon sporcular yetişmektedir. Büyük fedakârlık örneği göstererek tek amaçları öğrencilerine sporu sevdirmek ve okulunun adını duyurup başarılı sporcuları yetiştirmek olan beden eğitimi öğretmenleri bu başarılar karşısında sadece manevi hazla yetinmektedirler.

Bireyin kendini gerçekleştirme süreci içinde, olumlu benlik tasarımı geliştirmesinde, katıldığı boş zaman etkinliklerinin türü, bu etkinliklere katılma biçimi ve ayırdığı süre önemli bir durumdur. Çeşitli etkinliklere katılım suretiyle birey kendini ifade edebilme, gizli güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme, yaratıcılığını arttırma ve daha sağlıklı bir hayata kavuşma imkânını bulmaktadır. Bireye zamanını iyi kullanabilmesi, ona beden ve ruh sağlığı açısından katkıda bulunabileceği gibi daha üretken ve başarılı olmasını da sağlamaktadır (Yetim 2005).

Ortaöğretim kurumlarında ders dışı sportif faaliyetlere öğrencilerin katılabilmesi için önce aile sonra okul idaresi ve beden eğitimi öğretmenin teşviki sosyal çevrenin desteğinin olması gereklidir. Ortaöğretim gençliği enerji doludur. Bu enerjiyi boşaltacak yollar arar. İşte öğrencinin streslerini giderecek enerjisini

harcayacak etkinliklerin başında spor ve beden eğitimi faaliyetleri gelmektedir. Bu nedenle ortaöğretim gençliğinin spora yönlendirilmesindeki yarar kabul edilmektedir (İşler 2001).

Gelişmekte olan ülkemiz de toplam nüfusun % 32.5 gibi, bir bölümünü oluşturan 12-24 yaş gençliğinin, toplumumuzun geleceğine yönelik belirleyici etkenlerinin değeri daha da artmaktadır. Bu nedenle, gençliğin ekonomik, toplumsal ve kültürel açıdan destekleyici, eğitici ve yönlendirici önlemlerin Türk toplumunun özgül şartları çerçevesinde çağdaş gelişmelerle tutarlı olacak biçimde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır (Çelik 2002).

Özellikle yerel yönetimler sporun tabana yayılması felsefesine en önemli katkı yapacak birimlerin başında gelmektedir (Fişekçioğlu 2005).

1.5. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi

1.5.1. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Amacı

A.B.B (Antalya Büyükşehir Belediyesi) okullar ligi projesiyle öğrencilerimizin sportif yeteneklerini ölçmek, değerlendirmek ve yönlendirmektir. Bu amaca ulaşmak için pedagojik formasyon yönleri güçlü seçkin Beden Eğitimi Öğretmenleri ve antrenörlerine görev verilmiştir. Sporun vazgeçilmezi Fair-Play ruhunun öğrencilere kazandırılması amaç edinilmiştir.

Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar ligi projesiyle lisanslı sporcuların yanı sıra lisansı olmayan ve yetenekli öğrencilerimizin keşfedilmesine ve yeteneklerini göstermelerine imkân sağlanmıştır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar ligi projesiyle sosyal belediyecilik anlamında spor yapmanın herkesin temel bir hakkı olduğu vurgulanmış ve en önemlisi de sporda fırsat eşitliği sağlanmıştır.

Bu proje kapsamında A.B.B. okullar ligine katılan her takıma çeşitli spor malzemesi yardımının yanı sıra turnuva boyunca her müsabakaya öğrencilerin taşınmasıyla birlikte tüm sporculara turnuvalar boyunca su ve kek ikramları yapılarak sosyal belediyecilik anlayışı kapsamında ihtiyaçlar giderilmeye çalışılmakta ve katılan takımların maliyet sorunu çözülmektedir.

1.5.2. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligindeki Spor Branşları

Türkiye genelinde bir ilk olma özelliğine sahip olan Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar liginde

- Basketbol
- Voleybol
- Futbol
- Hentbol
- Oryantring
- Masa Tenisi olmak üzere 6 branşta faaliyetlerini sürdürmektedir.

1.5.3. Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Sezon Bilgileri

Türkiye genelinde bir ilk olma özelliğine sahip olan Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar ligi 2014-2015 sezonunda Antalya Büyükşehir'in üç merkez ilçesi olan Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı ilçelerindeki okulları kapsayacak şekilde basketbol, voleybol ve futbol branşlarında yapılmaya başlanmıştır. Bu sezon 63 okul, 110 takım ve 1320 öğrenci ile 700 müsabaka yapılarak tamamlanmıştır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar ligi 2015-2016 sezonunda Antalya Büyükşehir'in iki merkez ilçesi olan Döşemealtı ve Aksu ilçeleri de eklenerek İlçe sayısı beşe çıkmıştır. Aynı sezonda branş sayısını artırmış hentbol branşıyla birlikte faaliyet yapılan spor dallarını dörde çıkarmıştır. Bu sezon 80 okul, 120 takım ve 2700 öğrenci ile 750 müsabaka yapılarak tamamlanmıştır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar ligi 2016-2017 sezonunda branş sayısını artırmış oryantiring branşıyla birlikte faaliyet yapılan spor dallarını beşe çıkarmıştır. Bu sezon Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar liginde 120 okul, 235 takım ve 4000 öğrencinin katılımıyla tamamlanmıştır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar ligi 2017-2018 sezonunda Antalya'nın Elmalı ve Korkuteli ilçelerinin dâhil edilmesiyle faaliyetlere katılan ilçe sayısı yediye çıkmıştır. Bu sezonda da branş sayısını artırmış masa tenisi branşıyla birlikte faaliyet yapılan spor dallarını altıya çıkarmıştır. Antalya Büyükşehir Belediyesi okullar ligi bu sezonda 188 okul, 476 takım ve 6750 öğrencinin katılımıyla tamamlanmıştır.

2. GEREÇ ve YÖNTEM

2.1. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın model, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve kullanılan istatistikî teknikler üzerinde durulmuştur. Çalışmada araştırma yöntemi olarak betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Betimlemeli çalışmalar genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür. Bu tür araştırmalarda asıl amaç incelenen durumu etraflıca tanımlamak ve açıklamaktır.

2.2. Araştırmanın Modeli

Ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spora bakış açısı, ne kadar katıldığı ve spor ile sosyalleşme düzeylerinin belirlenerek durum tespitinin ve bağımsız değişkenler arası karşılaştırmaların yapıldığı bu araştırmada betimleyici araştırma modellerinden tarama modeli kullanılmıştır.

2.3. Araştırma Evren ve Örnekleme

Bu çalışma için Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Etik Kurulunun 16.02.2018 tarih ve 11 sayılı kararı ile izin alınmıştır.

Araştırmamızın evrenini 2017-2018 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan Ortaokul ve Liselerden 6750 sporcu öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evrenden tesadüfî örneklem yöntemiyle seçilen Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan Ortaokul ve Liselerden 705 sporcu öğrenci oluşturmaktadır.

Spor kavramının günümüzdeki toplumsal önemini dikkate alarak ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora bakışı ve ne kadar yararlandığı, sonucun da spor ve sosyalleşme kavramını açıklamak için yapılan çalışma coğrafi anlamda aynı bölgede bulunan, farklı ortaokul ve liselerden gelen Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan sporcu öğrencilere uygulanmıştır.

Bu şekilde belirlenen ortaokul ve lise öğrencilerine 2018 yılı Nisan Mayıs ayları boyunca anket uygulanmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan 705 öğrenciye uygulanan anketler değerlendirmeye alınmıştır.

Örneklem grubunu oluşturan 2017-2018 sezonunda Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligine katılan toplam 6750 sporcu ortaokul ve lise öğrencisinden 705 sporcu öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilere ait betimsel bilgiler Çizelge 2.1, Çizelge 2.2, Çizelge 2.3, Çizelge 2.4, Çizelge 2.5, Çizelge 2.6, Çizelge 2.7, Çizelge 2.8, Çizelge 2.9, Çizelge 2.10, Çizelge 2.11, Çizelge 2.12 ve Çizelge 2.13’ de yer almaktadır.

Çizelge 2.1. Katılımcıların cinsiyet özelliklerine göre dağılımı.

Cinsiyet	Sayı	Yüzde (%)
Erkek	305	43,3
Kadın	400	56,7

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların %43,3’ünün erkek, %56,7’ünün kadın olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 2.2. Katılımcıların yaşa göre dağılımı.

Yaş	Sayı	Yüzde (%)
13-14	406	57,6
15-16	272	38,6
17-18	26	3,7
19 ve yukarısı	1	0,1

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların %57,6 13-14 yaş grubunda, %38,286’sı 15-16 yaş grubunda, %3,7’si 17-18 yaş grubunda, %0,1’i 19 yaş ve üzeri grubunda yer almaktadır.

Çizelge 2.3. Katılımcıların haftalık harcama dağılımı.

Haftalık Harcamanız	Sayı	Yüzde (%)
20-40 TL	448	63,3
41-60 TL	146	20,7
61-80 TL	48	6,8
81-100 TL	31	4,4
101 TL ve üzeri	32	4,5

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların % 63,3 oranında 448’i haftalık 20-40 TL arası harcama yaptıkları görülmüş. % 20,7 oranında 146’sı haftalık 41-60 TL arası, % 6,8

oranında 48'i 61-80 TL arası, % 4,4, oranında 31'i 81-100 TL arası ve % 4,5 oranında 32 öğrenci haftalık harcamasının 101 TL ve üzeri olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 2.4. Katılımcıların aile gelir seviye dağılımı.

Ailenin Gelir Seviyesi	Sayı	Yüzde (%)
Asgari ücret	163	23,1
1601-3000 TL	223	31,6
3001-5000 TL	187	26,5
5001-8000 TL	81	11,5
8001 TL ve yukarısı	51	7,2

Çizelge incelendiğinde, Araştırmaya katılan katılımcıların % 23,1 oranında 163 öğrencinin ailesinin aylık gelirin asgari ücret seviyesinde olduğunu belirlenmiştir. % 31,6 oranında 223'ünün 1601-3000 TL arası, % 26,5 oranında 187'sinin 3001-5000 TL arasında olduğunu, % 11,5 oranında 81'inin 5001-8000 TL arası olduğunu ve % 7,2 oranında 51'inin ailesinin aylık gelir seviyesinin 8001 TL ve üzeri olduğunu beyan etmişlerdir.

Çizelge 2.5. Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre dağılımı.

Annenin Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Okur Yazar Değil	39	5,5
İlköğretim	314	44,5
Lise	212	30,1
Üniversite	140	19,9

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların annelerinin eğitim durumları incelendiğinde; % 5,5 oranında 39 katılımcının annesinin okuryazar olmadığı, % 44,5 oranında 314 katılımcının annesinin ilköğretim mezunu olduğu, % 30,1 oranında 212 katılımcının annesinin lise mezunu olduğu ve % 19,9 oranında 140 katılımcının annesinin üniversite mezunu olduğu edilmiştir.

Çizelge 2.6. Katılımcıların baba eğitim durumlarına göre dağılımı.

Babanın Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Okur Yazar Değil	16	2,3
İlköğretim	251	35,6
Lise	243	34,5
Üniversite	195	27,7

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların babalarının eğitim durumları incelendiğinde; % 2,3 oranında 16 katılımcının babasının okuryazar olmadığı, % 35,6 oranında 251 katılımcının babasının ilköğretim mezunu olduğu, % 34,5 oranında 243 katılımcının babasının lise mezunu olduğu ve % 27,7 oranında 195 katılımcının babasının üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 2.7. Katılımcıların anne mesleği dağılımı.

Anne Mesleği	Sayı	Yüzde (%)
İşçi	77	10,9
Çiftçi	42	6,0
Memur	67	9,5
Ev Hanımı	274	38,9
Diğer	245	34,7

Çizelgede, katılımcıların anne meslek durumları incelendiğinde; % 10,9 oranında 77 katılımcının anne mesleğinin işçi olduğu, % 6,0 oranında 42 katılımcının anne mesleğinin çiftçi olduğu, % 9,5 oranında 67 katılımcının anne mesleğinin memur olduğu görülüyor. Yine % 38,9 oranında 274 katılımcının anne mesleğinin ev hanımı olduğu ve % 34,7 oranında 245 katılımcının annesinin mesleğinin diğer grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 2.8. Katılımcıların baba mesleği dağılımı.

Baba Mesleği	Sayı	Yüzde (%)
İşçi	135	19,1
Çiftçi	59	8,4
Memur	91	12,9
Esnaf-Tüccar	63	8,9
Serbest Meslek	102	14,5
Çalışmıyor	23	3,3
Diğer	232	32,9

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların baba mesleği dağılımları incelendiğinde, % 19,1 oranında 135 katılımcının babasının işçi olarak çalıştığı, % 8,9 oranında 59 katılımcının babasının çiftçi olarak çalıştığı, % 12,9 oranında 91 katılımcının babasının memur olarak çalıştığı, % 8,9 oranında 63 katılımcının babasının esnaf-tüccar olarak çalıştığı, görülmektedir. % 14,5 oranında 102 katılımcının babasının serbest meslek sahibi olduğu, % 3,3, oranında 23 katılımcının babasının çalışmadığı ve % 32,9 oranında 232 katılımcının babasının diğer meslek grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 2.9. Katılımcıların kardeş sayısı dağılımı.

Kardeş Sayısı	Sayı	Yüzde (%)
Hiç yok	84	11,9
Bir	276	39,1
İki	180	25,5
Üç	87	12,3
Dört	47	6,7
Beş ve fazlası	31	4,4

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların kardeş sayıları incelendiğinde, % 11,9 oranında 84 katılımcının kardeşinin olmadığı ve tek çocuk olduğu görülmüştür. % 39,1 oranında 276 katılımcının bir kardeşi olduğu, % 25,5 oranında 180 katılımcının iki kardeşi olduğu tespit edilmiştir. % 12,3 oranında 87 katılımcının üç kardeşi olduğu, % 6,7 oranında 47 katılımcının dört kardeşi olduğu ve % 4,4 oranında 31 katılımcının ise beş ve daha fazla sayıda kardeşi olduğu saptanmıştır.

Çizelge 2.10. Katılımcıların spor yapma sıklığına göre dağılımı.

Spor Yapma Sıklığı	Sayı	Yüzde (%)
Hafta İçi Her gün	255	36,2
Haftada Üç gün	234	33,2
Sadece Hafta Sonları	90	12,8
Ara Sıra	73	10,4
Diğer	53	7,5

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların % 36,2 gibi yüksek bir oranda 225 öğrenci hafta içi her gün spor yaptığını belirtmiştir. % 33,2 oranında 234 öğrencinin haftada üç gün spor yaptığını, % 12,8 oranında 90 öğrencinin sadece hafta sonları spor yaptığını

belirtmiştir. % 10,4 oranında 73 öğrencin ara sıra spor yaptığını ve % 7,5 oranında 53 öğrenci ise diğer zaman dilimlerinde spor yaptıklarını beyan etmişlerdir.

Çizelge 2.11. Katılımcıların spor ile ilgilenme amacı.

Spor ile İlgilenme Amacı	Sayı	Yüzde (%)
Kişisel Gelişim	136	19,3
Sağlıklı Yaşam	116	16,5
Mesleki-Kariyer	137	19,4
Kişisel Beceri ve Yetenek	303	43,0
Sosyokültürel Aktivite	12	1,7
Diğer	1	1

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların spor ile ilgilenme amaçları incelendiğinde; % 19,3 oranında 136 denek kişisel gelişim amaçlı, % 16,5 oranında 116 denek sağlıklı yaşam amaçlı sporla ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca % 19,4 oranında 137 denek mesleki beceri ve yetenek amaçlı, % 43,0 oranında 303 denek kişisel beceri ve yeteneklerinden dolayı, % 1,7 oranında 12 denek sosyokültürel aktivite amaçlı ve % 1,0 oranında 1 denek ise diğer amaçlar ile spor yaptıklarını söylemişlerdir.

Çizelge 2.12. Katılımcıların sezonda tiyatroya gitme sıklığı ve ayda sinemaya gitme sıklığı dağılımı.

Tiyatroya Gitme Sıklığı (Sezonda)	Sayı	Yüzde (%)
Hiç Gitmem	305	43,3
Bir – İki Defa	284	40,3
İki – Beş Defa	85	12,1
Beşten Fazla	31	4,3
Sinemaya Gitme Sıklığı (Ayda)	Sayı	Yüzde (%)
Hiç Gitmem	95	13,5
Bir – İki Defa	351	49,8
İki – Beş Defa	173	24,5
Beşten Fazla	86	12,2

Çizelge incelendiğinde, katılımcıların sezonda tiyatroya gitme sıklıkları ile ayda sinemaya gitme sıklıkları incelenmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların, % 43,3 oranında 305'i sezon boyunca hiç tiyatroya gitmedikleri, % 40,3 oranında 284 öğrenci sezonda bir-iki defa tiyatroya gittiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca % 12,1 oranında 85'inin iki-beş defa arası tiyatroya gittiği ve % 4,3 oranında 31 kişinin sezonda beş

seferden fazla tiyatroya gittiği tespit edilmiştir. Sinemaya ay içerisinde gitme sıklıkları incelendiğinde, % 13,5 oranında 95'inin hiç gitmediği buna karşılık % 49,8 oranında 351'inin bir-iki defa gittiği görülmüştür. Yine % 24,5 oranında 173'ünün iki-beş defa gittiği ve % 12,2 oranında 86 kişinin ise beşten fazla sinemaya gittiği tespit edilmiştir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının A.B.B. okullar ligine katılan öğrencilere uygulanabilmesi için Antalya Büyükşehir Belediyesinden (Ek-C) Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden (Ek-D) resmi izinler alınmıştır. Birinci bölümde öğrenciler demografik özellikleriyle ilgili, ikinci bölümde ise sporda sosyalleşme ölçeği uygulanmıştır. Her bir ölçeğe ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıda ayrı ayrı başlıklar halinde verilmiştir.

2.4.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmanın amacı doğrultusunda, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek ve sporculuk faaliyetlerine yönelik bilgilerini elde edebilmek için demografik bilgi formu geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Demografik bilgi formunda, katılımcıların; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne, baba meslek ve gelir durumları ve ilgilendikleri spor branşları ve ilgilenme nedenleri değişkenleriyle ilgili bilgileri elde edebilmek için çoktan seçmeli ifadeler yer verilmiştir.

2.4.2. Sporda Sosyalleşme Ölçeği

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, Şahan (2007) tarafından geliştirilen “sporda sosyalleşme ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin geliştirilme aşamasında spor-sosyalleşme konusu ile ilgili kullanılan ölçekler, Hacettepe kişilik envanteri, sosyotropi, otonomi ölçeği, sosyal karşılaştırma ölçeği, sosyal tanıma anketi, kendini tanımlama envanteri, kişisel bilgi formu gibi daha önce uygulanmış çalışmalardan yararlanılmıştır. Oluşturulan (SSÖ) ölçeği pilot uygulamaya tabii tutulmuş, gereksiz, cevaplayıcı çeldirici ve anlaşılamayan sorular ya çıkartılmış ya da yeniden düzenlenmiştir.

Bu ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin 1. bölümünde öğrencilerin kişisel bilgilerini belirlemeye yönelik (doğum yeri, yaş, cinsiyet vb.) 24 soru, 2. bölümde ise spor ile birlikte sosyalleşme kavramının ortaya çıkmasına yardım edecek

35 soru bulunmaktadır. Ölçek “kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5 likert tipinde hazırlanmıştır.

Likert tipi ölçekleme, ölçekleme yöntemleri arasında en çok kullanılan ve kuruluş ve güvenilirliği açısından en kolay olanıdır.

Araştırmaya katılan öğrenciler anketi ortalama 25-30 dakikalık bir sürede cevaplamışlardır.

Çizelge 2.13. Sosyalleşme ölçeği geçerlilik ve güvenilirliği

Konu	Madde sayısı	Cronbach Alpha
Spor ile sosyalleşme	35	0.84

Şahan (2007) tarafından geliştirilen ölçeğin cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,84 olarak hesaplanmıştır.

Cronbach Alpha değerleri sosyal bilimler için 0,70’in üzeri kabul edilir. Dolayısıyla bu değerler ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Arseven 2001).

2.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, araştırmaya katılan ortaokul ve lise öğrencilerin sosyalleşme düzeylerini belirlemek için betimsel istatistik yöntemlerinden frekans analizi ve descriptive (tamamlayıcı istatistik) analizleri kullanılmıştır. Gruplar arası farkı değerlendirmek için crosstab (çapraz tablo) karşılaştırmalı istatistik uygulanmıştır.

Ankette yer alan ifadeler öncelikle frekans analizi tabloları ile sunulmuştur. Özellikle demografik faktörlerin frekans analizleriyle ifade edilmesi aradığımız sonuçların daha net görülmesine imkân sağlamıştır.

Ankette yer alan ve sosyalleşme ile ilgili olan sonuçlar frekans analizi ve Descriptive (Tamamlayıcı İstatistik) analizleri ile sunulmuştur. Karşılaştırma yaptığımız bazı ifadelerde Crosstab (Çapraz tablo) Ki-Kare analizi ile de gösterilmiştir. Descriptive analizi özellikle Likert tipi ölçeklerde elde edilen cevapların ağırlıklı olarak yönünü belirler ve standart sapmasını verir (Alpar 2000).

Amaç; verilen cevaplarda bir anormallik olup olmadığının anlaşılmasıdır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın genel amacı doğrultusunda, katılımcılardan elde edilen verilen çözümlenmesi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 3.1. Araştırmaya katılan katılımcıların sosyalleşme ölçeğine verdikleri cevaplar.

		Keskinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Keskinlikle Katılıyorum	X	df
Soru 1	İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilğim ve yeteneğim belirleyicidir	100(14,2)	35(5,0)	78 (11,1)	176(25,0)	316(44,8)	3,81	1,41
Soru 2	Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum	81(11,5)	171(24,3)	200(28,4)	140(19,9)	113(16,0)	3,04	1,24
Soru 3	Spor alanında bir şey yapmaya karar versem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem	66(9,4)	102(14,5)	190(27,0)	191(27,1)	156(22,1)	3,38	1,23
Soru 4	Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım	57(8,1)	85(12,1)	123(17,4)	206(29,2)	248(35,2)	3,66	1,26
Soru 5	Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam	63(8,9)	65(9,2)	123(17,4)	206(29,2)	248(35,2)	3,72	1,27
Soru 6	Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevim benim için önemli değildir	109(15,5)	151(21,4)	156(22,1)	170(24,1)	119(16,9)	3,05	1,32
Soru 7	İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler	72(10,2)	84(11,9)	183(26,0)	201(28,5)	165(23,4)	3,42	1,25
Soru 8	Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır	118(16,7)	129(18,3)	178(25,2)	137(19,4)	142(20,1)	3,12	1,79
Soru 9	Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissedirim	209(29,6)	147(20,9)	138(19,6)	111(15,7)	100(14,2)	2,63	1,41
Soru 10	Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam	114(16,2)	122(17,3)	196(27,8)	148(21,0)	125(17,7)	3,06	1,31
Soru 11	Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum	90(12,8)	150(21,3)	220(31,2)	128(18,2)	117(16,6)	3,04	1,25
Soru 12	Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım	75(10,6)	76(10,8)	217(30,8)	184(26,1)	153(21,7)	3,37	1,23
Soru 13	Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur	61(8,7)	69(9,8)	145(20,6)	199(28,2)	231(32,8)	3,66	1,26
Soru 14	Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim	59(8,4)	68(9,6)	148(21,0)	195(27,7)	235(33,3)	3,67	1,25
Soru 15	Spor aktivitelerinin organize edilmesinde katkıda bulunurum	59(8,4)	74(10,5)	178(25,2)	213(30,2)	181(25,7)	3,54	1,21
Soru 16	Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım	60(8,5)	73(10,4)	161(22,8)	187(26,5)	224(31,8)	3,62	1,26
Soru 17	Diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim	59(8,4)	60(8,5)	118(16,7)	191(27,1)	277(39,3)	3,80	1,27
Soru 18	Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim	50(7,1)	61(8,7)	143(20,3)	201(28,5)	250(35,5)	3,76	1,22
Soru 19	Spor toplumları arası sosyal bütünleşmeyi sağlar	50(7,1)	45(6,4)	142(20,1)	193(27,4)	275(39,0)	3,84	1,21
Soru 20	Spor aktivitelerinde kendimi daha özgür ifade ederim	57(8,0)	60(8,5)	150(21,3)	208(29,5)	230(32,6)	3,77	2,28
Soru 21	Spor ve spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar	66(9,4)	60(8,5)	142(20,1)	175(24,8)	262(37,2)	3,71	1,29
Soru 22	Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir mi (küfür centilmenlikten uzak hareketler)	157(22,2)	102(14,5)	160(22,7)	144(2,4)	142(20,1)	3,03	1,46
Soru 23	Bir grubun üyesi olmaksansa, kendime özgü bir değer yapısına sahip birey olmayı tercih ederim	94(13,3)	99(14,0)	188(26,7)	164(23,3)	160(22,7)	3,27	1,31
Soru 24	Spor insanlar arası iletişime olumlu katkılar sağlar	54(7,7)	72(10,2)	135(19,1)	189(26,8)	255(36,2)	3,73	1,25
Soru 25	Her türlü spor faaliyetine ve spora kolayca uyum sağlarım	58(8,2)	65(9,2)	166(23,5)	194(27,5)	222(31,5)	3,64	1,24
Soru 26	Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım	51(7,2)	60(8,5)	165(23,4)	206(29,2)	223(31,6)	3,69	1,20
Soru 27	Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar	48(6,7)	61(8,7)	140(19,9)	190(27,0)	266(37,1)	3,86	1,94
Soru 28	Spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar	48(6,8)	46(6,5)	137(19,4)	193(27,3)	280(39,7)	3,92	1,93
Soru 29	Spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar	54(7,7)	58(8,2)	147(20,9)	196(27,8)	250(35,5)	3,75	1,23
Soru 30	Sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur	65(9,2)	64(9,1)	171(24,3)	176(25,0)	229(32,4)	3,71	2,33
Soru 31	Boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım	49(7,0)	55(7,8)	150(21,3)	202(28,7)	249(35,3)	3,77	1,20
Soru 32	Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım	46(6,5)	51(7,2)	149(21,2)	187(26,5)	272(38,6)	3,83	1,20
Soru 33	İlgilendiğim spor dalını seçmede ailem ve çevrenin etkisi belirleyicidir	70(9,9)	79(11,2)	205(29,1)	181(25,6)	170(24,1)	3,48	1,97
Soru 34	Diğer insanlara yardım etmeyi, onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim	57(8,1)	72(10,2)	187(26,5)	198(28,1)	191(27,1)	3,60	1,69
Soru 35	Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim	51(7,2)	54(7,7)	170(24,1)	189(26,8)	239(33,9)	3,84	2,57

Çizelge 3.1’de katılımcıların spor ve sosyalleşme ölçeğine verdikleri cevaplar incelenmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerden % 44,8’i “İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir” sorusuna kesinlikle katıldıklarını bildirirken, kişilerin % 25,0’i ilgiye soruya katıldıklarını, % 11,1’i kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kişilerden % 5,0’i soruya katılmadıklarını söylerken, % 14,2’si ise ilgili maddeye kesinlikle katılmadıklarını açıklamışlardır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,81 \pm 1,41$ olarak belirlenmiştir.

“Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum” ifadesine kişilerin % 16’sı kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 19,9’u katıldıklarını, % 28,4’ü kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 24,3’ü katılmadıkları tespit edilirken % 11,5’inin ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,04 \pm 1,24$ olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların % 22,1’i “Spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem” sorusuna kesinlikle katıldıklarını söylerken, % 27,1’i katıldıklarını, % 27,0’si ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 14,5’inin ilgili ifadeye katılmadıkları ve % 9,4’ünün ise kesinlikle katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,38 \pm 1,23$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmada “Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım” ifadesine katılımcıların % 35,2’si kesinlikle katılıyorken, % 29,2’si katıldıklarını ve % 17,4’ü ise kararsız olduklarını açıklamışlardır. Buna ilaveten kişilerin % 12,1’i “Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım” ifadesine katılmazken % 8,1’i ise kesinlikle katılmıyor olduğunu geri bildirmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,66 \pm 1,26$ olarak belirlenmiştir.

“Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam” sorusuna kişilerin % 35,2’si kesinlikle katılıyorken, % 29,2’si katılıyor olduklarını, % 17,4’ü kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 9,2’si bu ifadeye katılmadıklarını ve % 8,9’u ise kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,72 \pm 1,27$ olarak belirlenmiştir.

Kişilerin % 16,9'u "Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevmek benim için önemli değildir" ifadesine kesinlikle katıldığını bildirirken, % 24,1'i katıldıklarını, % 22,1'i ise kararsız olduklarını açıklamıştır. Kişilerin % 21,4'ü ilgili ifadeye katılmadıklarını ve % 15,5'i ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,05 \pm 1,32$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerden % 23,4'ü "İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler" sorusuna kesinlikle katıldıklarını bildirirken, kişilerin % 28,5'i ilgiye soruya katıldıklarını ve % 26,0'sı ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kişilerden % 11,0'u soruya katılmadıklarını söylerken, % 10,2'si ise ilgili maddeye kesinlikle katılmadıklarını açıklamışlardır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,42 \pm 1,25$ olarak belirlenmiştir.

"Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır" ifadesine kişilerin % 20,1'i kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 19,4'ü katıldıklarını, % 25,2'si kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 18,3'ü katılmadıkları tespit edilirken % 16,7'sinin ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,12 \pm 1,79$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmada "Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissederim" ifadesine katılımcıların % 14,2'si kesinlikle katılıyorken, % 15,7'si katıldıklarını ve % 19,6'sı ise kararsız olduklarını açıklamışlardır. Buna ilaveten kişilerin % 20,9'u "Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissederim" ifadesine katılmazken % 29,6'sı ise kesinlikle katılmıyor olduğunu geri bildirmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $2,63 \pm 1,41$ olarak belirlenmiştir.

"Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam" sorusuna kişilerin % 17,7'si kesinlikle katılıyorken, % 21,0'i katılıyor olduklarını, % 27,8'i kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 17,3'ü bu ifadeye katılmadıklarını ve % 16,2'si ise kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,06 \pm 1,31$ olarak belirlenmiştir.

Kişilerin % 16,6'sı "Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum." ifadesine kesinlikle katıldığını bildirirken, % 18,2'si katıldıklarını, % 31,2'si ise kararsız olduklarını açıklamıştır. Kişilerin % 21,3'ü ilgili ifadeye katılmadıklarını ve % 12,8'i ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,04 \pm 1,25$ olarak belirlenmiştir.

“Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım” ifadesine kişilerin % 21,7’si kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 26,1’i katıldıklarını ve % 30,8’i ise kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 10,8’inin katılmadıkları tespit edilirken % 10,6’sının ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,37 \pm 1,23$ olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların % 32,8’i “Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur” sorusuna kesinlikle katıldıklarını söylerken, % 28,2’si katıldıklarını, % 20,6’sı ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 9,8’inin ilgili ifadeye katılmadıkları ve % 8,7’sinin ise kesinlikle katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,66 \pm 1,26$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerden % 33,3’ü “Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim” sorusuna kesinlikle katıldıklarını bildirirken, kişilerin % 27,7’si ilgiye soruya katıldıklarını ve % 21,0’i ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kişilerden % 9,6’sı soruya katılmadıklarını söylerken, % 8,4’ü ise ilgili maddeye kesinlikle katılmadıklarını açıklamışlardır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,67 \pm 1,25$ olarak belirlenmiştir.

“Spor aktivitelerinin organize edilmesinde katkıda bulunurum” ifadesine kişilerin % 25,7’si kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 30,2’si katıldıklarını ve % 25,2’si ise konu hakkında kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 10,5’inin katılmadıkları tespit edilirken % 8,4’ünün ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,54 \pm 1,21$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmada “Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım” ifadesine katılımcıların % 31,8’inin kesinlikle katılıyor oldukları, % 26,5’inin katıldıklarını ve % 22,8’inin ise kararsız oldukları belirlenmiştir. Buna ilaveten kişilerin % 10,4’ü “Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım” ifadesine katılmazken % 8,5’i ise kesinlikle katılmıyor olduğunu geri bildirmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,62 \pm 1,26$ olarak belirlenmiştir.

“Diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim” sorusuna kişilerin % 39,3’ü kesinlikle katılıyorken, % 27,1’i katılıyor olduklarını, % 16,7’si kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 8,5’i bu ifadeye katılmadıklarını ve % 8,4’ü ise kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,80 \pm 1,27$ olarak belirlenmiştir.

Kişilerin % 35,5'i "Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim." ifadesine kesinlikle katıldığını bildirirken, % 28,5'i katıldıklarını, % 20,3'ü ise kararsız olduklarını açıklamıştır. Kişilerin % 8,7'si ilgili ifadeye katılmadıklarını ve % 7,1'i ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,76 \pm 1,22$ olarak belirlenmiştir.

"Spor toplumlar arası sosyal bütünleşmeyi sağlar" ifadesine kişilerin % 39,0'u kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 27,4'ü katıldıklarını ve % 20,1'i ise kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 6,4'ünün katılmadıkları tespit edilirken, % 7,1'inin ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,84 \pm 1,21$ olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların % 32,6'sı "Spor aktivitelerinde kendimi daha özgür ifade ederim" sorusuna kesinlikle katıldıklarını söylerken, % 29,5'i katıldıklarını, % 21,3'ü ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 8,5'inin ilgili ifadeye katılmadıkları ve % 8,0'inin ise kesinlikle katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,77 \pm 2,28$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerden % 37,2'sinin "Spor ve spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar" sorusuna kesinlikle katıldıklarını bildirirken, kişilerin % 24,8'inin ilgiye soruya katıldıklarını ve % 20,1'inin ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kişilerden % 8,5'inin soruya katılmadıklarını söylerken, % 9,4'ü ise ilgili maddeye kesinlikle katılmadıklarını açıklamışlardır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,71 \pm 1,29$ olarak belirlenmiştir.

"Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir mi (küfür centilmenlikten uzak hareketler)" ifadesine kişilerin % 20,1'i kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 2,4'ü katıldıklarını, % 22,7'si kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 14,5'i katılmadıkları tespit edilirken % 22,2'sinin ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,03 \pm 1,46$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmada "Bir grubun üyesi olmaktansa, kendime özgü bir değer yapısına sahip birey olmayı tercih ederim" ifadesine katılımcıların % 22,7'si kesinlikle katılıyorken, % 23,3'ü katıldıklarını ve % 26,7'si ise kararsız olduklarını açıklamışlardır. Buna ilaveten kişilerin % 14,0'ü "Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissedirim" ifadesine katılmazken % 13,3'ü ise

kesinlikle katılmıyor olduğunu geri bildirmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,27 \pm 1,31$ olarak belirlenmiştir.

“Spor insanlar arası iletişime olumlu katkılar sağlar” sorusuna kişilerin % 36,2’si kesinlikle katılıyorken, % 26,8’i katılıyor olduklarını, % 19,1’i kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 10,2’si bu ifadeye katılmadıklarını ve % 7,7’si ise kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,73 \pm 1,25$ olarak belirlenmiştir.

Kişilerin % 31,5’i “Her türlü spor faaliyetine ve spora kolayca uyum sağlarım.” ifadesine kesinlikle katıldığını bildirirken, % 27,5’i katıldıklarını, % 23,5’i ise kararsız olduklarını açıklamıştır. Kişilerin % 9,2’si ilgili ifadeye katılmadıklarını ve % 8,2’si ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,64 \pm 1,24$ olarak belirlenmiştir.

“Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım” ifadesine kişilerin % 31,6’si kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 29,2’si katıldıklarını ve % 23,4’ü ise kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 8,5’inin katılmadıkları tespit edilirken % 7,2’sinin ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,69 \pm 1,20$ olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların % 37,1’i “Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar” sorusuna kesinlikle katıldıklarını söylerken, % 27,0’si katıldıklarını ve % 19,9’u ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 8,7’sinin ilgili ifadeye katılmadıkları ve % 6,7’sinin ise kesinlikle katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,86 \pm 1,94$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerden % 39,7’sinin “Spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar” sorusuna kesinlikle katıldıklarını bildirirken, kişilerin % 27,3’ünü ilgiye soruya katıldıklarını ve % 19,4’ünü ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kişilerden % 6,5’inin soruya katılmadıklarını söylerken, % 6,8’i ise ilgili maddeye kesinlikle katılmadıklarını açıklamışlardır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,92 \pm 1,93$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan kişilerden % 35,5’i “Spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar” sorusuna kesinlikle katıldıklarını bildirirken, kişilerin % 27,8’i ilgiye soruya katıldıklarını, % 20,9’u kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kişilerden % 8,2’si soruya katılmadıklarını söylerken, % 7,7’si ise ilgili maddeye kesinlikle

katılmadıklarını açıklamışlardır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,75 \pm 1,23$ olarak belirlenmiştir.

“Sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur” ifadesine kişilerin % 32,4’ü kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 25,0’i katıldıklarını, % 24,3’ü kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 9,1’i katılmadıkları tespit edilirken % 9,2’sinin ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,71 \pm 2,33$ olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların % 35,3’ü “Boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım” sorusuna kesinlikle katıldıklarını söylerken, % 28,7’si katıldıklarını, % 21,3’ü ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 7,8’inin ilgili ifadeye katılmadıkları ve % 7,0’inin ise kesinlikle katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,77 \pm 1,20$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmada “Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım” ifadesine katılımcıların % 38,6’sının kesinlikle katılıyorken, % 26,5’inin katıldıklarını ve % 21,2’sinin ise kararsız olduklarını açıklamışlardır. Buna ilaveten kişilerin % 7,2’sinin “Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım” ifadesine katılmazken % 6,5’i ise kesinlikle katılmıyor olduğunu geri bildirmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,83 \pm 1,20$ olarak belirlenmiştir.

“İlgilendiğim spor dalını seçmede ailem ve çevrenin etkisi belirleyicidir” sorusuna kişilerin % 24,1’i kesinlikle katılıyorken, % 25,6’sı katılıyor olduklarını ve % 29,1’i kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 11,2’si bu ifadeye katılmadıklarını ve % 9,9’u ise kesinlikle katılmadıklarını söylemişlerdir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,48 \pm 1,97$ olarak belirlenmiştir.

“Diğer insanlara yardım etmeyi, onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim” ifadesine kişilerin % 27,1’i kesinlikle katıldıklarını açıklarken, % 28,1’i katıldıklarını ve % 26,5’i ise kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Kişilerin % 10,2’sinin katılmadıkları tespit edilirken % 8,1’inin ise kesinlikle bu ifadeye katılmadıkları belirlenmiştir. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,60 \pm 1,69$ olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların % 33,9’u “Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim” sorusuna kesinlikle katıldıklarını söylerken, % 26,8’i katıldıklarını ve % 24,1’i ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların % 7,7’sinin ilgili ifadeye katılmadıkları ve % 7,2’sinin ise

kesinlikle katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili ifadeye ait ortalama değer ise $3,84 \pm 2,57$ olarak belirlenmiştir.

Çizelge 3.2. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre sosyalleşme düzeyleri ki-kare analiz sonuçları.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	χ^2	df	p
S1	Kadın	33 (8,3)	18 (4,5)	41 (10,3)	106(26,5)	202(50,5)	31,433	4	,000*
	Erkek	67(22,0)	17(5,6)	37(12,1)	70(23,0)	114(37,4)			
S2	Kadın	39(9,8)	100(25,0)	122(30,5)	81(20,3)	58(14,5)	5,545	4	,236
	Erkek	42(13,8)	71(23,3)	78(25,6)	59(19,3)	55(18,0)			
S3	Kadın	23(5,8)	55(13,8)	114(28,5)	112(28,0)	96(24,0)	15,782	4	,003*
	Erkek	43(14,1)	47(15,4)	76(24,9)	79(25,9)	60(19,7)			
S4	Kadın	26(6,5)	46(11,5)	74(18,5)	112(28,0)	142(25,5)	7,872	4	,096
	Erkek	31(10,2)	39(12,8)	49(16,1)	100(32,8)	86(28,2)			
S5	Kadın	27(6,8)	30(7,5)	54(13,5)	112(30,5)	167(41,8)	28,040	4	,000*
	Erkek	36(11,8)	35(11,5)	69(22,6)	84(27,5)	81(26,6)			
S6	Kadın	60(15,0)	90(22,5)	90(22,5)	86(21,5)	74(18,5)	4,747	4	,314
	Erkek	49(16,1)	61(20,0)	66(21,6)	84(27,5)	45(14,8)			
S7	Kadın	30(7,5)	55(13,8)	110(27,5)	107(26,8)	98(24,5)	11,603	4	,021*
	Erkek	42(13,8)	29(9,5)	73(23,9)	94(30,8)	67(22,0)			
S8	Kadın	73(18,3)	71(17,8)	99(24,8)	69(17,3)	87(21,8)	5,722	5	,334
	Erkek	45(14,8)	58(19,0)	79(25,9)	68(22,3)	56(18,1)			
S9	Kadın	141(35,3)	84(21,0)	70(17,5)	50(12,5)	55(13,8)	18,145	4	,001*
	Erkek	68(22,3)	63(20,7)	68(22,3)	61(20,0)	45(14,8)			
S10	Kadın	65(16,3)	66(16,5)	117(29,3)	83(20,8)	69(17,3)	1,194	4	,879
	Erkek	49(16,19)	56(18,4)	79(25,9)	65(21,3)	56(18,4)			
S11	Kadın	53(13,3)	103(25,8)	125(31,3)	61(15,3)	58(14,5)	15,614	4	,004*
	Erkek	37(12,1)	47(15,4)	95(31,1)	67(22,0)	59(19,3)			
S12	Kadın	34(8,5)	43(10,8)	134(33,5)	103(25,8)	86(21,5)	6,257	4	,181
	Erkek	41(13,4)	33(10,8)	83(27,2)	81(26,6)	67(22,0)			
S13	Kadın	24(6,0)	24(6,0)	79(19,8)	115(28,7)	158(39,5)	34,254	4	,000*
	Erkek	37(12,1)	45(14,8)	66(22,6)	84(27,5)	73(23,9)			
S14	Kadın	23(5,8)	29(7,2)	80(20,0)	111(27,8)	157(39,3)	23,224	4	,000*
	Erkek	36(11,8)	39(12,8)	68(22,3)	84(27,5)	78(25,6)			
S15	Kadın	28(7,0)	38(9,5)	103(25,8)	122(30,5)	109(27,3)	3,957	4	,412
	Erkek	31(10,2)	36(11,8)	75(24,6)	91(29,8)	72(23,6)			
S16	Kadın	33(8,3)	27(6,8)	92(23,0)	112(28,0)	136(34,0)	13,888	4	,008*
	Erkek	27(8,9)	46(15,1)	69(22,6)	75(24,6)	88(28,9)			

Çizelge 3.2. (Devam). Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre sosyalleşme düzeyleri ki-kare analiz sonuçları.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	x ²	df	p
S17	Kadın	26(6,5)	28(7,0)	57(14,2)	106(26,5)	183(45,8)	19,694	4	,001*
	Erkek	33(10,8)	32(10,5)	61(20,0)	85(27,9)	94(30,8)			
S18	Kadın	20(5,0)	19(4,8)	88(22,0)	128(32,0)	145(36,3)	27,434	4	,000*
	Erkek	30(9,8)	42(13,8)	55(18,0)	73(23,9)	105(34,4)			
S19	Kadın	21(5,3)	19(2,8)	73(18,3)	110(27,5)	177(44,3)	16,451	4	,002*
	Erkek	29(9,5)	26(8,5)	69(22,6)	83(27,2)	98(32,1)			
S20	Kadın	21(5,3)	28(7,0)	94(23,5)	118(29,5)	139(34,8)	15,663	5	,008*
	Erkek	35(11,5)	32(10,5)	56(18,4)	90(29,5)	92(30,1)			
S21	Kadın	31(7,8)	29(7,2)	79(19,8)	102(25,5)	159(29,8)	6,198	4	,185
	Erkek	35(11,5)	31(10,2)	63(20,7)	73(23,9)	103(33,8)			
S22	Kadın	104(26,0)	57(14,2)	85(21,3)	73(18,3)	81(20,3)	10,606	5	0,60
	Erkek	52(17,0)	45(14,8)	75(24,6)	71(23,3)	61(20,0)			
S23	Kadın	55(13,8)	53(13,3)	117(19,3)	86(21,5)	89(22,3)	4,163	4	,384
	Kadın	55(13,8)	53(13,3)	117(19,3)	86(21,5)	89(22,3)			
	Erkek	39(12,8)	46(15,1)	71(23,3)	78(25,6)	71(23,3)			
S24	Kadın	30(7,5)	31(7,8)	74(18,5)	106(26,5)	159(39,8)	9,034	4	,060
	Erkek	24(7,9)	41(13,4)	61(20,0)	83(27,2)	96(31,5)			
S25	Kadın	30(7,5)	34(8,5)	94(23,5)	110(27,5)	132(33,0)	1,785	4	,775
	Erkek	28(9,2)	31(10,2)	72(23,6)	84(27,5)	90(29,5)			
S26	Kadın	25(6,3)	23(5,8)	93(23,3)	123(30,8)	136(34,0)	11,908	4	,018*
	Erkek	26(8,5)	37(12,1)	72(23,6)	83(27,2)	87(28,5)			
S27	Kadın	24(6,0)	26(6,5)	72(18,0)	108(27,0)	170(42,5)	14,062	5	0,15*
	Erkek	23(7,5)	35(11,5)	68(22,3)	82(26,9)	97(31,8)			
S28	Kadın	20(5,0)	18(4,5)	65(16,3)	112(28,1)	183(45,9)	24,498	5	,000*
	Erkek	28(9,2)	28(9,2)	72(23,6)	80(26,2)	97(31,8)			
S29	Kadın	25(6,3)	28(7,0)	81(20,3)	114(28,5)	152(38,0)	6,094	4	,192
	Erkek	29(9,5)	30 (9,8)	66(21,6)	82(26,9)	98(32,1)			
S30	Kadın	31(7,8)	32(50,0)	96(24,0)	102(25,5)	138(34,5)	6,518	6	,368
	Erkek	33(10,8)	32(10,5)	75(24,6)	74(24,3)	91(29,8)			
S31	Kadın	22(5,5)	29(7,2)	79(19,8)	110(27,5)	160(40,0)	10,336	4	,035*
	Erkek	27(8,9)	26(8,5)	71(23,3)	92(30,2)	89(29,2)			
S32	Kadın	22(5,5)	21(5,3)	73(18,3)	110(27,5)	174(43,5)	16,289	4	,003*
	Erkek	24(7,9)	30(9,8)	76(24,9)	77(25,2)	98(32,1)			
S33	Kadın	43(10,8)	45(11,3)	112(28,0)	100(25,0)	100(25,0)	2,714	5	,744
	Erkek	27(8,9)	34(11,1)	93(30,5)	80(26,2)	71(23,3)			
S34	Kadın	29(7,2)	41(10,3)	99(24,8)	112(28,0)	119(29,8)	5,458	5	,363
	Erkek	28(9,2)	31(10,2)	87(28,5)	86(28,2)	72(23,6)			
S35	Kadın	24(6,0)	29(7,2)	95(23,8)	111(27,8)	141(35,3)	5,625	6	,467
	Erkek	27(8,9)	25(8,2)	75(24,6)	78(25,6)	100(32,7)			

*(p<0,05)

Çizelge 3.2. incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre spor ve sosyalleşme düzeyleri incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre “İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir $\chi^2=31,433$, $df=4$, $p=,000$.

“Spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissederim” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor toplumlar arası sosyal bütünleşmeyi sağlar” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor aktivitelerinde kendimi daha özgür ifade ederim” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Çizelge 3.3. Katılımcıların okul değişkenine göre sosyalleşme düzeyleri ki-kare analiz sonuçları.

		Kesinlikle Katılmıyorm	Katılmıyorm	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	x ²	df	p
S1	Lise	58 (18,6)	19 (6,1)	34(10,9)	75(24,0)	126(40,4)	11,75 ₁	4	,019*
	Ortaokul	42(10,7)	16(4,1)	44(11,2)	101(25,7)	190(48,3)			
S2	Lise	37(11,9)	82(26,3)	89(28,5)	55(17,6)	49(15,7)	2,457	4	,652
	Ortaokul	44(11,2)	89(22,6)	111(28,2)	85(21,6)	64(16,3)			
S3	Lise	29(9,3)	42(13,5)	94(30,1)	82(26,3)	65(20,8)	3,051	4	,549
	Ortaokul	37(9,4)	60(15,3)	96(24,4)	109(27,7)	91(23,2)			
S4	Lise	33(10,6)	40(12,8)	52(16,7)	87(27,9)	100(32,1)	5,668	4	,225
	Ortaokul	24(6,1)	45(11,5)	71(18,1)	125(31,8)	128(32,6)			
S5	Lise	32(10,3)	29(9,3)	62(19,9)	87(27,9)	102(32,7)	4,306	4	,336
	Ortaokul	31(7,9)	36(9,2)	61(15,5)	119(30,3)	146(37,2)			
S6	Lise	40(12,8)	71(22,8)	75(24,0)	78(25,0)	48(15,4)	4,839	4	,304
	Ortaokul	69(17,6)	80(20,4)	81(20,6)	92(23,4)	71(18,1)			
S7	Lise	37(11,9)	39(12,5)	83(26,6)	92(29,5)	61(19,6)	5,473	4	,242
	Ortaokul	35(8,9)	45(11,5)	100(25,4)	109(27,7)	104(26,5)			

Çizelge 3.3. (Devam). Katılımcıların okul değişkenine göre sosyalleşme düzeyleri ki-kare analiz sonuçları.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	x2	df	p
S8	Lise	43(13,8)	63(20,2)	100(32,1)	51(16,3)	55(17,6)	19,572	5	,002*
	Ortaokul	75(19,1)	66(16,8)	78(19,8)	86(21,9)	88(22,4)			
S9	Lise	84(26,9)	77(24,7)	65(20,8)	49(15,7)	37(11,9)	7,921	4	,095
	Ortaokul	125(31,8)	70(17,8)	73(18,6)	62(15,8)	63(16,0)			
S10	Lise	45(14,4)	69(22,1)	93(29,8)	61(19,6)	44(14,1)	14,060	4	,007*
	Ortaokul	69(17,6)	53(13,5)	103(26,2)	87(22,1)	81(20,6)			
S11	Lise	27(8,7)	72(23,1)	105(33,7)	62(19,9)	46(14,7)	11,406	4	,022*
	Ortaokul	63(16,0)	78(19,8)	115(29,3)	66(16,8)	71(18,1)			
S12	Lise	34(10,9)	31(9,9)	97(31,1)	85(27,2)	65(20,8)	,898	4	,925
	Ortaokul	41(10,4)	45(11,5)	120(30,5)	99(25,2)	88(22,4)			
S13	Lise	26(8,3)	31(9,9)	72(23,1)	91(29,2)	92(29,5)	3,804	4	,433
	Ortaokul	35(8,9)	38(9,7)	73(18,6)	108(27,5)	139(35,4)			
S14	Lise	28(9,0)	28(9,0)	70(22,4)	93(29,8)	93(29,8)	4,083	4	,395
	Ortaokul	31(7,9)	40(10,2)	78(19,8)	102(26,0)	142(36,1)			
S15	Lise	27(8,7)	38(12,2)	76(24,4)	93(29,8)	78(25,0)	1,869	4	,760
	Ortaokul	32(8,1)	36(9,2)	102(26,0)	120(30,5)	103(26,2)			
S16	Lise	22(7,1)	37(11,9)	78(25,0)	81(26,0)	94(30,1)	4,314	4	,365
	Ortaokul	38(9,7)	36(9,2)	83(21,1)	106(27,0)	130(33,1)			
S17	Lise	29(9,3)	36(11,5)	50(16,0)	76(24,4)	121(38,8)	8,352	4	,079
	Ortaokul	30(7,6)	24(6,1)	68(17,3)	115(29,3)	156(39,7)			
S18	Lise	19(6,1)	33(10,6)	74(23,7)	80(25,6)	106(34,0)	8,408	4	,078
	Ortaokul	31(7,9)	28(7,1)	69(17,6)	121(30,8)	144(36,6)			
S19	Lise	22(7,1)	22(7,1)	69(22,1)	76(24,4)	123(39,4)	3,361	4	,499
	Ortaokul	28(7,1)	23(5,9)	73(18,6)	117(29,8)	152(38,7)			
S20	Lise	21(6,7)	29(9,3)	64(20,5)	97(31,1)	101(32,4)	2,876	5	,719
	Ortaokul	35(8,9)	31(7,9)	86(21,9)	111(28,2)	129(32,8)			
S21	Lise	30(9,6)	29(9,3)	63(20,2)	72(23,1)	118(37,8)	1,196	4	,879
	Ortaokul	36(9,2)	31(7,9)	79(20,1)	103(26,2)	144(36,6)			
S22	Lise	63(20,2)	55(17,6)	74(23,7)	59(18,9)	61(19,6)	7,394	5	,193
	Ortaokul	94(23,9)	47(12,0)	86(21,9)	85(21,6)	81(20,6)			
S23	Lise	37(11,9)	55(17,6)	89(28,5)	63(20,2)	68(21,8)	9,230	4	,056
	Ortaokul	57(14,5)	44(11,2)	99(25,2)	101(25,7)	92(23,4)			
S24	Lise	29(9,3)	34(10,9)	64(20,5)	76(24,4)	109(34,9)	4,243	4	,374
	Ortaokul	25(6,4)	38(9,7)	71(18,1)	113(28,8)	146(37,2)			
S25	Lise	20(6,4)	35(11,2)	74(23,7)	83(26,6)	100(32,1)	4,902	4	,297
	Ortaokul	38(9,7)	30(7,6)	92(23,4)	111(28,2)	122(31,0)			
S26	Lise	22(7,1)	31(9,9)	74(23,7)	91(29,2)	94(30,1)	1,786	4	,775

Çizelge 3.3. (Devam). Katılımcıların okul değişkenine göre sosyalleşme düzeyleri ki-kare analiz sonuçları.

		Kesinlikle Katılmıyor	Katılmıyor m	Kararsız m	Katılıyor m	Kesinlikle Katılıyor	x ²	df	p
	Ortaokul	29(7,4)	29(7,4)	91(23,2)	115(29,3)	129(32,8)			
S27	Lise	21(6,7)	27(8,7)	71(22,8)	80(25,6)	113(36,2)	4,522	5	,477
	Ortaokul	26(6,6)	34(8,7)	69(17,6)	111(28,2)	153(38,9)			
S28	Lise	26(8,3)	27(8,7)	53(17,0)	86(27,7)	119(38,3)	8,436	5	,134
	Ortaokul	23(5,9)	19(4,8)	84(21,4)	106(27,0)	161(41,0)			
S29	Lise	20(6,4)	27(8,7)	70(22,4)	85(27,2)	110(35,3)	2,008	4	,734
	Ortaokul	34(8,7)	31(7,9)	77(19,6)	111(28,2)	140(35,6)			
S30	Lise	29(9,3)	36(11,5)	78(25,0)	75(24,0)	93(29,8)	7,245	6	,299
	Ortaokul	36(9,2)	28(7,1)	93(23,7)	101(25,7)	135(34,4)			
S31	Lise	26(8,3)	28(9,0)	64(20,5)	92(29,5)	102(32,7)	3,910	4	,418
	Ortaokul	23(5,9)	27(6,9)	86(21,9)	110(28,0)	147(37,4)			
S32	Lise	25(8,0)	24(7,7)	73(23,4)	79(25,3)	111(35,6)	5,033	4	,284
	Ortaokul	21(5,3)	27(6,9)	76(19,3)	108(27,5)	161(41,0)			
S33	Lise	28(9,0)	47(15,1)	88(28,2)	79(25,3)	70(22,4)	9,553	5	,089
	Ortaokul	42(10,7)	32(8,1)	117(29,8)	101(25,7)	100(25,4)			
S34	Lise	24(7,7)	33(10,6)	88(28,2)	85(27,2)	82(26,3)	1,954	5	,855
	Ortaokul	34(8,7)	39(9,9)	98(24,9)	113(28,8)	109(27,7)			
S35	Lise	21(6,7)	24(7,7)	79(25,3)	85(27,2)	103(33,0)	2,292	6	,891
	Ortaokul	30(7,6)	30(7,6)	92(23,5)	104(26,5)	136(34,6)			

* $p < 0,01$

Çizelge 3.3. incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların ortaokul ve lise değişkenine göre ki-kare analiz sonuçları verilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde; S1 olarak kodlanmış olan “İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilğim ve yeteneğim belirleyicidir” maddesine verilen cevaplar lise öğrencileri ile ortaokul öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur, $x^2 = 11,751$, $df = 4$, $p = ,019$.

Ortaokul ve lise öğrencilerin S8 olarak kodlanmış olan “Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır” maddesine verilen cevapları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir, $x^2 = 19,572$ $df = 4$, $p = ,002$.

Elde edilen bulgular ışığında Ortaokul ve lise öğrencilerinin S10 olarak kodlanmış olan “Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan

hoşlanırım” maddesine verdikleri cevap sonuçları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. $\chi^2= 14,060$ $df= 4$, $p=,007$.

Ortaokul ve lise öğrencilerinin S11 olarak kodlanmış olan “Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum” maddesine verdikleri cevaplar incelendiğinde yine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir, $\chi^2= 11,406$ $df= 4$, $p=,022$.

4. TARTIŞMA

Bu çalışmada araştırma yöntemi olarak anket uygulanmıştır. Literatür taraması olarak spor ve sosyalleşme ile ilgili yazılan eserler ve yapılan araştırmalar incelenmiştir. Uygulanan anket ve elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Bu veriler spor aktivitelerinin öğrencilerin sosyalleşmesinde etkili olduğu sonucunu çıkarmıştır.

Araştırmaya katılan deneklerin cinsiyet dağılımına bakıldığında % 43,3 oranında 305 katılımcı erkeklerden oluşmakta iken, %56,7 oranında 400 katılımcı kadın deneklerden oluşmaktadır. Toplamda ise 705 gönüllü denek olarak katılmıştır.

Çizelge 2.2 de yaş grupları incelendiğinde 13-14 yaş aralığının %57,6 oranında 15-16 yaş aralığının %38,6 oranında 17-18 yaş aralığının %3,7 oranında 19 yaş ve üzerinin ise %0,1 oranında olduğu görülmektedir. Buna göre araştırmaya katılan denek grubunun ülkemizde okula başlama yaşı göz önüne alındığında 13-14 yaş aralığı öğrencilerin ortaokul 7 ve 8. sınıf düzeyinde olduğu 15-16 yaş aralığı öğrencilerin ise lisede 9-10. Sınıf olduğu 17-18 yaş aralığı lise 11-ve 12. sınıflar olduğu görülmektedir. A.B.B. Okullar ligine katılım aralığının ortaokul 7 ve 8. Sınıf ile lise 9-10. Sınıflar arasında yoğun olduğu lise 11 ve 12.sınıf öğrencilerinin daha çok üniversite sınavı kaygıları ve sınav hazırlığı nedeniyle katılım noktasında ilgili olmadıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların % 63,3 oranında katılımcının haftalık 20-40 TL arası harcama yaptıkları görülmüştür. Bu oran ekonomik olarak yüksek olmayan bir orandır. Katılımcıların haftalık harcamalarından gelir düzeylerinin çok yüksek olmadığı sonucunu varılabilir. % 20,7 oranında denek ise haftalık 41-60 TL arası harcama belirtmiştir. Bu iki oran birleştirildiğinde % 84 oranı çıkmaktadır. A.B.B. okullar ligine katılan öğrencilerin haftalık para harcama değerleri düşük seviyededir ve ekonomik durumları çok iyi değildir.

Araştırmaya katılan katılımcıların % 23,1 oranında ailesinin aylık gelirin asgari ücret seviyesinde olduğunu belirtmişlerdir. % 31,6 oranında 1601-3000 TL arası, % 26,5 oranında 3001-5000 TL arasında olduğunu, % 11,5 oranında 5001-8000 TL arası olduğunu ve % 7,2 oranında ailesinin aylık gelir seviyesinin 8001 TL ve üzeri olduğunu beyan etmişlerdir. Ülkemizde yaşam ve geçim standartlarının sınırı düşünüldüğünde asgari ücret ve 5000 TL ve altındaki oranların toplam yüzdesi % 81,2

civarındadır. Bu oran katılımcıların ailelerinin gelir seviyesinin orta düzeyde olduğu sonucunu doğurmaktadır. Buradan hareketle orta gelir grubunun çokluğu ülkemizin genel yapısını yansıttığı söylenebilir. A.B.B. okullar ligine katılan öğrencilerin ailelerinin ekonomik düzeyi orta gelir seviyesindedir. Şahan (2007) ve Tunçalp (2011) yaptığı araştırmada çıkan sonuçlar göz önüne alındığında öğrencilerin aile gelir dağılımlarında gelir seviyelerinin yüksek olmadığı orta gelir düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Yaptığımız çalışmayla paralellik göstermektedir

Katılımcıların anne eğitim durumları tablosu incelendiğinde zorunlu eğitim kapsamında olan İlköğretim ve lise toplamda % 74,6 çıkmıştır. Okuryazar değil sorusuna verilen cevapların yüzdesi % 5,5 çıkmıştır. Antalya'ya dışarıdan gelen göçlerin bu oranda etkisi olduğu düşünülmektedir. Yine aynı tabloda bölgesel farklılıklar, büyükşehir ve coğrafi gelişmişlik düzeyinin etkisiyle deneklerin verdiği cevaplarda anne üniversite mezunu oranı %19,9 gibi yüksek bir değer çıkmıştır.

Deneklerin verdiği cevaplarda baba eğitim durumları tablosunda zorunlu eğitim olan ilköğretim ve lise toplamı % 70,1 çıkmıştır. Anne eğitim durumlarından biraz daha düşük seviyededir. Okuryazar değil oranı anne eğitim durumuna göre iyi seviyede % 2,3 tür. Üniversite mezunu oranı ise anneye oranla fazladır. % 27,7 oranının çıkmasında Çevresel faktörler, büyükşehir olması, coğrafi gelişmişlik gibi faktörler söylenebilir. A.B.B. okullar ligine katılan öğrencilerin anne baba eğitim düzeylerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça çocuklarını sportif faaliyetlere yönlendirme ve gençlerin sosyalleşmesine olan katkıları artmaktadır. Tunçalp (2011) yaptığı araştırmada katılan öğrencilerin verdiği cevaplarda baba eğitim durumu sonuçları bizim çalışmamıza yakın sonuçlar verse de anne eğitim durumunda % 72,6 oranında ilköğretim çıkması ebeveyn eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki görülememiştir. Şahan(2007) yaptığı çalışmada ise anne ve baba eğitim durumları üzerindeki verilen cevaplar çalışmamızla benzerlikler göstermektedir.

Anne meslek dağılımları tablosuna bakıldığında çiftçi mesleği % 6,0 ile en düşük orandır. Deneklerin çoğunluğunun Büyükşehir sınırları içerisinde yaşaması çiftçilik uğraşının daha çok kırsal kesimlerde yapıyor olması nedeniyle bu oran normaldir. En yüksek çıkan oran ise ev hanımı % 38,9 Türk toplumunun geleneksel yapısıyla örtüşen annenin evin içişleri ve çocukları yetiştirme rolünün sonucudur.

Araştırmaya katılan denek grubunda baba mesleği dağılımları tablosunda en düşük oran olarak %3,3 çalışmıyor cevabı görülmektedir. Yaşadığı şehrin sahil kenti olması, Büyükşehir olması, turizm imkânlarının olması münasebetiyle işsizlik oranının çok düşük bir seviyede olması beklenen bir sonuçtur. En yüksek oran olan % 32,9 diğer cevabı ve % 19,1 işçi cevapları turizm bölgesi olan Antalya ilinde baba mesleklerinin turizm sektörü içerisinde farklı meslek gruplarından olduğunu göstermektedir.

Deneklerin ankete verdiği cevaplara bakıldığında kardeş sayıları dağılımı incelendiğinde bir kardeşi olanların yüzdesi %39,1 ile en yüksek oran olarak çıkmıştır. Ailelerin fazla çocuk yapma eğilimlerinin olmadığı bir veya iki çocukla ailelerin çoğaldığı görülmektedir. En düşük oran olan beş ve fazlası % 4,4 şeklindedir. Büyükşehir gelen göçler olsa da ailelerin eğitim kültür düzeylerinin artması ve geçim kaygısı dolayısıyla çok çocuk yapma eğilimleri azalmıştır. Tunçalp (2011) yaptığı araştırmada katılan öğrenciler kendileri ile beraber % 32,7 oranında 4 kardeşe, % 27,8 oranında 3 kardeşe, % 17,3 oranında 5 kardeşe, % 8,9 oranında 6 ve daha fazla kardeşe sahiptir. İki kardeş olanların oranı % 7,1 ve tek çocuk olanların oranı ise % 6,1 olduğu görülmüştür. Bölgesel gelişmişliklerin ve eğitim düzeyinin bu farkı çıkardığı düşünülmektedir.

Deneklerin spor yapma sıklığı incelendiğinde hafta içi her gün % 36,2 haftada üç gün % 33,2 şeklinde toplamda ise % 69,4 oranında spor yapma sıklığının yüksek bir seviyede olduğu gözlemlenmektedir. Bunda etkili olan coğrafi bölge, iklim şartlarının uygun olması, yılın on iki ayında spor yapabilme imkânlarının olmasıdır. Ailelerin bilinç düzeylerinin artmasıyla spora yönlendirmelerin fazlaşması çocuklarını spor kurslarına ve kulüplerine kaydettirip spor yapmalarını sağlaması, belediyelerin yaz ve kış spor faaliyetleri özellikle okullarda beden eğitimi öğretmenlerinin hafta içerisinde kurs ve egzersiz çalışmaları bunda etkili olmuştur.

Çizelge 2.11' e bakıldığında anketimize katılan deneklerin spor ile ilgilenme amaçları incelendiğinde en yüksek oranda % 43,0 olarak kişisel beceri ve yetenek cevabı yer almaktadır. Bireylerin kişisel beceri ve yeteneklerini fark edebilmeleri bilinçlenme sürecini beraberinde getirir. Bilinçlenme süreciyle kişi kapasite ve yeteneklerinin farkına varır ve yapabileceği, becerebileceği spor branşını seçerek ilerleme, kendini geliştirme çabası içerisinde olur. Verilen bu cevap bilinçlenme

düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ailenin eğitim düzeyi ve çevresel faktörlerde bu bilinçlenme düzeyini etkilemektedir. Bu konuda Ağkurt (2018) yaptığı araştırmada kişisel beceri ve yetenek cevabı % 21 olduğu en yüksek oranın ise % 32,3 ile sağlıklı yaşam seçeneği olduğu görülmektedir. Şahan (2007) yaptığı araştırmada sağlıklı yaşam için spor yüzdesi en yüksek çıkmıştır ve bizim çalışmamızla farklılık arz etmektedir.

Deneklerimize sorulan sorulardan sezonda tiyatro ve ayda sinemaya gitme sıklıklarına verilen cevaplarda tiyatroya hiç gitmem cevabı % 43,3 şeklindedir. Gidemeyenlerin oranı yüksek gözüktü de % 40,3 oranında bir iki defa gidiyorum seçeneğinin çıkması ise bölgesel kalkınmışlığın önemli bir göstergesidir. Coğrafi konum, turizm bölgesi olması, eğitim seviyesinin yüksek olması bunların temelini oluşturur. Sinemaya gitme sıklığım ise ayda bir iki defa cevabıyla % 49,8 oranında en yüksek şekildedir. Bölgesel kalkınmışlık, kültür seviyesin yüksek olması, sosyal ve kültürel faaliyetlerin insanların hayatlarında önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Hiç gitmem seçeneği tiyatroya göre daha az çıkmıştır. Tiyatroya göre sinemaya olan ilgi daha fazladır. Günümüzde kültür sanat faaliyetlerinden tiyatro devlet eliyle ve belediyeler aracılığıyla ve belirli mekânlarda daha çok yapılmaktadır. Oysaki diğer bir kültür sanat faaliyeti olan sinema insanların sürekli bulunduğu alışveriş merkezleri, şehrin merkezi noktaları gibi göz önünde bulunan yerlerde ulaşılması kolay bir faaliyet alanı sunmaktadır.

Çizelge 3.2’ de görüldüğü gibi cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde deneklerin “ilgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilğim ve yeteneğim belirleyicidir” sorusuna verdikleri cevapta anlamlı bir ilişki vardır. Büyük oranda (% 87) “kesinlikle katıldıklarını” belirtmişlerdir. Erkekler göre kadınlar daha baskındır.

Deneklerin “spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem” sorusuna verdikleri cevaplar ile anlamlı bir ilişki vardır. Katılıyorum % 53, kesinlikle katılıyorum cevabının ise % 43 oranında olduğu görülmektedir.

“Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam” sorusunda da anlamlı fark bulunmuştur. Kesinlikle katılıyorum cevabı % 67 oranında gözükmektedir. Yine kadınlar erkeklere göre baskındır.

Bir başka anlamlı ilişki bulunan değişken ise “İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilir” Burada katılıyorum % 60 civarında bir oran gözükürken erkekler kadınlara göre daha baskındır.

“Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissederim” değişkenimizde anlamlı bir fark bulunmuştur. %58 oranında kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu cevaplardan da anlaşılmaktadır ki takım sporlarına katılan bireylerde yalnızlık hissi bulunmamaktadır. Katılımcıların arkadaş gruplarıyla spor yapmaktan hoşlandıklarını ve takım sporlarını tercih ettiklerini göstermektedir. Bu tür spor aktiviteleri kişinin kendini gerçekleştirme, işbirliği, dayanışma, paylaşımcı ve sosyalleşmeyi sağlayan faaliyetler olmaktadır. Burada da kadınlar erkeklere göre daha baskındır.

Bir başka değişkenimiz ise “takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum” anlamlı bir fark vardır. Burada % 90 oranında kadın ve erkeklerin desteklediği görülmektedir. Spor, uğraşan bireylerin hepsine yakınında kendine güven duygusunun gelişmesi ve liderlik özelliklerinin ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

“Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur” değişkenimizde anlamlı bir fark bulunmuştur. Yine deneklerin bu soruya verdikleri cevaplar ile destekledikleri görülmektedir. Kadınlar erkeklere göre daha baskındır.

Çizelgemizde belirtilen “spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim” sorumuzda anlamlı bir fark bulunmuştur.

Çizelgede görüldüğü gibi “her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım” sorusunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Bir başka soruda “diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim” cevabında anlamlı fark görülmektedir. Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum seçeneklerinin fazla çıkması spor yapan bireylerin haklarını savunmak noktasında kendilerinden taviz vermediklerini doğruyu söylemek ve savunmak adına gerekirse grup üyeleri, takım arkadaşları tarafından reddedilmeyi göze aldıkları görülmektedir. Spor faaliyetlerinin kişiyi sosyalleştirdiği ve olgun bir fert olarak toplum içerisinde yer edinmesine katkı sağladığı söylenebilir.

“Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim”, “spor toplumlar arası bütünleşmeyi sağlar”, “spor aktivitelerinde kendimi daha özgür hissedirim” değişkenlerinde de anlamlı fark bulunmuştur. Bu farklardan da görülmektedir ki araştırmamıza katılan deneklerin hem erkek hem de kadınların sporun toplumsal bütünleşmeye katkısının bulunduğu ve bireylerin kendilerini özgür hissettikleri ve güven duygusunun gelişmesine katkıda bulunduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Tunçalp (2011) yaptığı çalışmada spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar ve spor aktivitelerinde kendimi daha özgür hissedirim sorularında en yüksek oranda katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabı verdikleri görülmüştür. Bu sonuçlar yapmış olduğumuz çalışmayla paralellik göstermektedir.

Yine cinsiyet değişkeni çizelgesi incelendiğinde “spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım”, “spor eğitimi toluuma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar”, “spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar”, “boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım”, “arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım” değişkenlerinde anlamlı fark bulunmuştur. Sporun toplum üyelerinin kaynaşması, işbirliği içerisinde olması, kendini kolay ifade edebilme olanaklarını sunması, kişinin sosyalleşmesini sağlaması noktasında faydalı ve pozitif katkılar sunduğu kabul edilmektedir. Bu farklarda daha çok kadınların erkeklere göre baskın olduğu görülmüyor. Buda araştırmamıza katılan deneklerin yaşadığı coğrafya, iklim, kültürel çevre gibi nedenlerin kadınlar üzerinde daha fazla etkili olduğunu söyleyebiliriz. Snyder ve arkadaşlarının (1983) yaptıkları çalışmada katılımcıların % 92’si sporu arkadaşlarıyla birlikte olmanın ve iyi zaman geçirmenin yolu olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sonuç araştırmamızla paralellik göstermektedir.

Çelik (2002), Şahan (2007), Tunçalp (2011) yapmış oldukları çalışmalarda sporun sosyalleşme üzerine etkisinin önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Şahan(2007), Ağkurt (2018) yapmış oldukları çalışmalarda kadın katılımcıların spor ile sosyalleşme düzeylerinin erkek katılımcılara oranla yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonuçlar araştırmamızla aynı noktada kesişmektedir.

Çizelge 3.3’ de araştırmaya katılan deneklerin okul değişkenine göre sosyalleşme düzeyleri incelendiğinde 4 maddede anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu maddeler ise “ilgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilğim ve yeteneğim

belirleyicidir” katılımcıların tamamı orana yakını % 88 oranında bu fikre kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ortaokul öğrencilerinin lise öğrencilerine göre bu konuda daha kararlı oldukları görülmektedir. Deneklerin bilinç düzeyleri ve yeteneklerinin farkına varmalarında spora ilgili ve yatkın ailelerin payı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca gençlerimizi spora teşvik eden, yönlendiren ve yeteneklerini fark ederek onlara hedefler belirleyen Beden Eğitimi öğretmenlerin ve antrenörlerin payının yüksek olduğu düşünülmektedir.

Çizelgede belirtilen “hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır” sorusunda anlamlı bir fark görülmüştür. Bu farktan da anlaşılmaktadır ki sporun sosyalleşme aracı olarak önemli bir görevi olduğu görülmektedir. Spor kavramı insanları birbirleriyle tanıştırmayı yaklaştırdığı gibi toplumlarından birbirleriyle kaynaşmasını yakınlaşmasını sağlayarak insanlığın barış içinde huzurlu yaşamlarına katkı sunmaktadır. Bu yönüyle sporun sosyalleşme üzerindeki etkisi olduğu görülmektedir. Çalışmamızdaki literatür taramasıyla paralellik arz etmektedir

Çizelgede diğer fark bulunan diğer değişken ise “duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam” sorusuna verilen cevapta katılımcılarımızın spor yaptıkları süreç içerisinde duygularını da katarak hareket tarzı belirlediklerini göstermektedir. Duygularından sıyrılmak yerine sporu duygularıyla yaptıklarının veya yapmak istediklerinin sonucuna varılmaktadır. Toplumumuzda işlerimize duygularımızı karıştırdığımız gibi spor yaparken de duygularımızla hareket ettiğimiz sonucuna varılmaktadır.

Çizelgede fark bulunan son değişken ise “takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum” sorusuna verilen cevapta sporla uğraşan bireylerin sosyal yönlerinin gelişmesinin yanı sıra kendine güven duygusu, lider olma ve gruba liderlik etme özelliklerinin gelişerek ortaya çıkarıldığını göstermektedir. Spor var olan yeteneklerinin ortaya çıkarılmasının yanında kazandırdığı özgüvenle kişinin topluma liderlik, gruba liderlik özelliklerinin ortaya çıkarılmasıyla bireylerin spor aktiviteleri ve gelecek yaşamları sürecinde lider olma liderlik yapma taraflarını geliştiren ve katkı sunan bir yapı olma özelliğindedir.

Çizelge 3.3’ de 35 maddenin dört tanesi dışında anlamlı fark bulunmamaktadır. Ortaokul ve lise öğrencileri arasında sosyalleşme düzeyleri bakımından çok büyük fark olmadığı söylenebilir. Bir başka ifadeyle araştırma yapılan grubun tamamının birbirine yakın kültürel ve sportif davranışlar sergilediği söylenebilir. Bunun en temel sebepleri yaş aralıklarının yakın olması, gelişim süreçlerinin yakınlığı, çevresel faktörler gibi temel etkenler sayılabilir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yaptığımız araştırmanın sonucunda ortaokul ve lise dönemlerindeki gençlerimizin sosyalleşmesinde aile, okul ve eğitim, arkadaş ve akran grupları, kitle iletişim araçları gibi sosyalleşme faktörlerinin yanı sıra spor faaliyetlerinin ve sportif aktivitelerin önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Yapılan spor faaliyetlerinin eğitim kurumları olan okullarda düzenli bir şekilde yapılması ve bu tür faaliyetlerde Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi örneğinde olduğu gibi yerel yönetimlerin de sorumluluk alarak gençlerimizin sosyalleşmesine katkı sunmaları gerekmektedir.

İnsanların sporu hayatın vazgeçilmez bir unsuru haline getirmesi ve günlük yaşamlarına sporu küçük yaşlardan itibaren sokarak sosyalleşmelerini sağlamanın yanı sıra kariyer ve meslek edinme, stresten uzaklaşma ve sağlıklı yaşamının temel ögesi şeklinde görmeleri sağlanmalıdır. Spor aynı zamanda kişilerin ve toplumların birbirleriyle sağlıklı ilişki yürütmesinde vazgeçilmez bir araçtır.

Genç nesillerin sosyalleşmesini sağlayan çeşitli spor faaliyetlerine eğitim kurumlarının yanında yerel yönetimlerinde katkı sunması önem arz etmektedir.

Sonuç olarak; sporun bireylerin sosyalleşmesinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Öneriler

Araştırma ile ulaşılan sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

- Sporun sosyalleşme sürecindeki önemi, okul öncesi dönemden başlayarak her türden eğitim kurumunda işinin uzmanı kişiler tarafından anlatılmalıdır.
- Beden eğitimine ve spor faaliyetlerine gerekli önem verilerek çeşitliliğin artması desteklenmelidir.
- Ortaokul ve liselerde uygulanan Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin sistemli bir şekilde yapılması gençlerimize düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırmaya ve ileriki yaşamlarında da spor yapmalarına olanak sağlayacaktır.
- Eğitim kurumları yapımı planlanırken spor alanlarının palana dâhil edilmesi çocuklarımızın ve gençlerimizin sosyalleşmelerine önemli bir katkı sunacaktır.

- Ülkemizde gençlerimizin kötü alışkanlıklar ve çeşitli bağımlılıklardan uzak durmaları için Beden eğitimi ve spor faaliyetlerine gereken önem ve öncelik verilmeli ve gençlerin sosyalleşmesi sağlanmalıdır.
- Ortaokul son sınıf öğrencilerinin liseye geçiş sınavı, lise son sınıf öğrencilerinin üniversite sınavı ve gelecek kaygısı gençlerin spor ve kültürel faaliyetlerden uzak durarak sosyalleşmelerini engellemektedir. Aynı doğrultuda ebeveynlerin spora ayrılan zamanı boşa geçmiş zaman faaliyeti olarak değerlendirmektedir. Ailelerin bilinç düzeyini artırmak için çeşitli çalışmalar yapılmalıdır.
- Sosyal belediyeçilik anlayışıyla yerel yönetimlerin gençlerimizin sosyalleşmesi noktasında çeşitli sportif organizasyonlarla üzerine düşen görevi yerine getirmelidir. Bu tip organizasyonları kısa sürelerde değil de seneye yayarak devamlılık sağlanmalıdır.
- Belediyelerin eğitim kurumlarıyla sürekli irtibat halinde olmalı okulların spor alanlarının yapımı, düzenlenmesi ve çeşitli organizasyonlarda gençlerin sosyalleşmesi için okullarla birlikte faaliyetler yapması gerekmektedir.
- Özellikle bayanların ve engellilerin çeşitli sportif faaliyetler yapması için organizasyonlar düzenlenmeli ve bu tür çalışmaların ülke geneline yayılmalıdır.
- Bu araştırma sonuçları Türkiye'deki diğer illerde yapılacak sportif çalışmalara öncülük edebilir, dikkat çekebilir.
- Spor yapan çocukların ve gençlerin sosyalleşmesini amaçlayan deneysel uygulama modelleri araştırmaları tasarlanabilir.

6. KAYNAKLAR

- Acet M, 2005. Sporda saldırganlık ve şiddet. Morpa Kültür Yayınları İstanbul. s.78-80
- AÖF (Açık Öğretim Fakültesi), 2003. Davranış bilimlerine giriş. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. s.77.
- Açıkkada C, Ergen E, 1990. Bilim ve spor. Ankara: Ofset Matbaacılık.
- Afacan HH, 2001. Toplum bilimi. Konya.
- Ağkurt E, 2018. Üniversite öğrencilerinde spora katılımın sosyalleşmeye etkisi. Yüksek Lisans Tezi .Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Elazığ.
- Akay İ, 2006. Sosyalleşme sürecinde kitle iletişim araçları. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Radyo-Tv Bilim Dalı, İstanbul.
- Akdeniz S, 1994. Eğitim sosyolojisi. 3.Basım. No: 77, Marmara Üniversitesi. İstanbul: İlahiyat Vakfı Yayınları.
- Akyüz H, 1991. “Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma”. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. s.222
- Akyüz H, 2001. Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Alpar R, 2000. Spor bilimlerinde uygulamalı istatistik. GSGM Spor Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları, Yayın No:151, Ankara, s.47.
- Alpman C, 2001. Eğitim bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi. Can Matbaacılık, Ankara.
- Aracı H, 1999. Okullarda beden eğitimi. Bağırhan Yayın Evi, Ankara.
- Aries P, 1962. Centuries of childhood. Vintage Boks, New York.
- Arseven A, 2001. Alan araştırma yöntemi. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara
- Atabek E, 2003. Modern dünyada değer kayması ve gençlik. 1.Basım. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Atalay A, 1998. Spor sosyolojisi. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Aytan GK, 2010. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyalleşmelerinde Sporun Etkileri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Bahar Hİ, 2005. Sosyoloji. Ankara: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Yayınları.
- Bailey IC, 1977. Socialization in play, games and sport. Physical Educator, s, 183
- Başaran İE, 1996. Türkiye eğitim sistemi. Ankara: Yargıcı Matbaası. s.130.
- Başer E, 1998. Uygulamalı spor psikoloji. Sporsal Kuram Dizisi. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Bekir O, 1995. Gelişim psikolojisi. İmge Kitapevi, Ankara, s,109.
- Biçer T, 1987. Spor ve turizm. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Binbaşoğlu C, 1995. Eğitim psikolojisi. Ankara: Yargıcı Matbaası, 7. Baskı.
- Birsen G, 2004. Türkiye’nin toplumsal yapısı ve toplumsal kurumlar. Savaş Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, s, 188.
- Bozkurt V, 2004. Değişen dünyada sosyoloji. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Brom L, Ph, Selznick, 1965. Sociology. A tex With Adapted Readings, Harger.
- Cüceloğlu D, 1991. İnsan ve davranış psikolojinin temel kavramları. Remzi Kitapevi, İstanbul, s. 89.
- Çaha Ö, 1999. Spora yaslanarak bir nefes almak. Düşünen Siyaset Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 2, Mart, Ankara.
- Çaha Ö, 2000. Spora yaslanarak bir nefes almak. Ankara: Beta Yayınları.
- Çelik İİ, 2002. Sporun sosyalleşme sürecindeki rolü. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 123023, Yüksek Lisans Tezi, s.11-87.

- Çiftçi C, 2001. 12-16 Yaş eğitilebilir düzeyde zihinsel engelli çocuklarda beden eğitimi ve spor derslerinin bazı motorik özelliklere etkisi (Türkiye ve Almanya Uygulaması). Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.
- Demir N, 2004. Birey, toplum, bilim: Sosyoloji temel kavramlar. Turhan Kitabevi, Ankara, 23.
- Demiray U, 2003. Meslek yüksekokulları için genel iletişim. Pegem Yayıncılık, Ankara, s.9.
- Dodurgalı A, 2000. Eğitim sosyolojisi. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Dolores A, 2005. Stegelin, making the case for play policy. YC Young Children, Proquest Education Journals.
- Dönmezer S, 1994. Toplumbilim, Beta Basımevi, 11. Basım, İstanbul, s.121-126.
- Efe M, Öztürk F, Koparan Ş, Şenışık Y, 2008. 14-16 Yaş grubu erkeklerde voleybol çalışmalarının sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık üzerine etkisi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 21(1), s.69-77.
- Elkin F, 1995. Çocuk ve toplum, çocuğun toplumsallaşması. Ankara: Gündoğan Yayınları Türk Basınında Gündem Oluşturma. Ankara: Yeni Türkiye Dergisi, 1996.
- Ergun M, 1994. Eğitim sosyolojisine giriş. (Eğitim ve Toplum), Ocak Yayınları, 5. Baskı, Ankara, s.41.
- Ergün M, 1987. Eğitim ve toplum. Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınları.
- Ergün M, 1992. Eğitim ve toplum - Eğitim Sosyolojisine Giriş. Ankara: Ocak Yayınları. s.58
- Erkal M, 1982. Sosyolojik açıdan spor. İstanbul: Formül Matbaası.
- Erkal M, 1986. Sosyolojik açıdan spor. MEGS Yayın no: 30, Ankara: M. E. Basımevi s.45.
- Erkal M, 1997. Sosyoloji. İstanbul: Der Yayınları. s.95.
- Erkal M, Güven Ö, Ayan D, 1998. Sosyolojik açıdan spor. Der yayınları, 3. Baskı, İstanbul,
- Erkal M, Güven Ö, Ayan D, 2000. Sosyolojik açıdan spor. İstanbul: Der Yayınları.
- Eroğlu F, 1996. Davranış bilimleri. İstanbul, s.216-232.
- Eroğlu F, 2000. Davranış bilimleri. Beta Basım Yayın, 5. Baskı, İstanbul.
- Ertürk S, 1997. Eğitimde program geliştirme. Ankara.
- Fişekçioğlu İB, 1998. Toplumsal yaşamda sporun rolü ve önemi. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu I. Spor Kongresi, Erzurum, s. 86
- Fişekçioğlu İB, 2005. Avrupa birliği ve spor. Barem Siyaset Haber Kültür, Konya, s.14- 46.
- Göral M, 2001. Beden eğitimi ve spor bilimlerine giriş. Tuğra Ofset, Isparta.
- Gsgm, 1970. Spor toto teşkilatı başkanlığı. Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği, Ankara.
- Güçlü S, 2005. Kurumlara sosyolojik bakış. İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Güney S, 2000. Davranış bilimleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güz N, 1996. Türk basınında gündem oluşturma. Ankara: Yeni Türkiye Dergisi.
- Hazar M, 1996. Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim. Tutibay Yayınları, Ankara, s.14-15
- İmamoğlu AF, 1992. "İkibinli yıllara doğru türk sporu üzerine bazı gözlemler". Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:8, Sayı:1, Ankara. s.52-53
- İnal AN, 2003. Beden eğitimi ve spor bilimi. Ankara: Nobel Yayınları.
- İşcan F, 1988. Türklerde spor. Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğü Yayınları No:55 Ankara.
- İşler H, 2001. Beden eğitimi ve spor bilgileri. El Kitabı, Lazer Ofset, Niğde, s.338.

- Kabadayı Ş, 2010. Hentbol antrenörlerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi (Hentbol Süper Lig Örneği). Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.
- Karaküçük S, 1999. Rekreasyon boş zamanları değerlendirme. 3. Baskı, Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Kenyon G, McPherson B, 1974. Approach to the study of sport socialization. International Review Of Sport Sociology, 9(1).
- Kılıçgil E, 1985. Sosyal çevre-spor ilişkileri. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Kılıçgil E, 1998. Sosyal çevre- spor ilişkileri. Ankara: Bağırhan Yayınevi. s.59-65
- Koç S, 1994. Spor psikolojisine giriş. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Kongar E, 1981. Türkiye'nin toplumsal yapısı. 4. Basım. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Korkut H, 1984. Türk üniversiteleri ve üniversite araştırmaları. Ankara: A.Ü Basımevi.
- Köknel Ö, 1996. Bireysel ve toplumsal şiddet. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, s.15
- Kulaksızoğlu A, 2014. Ergenlikte sosyalleşme ve ahlak gelişimi. Ergenlik Psikolojisi. İstanbul: 16. Baskı, Remzi Kitapevi.
- Kuru E. 2000. Sporda psikoloji. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara.
- Küçük V, Acet M, 2001. Bir kişilik özelliği olarak suçluluk ve sporla ilişkisi. DPÜ, Sosyal Bilimler Dergisi.
- Küçük V, Koç H, 2004. Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Haziran sy.10 ss.131-141
- Küçükahmet L, Değirmencioğlu CE, Öksüzöğlu AF, ve ark, 2000. Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Morpa Spor Ansiklopedisi, 1997. Orhan Ofset, İstanbul, Cilt 4,s.249.
- Muallimoğlu N, 1998. Çocuklara ve gençlere beden eğitimi. Avcıol Basım Yayın 3. Baskı, İstanbul, s. 116
- Muluk EG, 2004. Alt sosyo-ekonomik düzeyde ki ailelerin aile yapıları ve anne çocuk ilişkisinin incelemesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Oka A, 1986. Sosyalleşme süreci ve spor. Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Orlick TD, 1974. Sport participation, a process of shaping behavior human factors.
- Ozankaya Ö, 1991. Toplum bilim. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Öktem Ş, 2003. Okullarda beden eğitimi ve sporun öğrencilerin toplumsallaşmasındaki rolü. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Erzurum
- Özkalp E, 1994. Sosyolojiye giriş. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, s.81-95.
- Özkalp E, 2005. Sosyolojiye giriş. Ekin Kitapevi, Bursa. s.131.
- Özmen Ö, 1999. Çağdaş sporda eğitim üçgeni. Bağırhan Yayınevi, Ankara, s.12-13.
- Öztürk F, 1998. Toplumsal boyutlarıyla spor. 1. Baskı, Ankara, Bağırhan Yayınevi. s.47-71.
- Öztürk, F., Şahin, Ş.K., 2007. Spor yapan ve yapmayan 9-13 yaş grubu bireylerin sosyal yetkinlik beklentisi puanlarının karşılaştırılması (Bursa Örneği). İlköğretim Online. 6(3), s.469-479.
- Özyürek M, 1986. Davranış bilimleri. Anadolu Üniversitesi Yayını, Ankara, s.110-113
- Savaş İ, 1993. Spor sözlüğü terimler ve açıklamalar. İstanbul: Remzi Kitabevi, s.32.
- Sayın Ö, 1990. Aile sosyolojisi, ailenin toplumdaki yeri. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Selçuk Z, 1997. Eğitim psikolojisi. Pegem Yayıncılık, Ankara, s.1-2.
- Snyder E, Spreitzer E, 1976. Socialization into sport. In NJ, Smelser(ed), Social Aspects Of Sport, Englewood Cliffs, NJ Prentice Hall.

- Şahan H, 2007. Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. Doktora Tezi Konya.
- Şahan H, Çınar V, Şahin MY, 2005. Gelişmekte olan ülkelerde spor organizasyonlarının ülke tanıtımına katkısı. 3. Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi, Celalabat-Kırgızistan. s.811-820.
- Şahin HM, 2006. Beden eğitimi ve spor sözlüğü. İstanbul, Morpa Yayınları s.69-318.
- Şemin RU, 1980. Gençlik psikolojisi. İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, Yayın No: 2677, İstanbul. s.189.
- Tamer K, 1988. Beden eğitimi ve oyun öğretimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Taşkesen A, 2003. Sosyalleşmede ailenin rolü. Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi, Sakarya, sayı: 5, s.25.
- Taşmektepligil Y, 1995. Sporun yaygınlaştırılmasında semt sahalarının etkileri. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tezcan M, 1984. Eğitim sosyolojisi. Ankara: Çağ Matbaası.
- Tezcan M, 1991. Toplumsal ve kültürel değişme. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayını, Ankara.
- Toksöz, İ. 2008. Eurofit testleri ile fiziksel koordinasyonların incelenmesi. Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Tolon B, İsen G, Batmaz V, 1991. Sosyal psikolojisi. Adım Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- Tuncay R, 1991. Rehberlik ve beden eğitimi. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 334. İzmir.
- Tunçalp Ö, 2011. Seçilmiş ortaöğretim öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde beden eğitimi ve spor aktivitelerinin rolü. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya.
- Uluğtekin S, 1991. Hükümlü çocuk ve yeniden toplumsallaşma. Bizim Baro, Ankara.
- Yetim AA, 2000. Sporun sosyal görünümü. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı 1, Cilt 5.
- Yetim AA, 2000. Sosyoloji ve spor. Topkar Matbaacılık, Ankara, s.65-152.
- Yetim AA, 2005. Sosyoloji ve spor. Morpa Kültür Yayınları Ltd. Şti. Yayıncılık Matbaası, İstanbul, s.168-203.
- Yetim AA, 2008. Sosyoloji ve spor. Bilge Ofset Matbaacılık Yayıncılık, Maltepe/Ankara, s.30-179.
- Yetim AA, 2011. Sosyoloji ve spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

7. EKLER

EK A: Etik Kurul Kararı

T.C
Selçuk Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Kararı

Karar Sayısı : {}

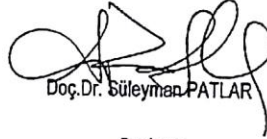
Sayın : İbrahim Bülent FİŞEKÇİOĞLU

Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Selçuklu / KONYA

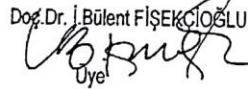
Yürütücü : İbrahim Bülent FİŞEKÇİOĞLU

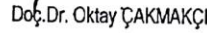
Yrd.Araştırmacı : Adem SAYKAL

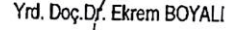
"Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü (Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Örneği) " isimli yüksek lisans tez öneriniz incelenmiş ve Fakültemiz Girişimsel Olmayan Etik Kurul yönergesine uygunluğuna oy birliği/ oy çokluğu ile karar verilmiştir. 16.02.2018

Doç.Dr. Süleyman PATLAR

Başkanı

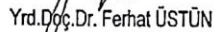

Doç.Dr. İbrahim Bülent FİŞEKÇİOĞLU
Üye

Doç.Dr. Oktay ÇAKMAKÇI

Yrd. Doç.Dr. Ekrem BOYALI

Üye

Üye

Yrd.Doç.Dr. Ferhat ÜSTÜN

Raportör

1. Etik Kurul Kararları Spor Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Yönergesine göre verilmektedir.
2. Etik Kurul Kararları danışma niteliğindedir. Üyeler projeler hakkında verdikleri kararlardan dolayı idari ve cezai sorumluluk taşımaz.
3. Projenin yürütülmesi sırasında oluşacak olumsuzluklarda proje yürütücülerinin sorumludur.
4. Etik Kurul Raporu verilen projelerde daha sonra proje ile ilgili bir değişiklik (araştırmacı, yöntem vb.) olması durumunda Etik Kuruldan yeniden onay alınması gerekmektedir. Aksi takdirde önceden alınmış olan rapor geçerliliğini yitirecektir.

EK B: Sağlık Bilimleri Enstitüsünün Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 13/03/2018-E.6103

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 74668451-044/
Konu : Anketler

Sayın; Adem SAYKAL

Antalya Büyükşehir Belediyesi "Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü (Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Örneği)" isimli anket çalışmanız değerlendirilmiş olup Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden de izinlerin alınması kaydıyla uygun olduğuna dair ilgili yazı ekte gönderilmiştir.
Bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır
Dr.Öğr.Ü. Fatih KARA
Enstitü Müdür Yardımcısı

Ek :1 Adet Yazı

Evrakı Doğrulamak İçin : http://193.255.244.181/enVision/Sorgula/Validate_Doc.aspx?V=BE6EBJOL9
T.C. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Alaeddin Keykubad Yerleşkesi Yeni
İstanbul Caddesi No:335 Selçuklu-KONYA
Bilgi için: Esin DEN HEETEN Faks:3322410551
e-Posta :sagbil@selcuk.edu.tr Elektronik Ağ :www.selcuk.edu.tr selcukuniversitesi@hs01.kep.tr

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

EK C: Antalya Büyükşehir Belediyesi İzin Onayı

12/03 2018 11:38 FAX

0001

Antalya Büyükşehir Belediyesi
Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü
Sayı: 12689481-044-E.115/10485
Tarih: 07.03.2018
Dosya Numarası: 2018-41507

T.C.
ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : 12689481-044-E.115/10485
Konu : Anket Çalışması

07.03.2018

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 22.02.2018 tarih ve 74668451-044/E.4577 sayılı yazınız.

İlgi yazınız incelenmekle, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Adem SAYKAL'ın Belediyemizce uygulamaya konulan Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Projesi'ne katılan sporcu-öğrencilere yönelik olarak "Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü(Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Örneği) konulu anket çalışması yapılabilmesi için izin talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Projesi'nin paydaşı olan Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden de gerekli izinlerin alınması kaydıyla, söz konusu anket çalışmasının yapılmasında belediyemizce herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

e-imzalıdır

Sanem ÖZTÜRK
Genel Sekreter Yardımcısı

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	
Tarih	12.03.2018
No.	125
Ekl	
Rafine	

0332 2410551

Yatay Sekreterlik Mah. Adnan Menderes Bulvarı No:20 Muratpaşa/ANTALYA
Telefon No: 0(242) 249 50 00 | Faks: 0(242) 249 52 75
İnternet Sitesi: www.antalya.bel.tr - KEP Adresi (Genel Evrak): abb@hs01.kep.tr

Sayfa 1 / 1

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
<http://ebelge.antalya.bel.tr/imza/Belge/Sorgulama> adresinden Doğrulama Kodu : 2896348A Belge No: 12689481-044-E.115/10485 ile doğrulayabilirsiniz.

EK D: Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Onayı

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-20-E.7228597

09.04.2018

Konu : Anket Uygulaması

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Selçuk Üniversitesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Adem SAYKAL'ın "Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü (Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Örneği) " adlı araştırmasını, Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligne 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında katılan Ortaokul ve Lise seviyesi öğrencilerine uygulama isteği ile ilgili 23/03/2018 tarihli dilekçesi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 09/04/2018 tarihinde incelenerek "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca, "Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü (Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Örneği) " isimli araştırmasını ,Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligne 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında katılan Ortaokul ve Lise sporcu öğrencilere, bahse konu Genelge ve çalışma takvimi doğrultusunda, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapılması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarımızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 23/02/2015 tarih ve 5347 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
09.04.2018

Yüksel ARSLAN
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeler07@mcb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet KARAKAŞ Md. Yrd.
Tel: (0 242) 238 60 00
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden b4db-7b12-3d0a-bdb5-a005 kodu ile teyit edilebilir.

EK E: Sosyalleşme Ölçek İzni

11.04.2018

Posta - ademsaykal@hotmail.com

Outlook Posta

Posta ve kütüphaneleri ara

Yeni

Yanıtla

Sil

Arşivle

Gereksiz

Supür

Taşı

Kategoriler

...

Klasörler

Gelen Kutusu 2

Gereksiz E-posta 2

Taslaqlar

Gönderilmiş Öğeler

Silinmiş Öğeler 117

Arşiv

Conversation History

Re: anket talebi

HS

Hasan ŞAHAN <hasanshn@gmail.com>

Bugün, 17:39

Siz

Merhaba, anketi kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda başarılar dilerim

Hasan Şahan
Akdeniz Üniversitesi

11 Nisan 2018 15:28 tarihinde adem saykal <ademsaykal@hotmail.com> yazdı:
Değerli Doç.Dr. Hasan ŞAHAN Hocam;

Ben Selçuk Üniversitesi Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisiyim. Çalışmamda uygun görüp izin olan Sosyalleşme Anketini kullanmak istiyorum. Şimdiden teşekkür ederim.
Adem SAYKAL Selçuk Üniversitesi Yüksek Lisans öğrencisi

Outlook

https://outlook.live.com/owa/?path=/mail/inbox/rp

1/1

EK F: Kişisel Bilgi Formu

EK 1. Anket Formu

Sevgili Öğrenciler;

Bu anket çalışması Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalında yapmakta olduğum Yüksek Lisans programı gereğince yapılmaktadır. Tez Konusu "Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü (Antalya Büyükşehir Belediyesi Okullar Ligi Örneği)" dir. Elde edilen bulgular **Kesinlikle Başka Bir Amaç İçin Kullanılmayacaktır**. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı: Âdem SAYKAL

A. Demografik Özellikler

1. Cinsiyetiniz? Erkek () Kadın ()
2. Sizin haftalık harcamanız? 20-40 TL () 41-60 TL () 61-80 TL () 81-100 TL () 101 TL ve Yukarısı ()
3. Yaş grubunuz? 13-14 () 15-16 () 17-18 () 19 ve yukarısı ()
4. Okulunuz? Sınıfınız 1 () 2 () 3 () 4 ()
5. Okuduğunuz Bölüm- Alanınız?

6.	Okur-yazar değil	İlköğretim	Lise	Üniversite
Annenizin eğitim durumu?				
Babanızın eğitim durumu?				

7. Anne ve babanızın mesleği?	Anne	Baba
İşçi		
Çiftçi		
Memur		
Esnaf-tüccar		
Serbest meslek		
Çalışmıyor		
Diğer		

8. Ailenizin Toplam Aylık Geliri Nedir?

Asgari Ücret () 1601-3000 TL () 3001-5000 TL () 5001-8000 TL () 8001 TL den fazla ()

9. Kaç kardeşiniz var?

Hiç yok () 1 () 2 () 3 () 4 () 5 ve Fazlası ()

10. Oturduğunuz ev kendinize mi ait? Evet () Hayır ()

B. İlgili alanları ile ilgili sorular

11. İlgilendiğiniz spor Branşları ve Düzeyini Belirtiniz (Çoklu Cevap Verilebilir)			
BRANŞLAR	Amatör	Profesyonel	İzleyici
Futbol			
Basketbol			
Voleybol			
Hentbol			
Oryantring			
Diğer(belirtiniz).....			

12. İlgilendiğiniz spor branşını hangi sıklıkla yaparsınız?

Hafta içi her gün () Haftada Üç Gün ()
Sadece hafta sonları () Ara sıra ()
Diğer

13. İlgilendiğiniz spor dalını nasıl yapıyorsunuz?

Kulüp bünyesinde antrenör gözetiminde () Bir arkadaş grubuyla birlikte ()
Bir spor hocası gözetiminde () Bireysel olarak - program yapmaksızın ()

Bireysel olarak-program dâhilinde () Diğer(belirtiniz).....

14. Belirli bir spor branşı ile ilgilenme amacınız nedir?

Kişisel gelişim () Sağlıklı yaşam () Mesleki - kariyer () Kişisel beceri ve yetenek ()

Sosyokültürel aktivitelere katılma - paylaşım () Diğer(belirtiniz).....

15. İlgilendiğiniz spor branşını seçmede aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

Kişisel tercihim etkili oldu () Aile bireylerim etkili oldu ()

Beden eğitimi ve spor öğretmenim etkili oldu () Başarılı ve ünlü sporcular etkili oldu ()

16. İlgi alanlarınız?

Kitap-dergi () Sinema () Tiyatro () Müzik () Bilgisayar () Diğer ()

	Hiç gitmem	Bir-İki defa	İki- Beş Defa	Beşten fazla
17. Ortalama olarak (sezona) kaç defa tiyatroya gidersiniz?				
18. Ortalama olarak ayda kaç defa sinemaya gidersiniz?				

19. Tiyatro ve sinema gibi eğlencelere en çok kiminle gidersiniz?

Yalnız () Erkek arkadaşım/ kız arkadaşım () Erkek ve kız arkadaş grubumla ()

Sadece erkek arkadaş grubumla/sadece kız arkadaş grubumla () Aile üyeleri ile ()

20. Ne tür kitaplar okursunuz?

Polisiye – macera () Aşk – romantik () Tarihî – coğrafi () Dinî () Siyasi ()

Bilim kurgu () Diğer ()

21. Okullar Ligine katılım konusunda okul müdürü ve idarenin yaklaşımı istenilen düzeyde mi?

Evet () Hayır ()

22. Okullar ligi süresince yapılan spor malzemesi yardımlarından memnun musunuz?

Evet () Hayır ()

23. Okullar ligi hakkında nereden bilgi sahibi oldunuz?

Beden Eğitimi Öğretmenim () İnternet sitesi () Yerel basın () Tanıtım Billboardları ()

Diğer (belirtiniz)

24. Okullar liginde var olan branşlardan memnun musunuz? Dâhil edilmesini düşündüğünüz branşlar var mı?

Evet () Hayır () Dahil edilmesi gereken branş

EK G: Sosyalleşme Ölçeği

D. Spor ve Sosyalleşme ile ilgili değişkenler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilğim ve yeteneğim belirleyicidir					
2. Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum					
3. Spor alanında bir şey yapmaya karar versem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem					
4. Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım					
5. Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam					
6. Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevilme benim için önemli değildir					
7. İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler					
8. Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır					
9. Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissedirim					
10. Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam					
11. Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum					
12. Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım					
13. Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur					
14. Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim					
15. Spor aktivitelerinin organize edilmesinde katkıda bulunurum					
16. Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım					
17. Diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim					
18. Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim					
19. Spor toplamlar arası sosyal bütünleşmeyi sağlar					
20. Spor aktivitelerinde kendimi daha özgür ifade ederim					
21. Spor ve spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar					
22. Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir mi (küfür centilmenlikten uzak hareketler)					
23. Bir grubun üyesi olmaksızın, kendime özgü bir değer yapısına sahip birey olmayı tercih ederim					
24. Spor insanlar arası iletişime olumlu katkılar sağlar					
25. Her türlü spor faaliyetine ve spora kolayca uyum sağlarım					
26. Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım					
27. Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar					
28. Spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar					
29. Spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar					
30. Sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur					
31. Boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım					
32. Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım					
33. İlgilendiğim spor dalını seçmede ailem ve çevrenin etkisi belirleyicidir					
34. Diğer insanlara yardım etmeyi, onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim					
35. Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim					

8. ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında Erzurum/Horasan’da doğdu. İlkokulu Erzurum, Ortaokulu Kars, Liseyi Sakarya’da okudu. 1997 yılında Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda lisans eğitimine başladı. 2001 yılında eğitimini tamamlayıp Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak mezun oldu. 2001-2004 yılları arasında Ardahan ili Göle ilçesi Köprülü Beldesinde, 2004-2008 yılları arasında Konya ili Kulu ilçesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak görev yapmıştır. 2008 yılından itibaren Antalya il merkezinde Öğretmenlik görevinin yanı sıra son beş yıldır idarecilik görevini de yürütmektedir. 2013 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı’nda açılan sınavı kazanarak lisansüstü eğitimine başladı.

Spor yaşamına 1990 yılında Boks sporuyla başlamış bir süre sonra Futbolda karar kılarak Sakarya, Karaman ve Konya’da çeşitli kulüplerde futbol oynamıştır.

Evli ve üç çocuk babasıdır.